

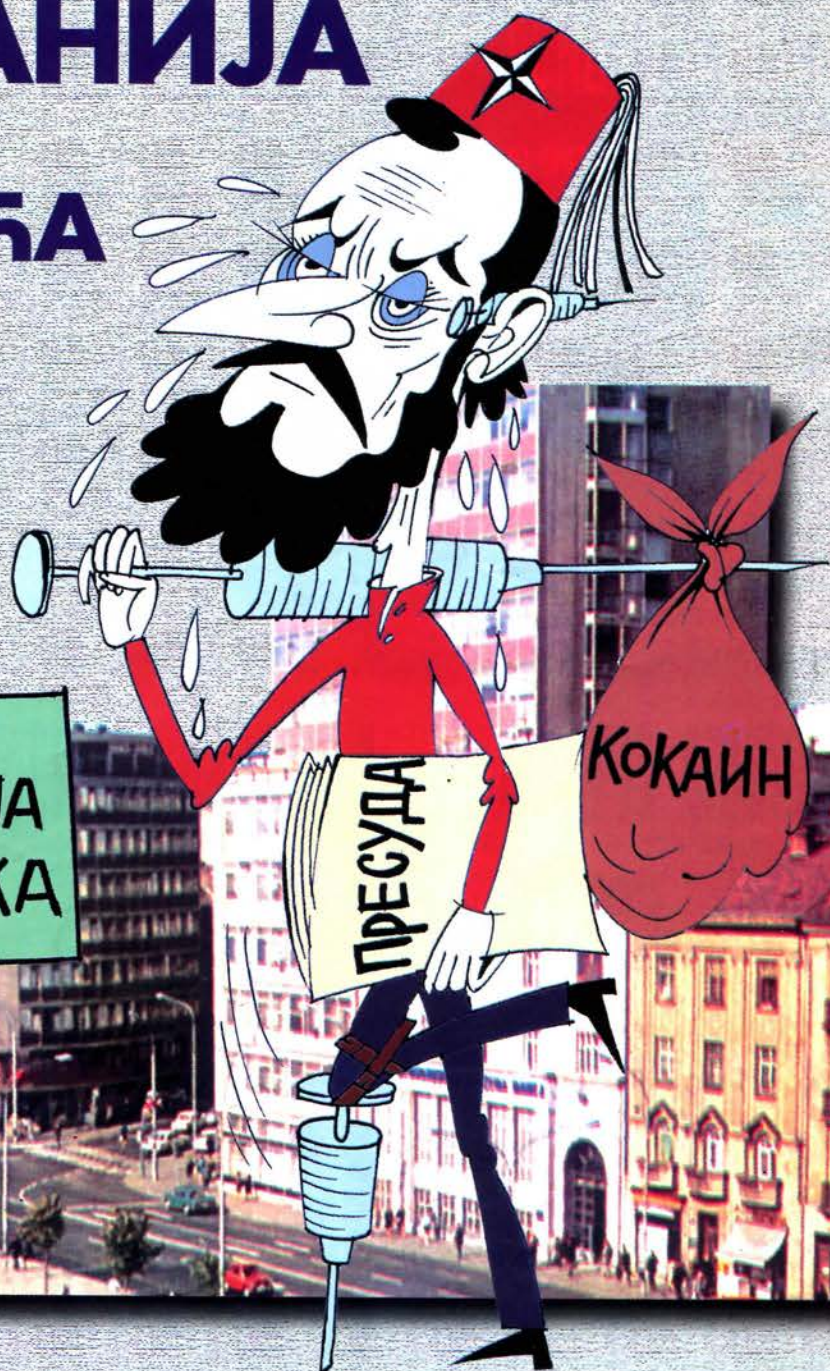
ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

БЕОГРАД, АВГУСТ 2000. ГОДИНЕ
ГОДИНА XI, БРОЈ 769

СУДСКИ ДОКАЗАНА НАРКОМАНИЈА ВУКА ДРАШКОВИЋА

ДЕПОНИЈА
ГУБИТНИКА

ПРЕСУДА

КОКАИН

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
СПЕЦИЈАЛНО ИЗДАЊЕ

БЕОГРАД, ЈУН 1998. ГОДИНЕ
ГОДИНА IX, БРОЈ 527
ЦЕНА 2 ДИНАРА

НАРКОМАНИЈА ВУКА МАНИТОГА

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
СПЕЦИЈАЛНО ИЗДАЊЕ

БЕОГРАД, ЈУЛ 1998. ГОДИНЕ
ГОДИНА IX, БРОЈ 543
ЦЕНА 2 ДИНАРА

СРПСКИ БАРОН МИНХАУЗЕН

ЦРНИ ВУК НА БЕЛОМ ПРАХУ

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
СПЕЦИЈАЛНО ИЗДАЊЕ

БЕОГРАД, ЈАНУАР 1999. ГОДИНЕ
ГОДИНА IX, БРОЈ 610. ЦЕНА 2 ДИНАРА

СПО - ВЛАСТ ХАОСА И ЛОПОВЛУКА

ЦРНИ ДАНИ БЕОГРАДА

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
СПЕЦИЈАЛНО ИЗДАЊЕ

БЕОГРАД, ФЕБРУАР 1999. ГОДИНЕ
ГОДИНА X, БРОЈ 615

ПОСЛЕДИЦЕ ДРОГИРАЊА ВУКА ДРАШКОВИЋА

АНАЛИЗА ЕКСПЕРСКЕ ГРУПЕ
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ЗЕМУНСКЕ НОВИНЕ
ГОДИНА X, БРОЈ 615 - НОВА СРПСКА ГРУПА
СПЕЦИЈАЛНО ИЗДАЊЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
СПЕЦИЈАЛНО ИЗДАЊЕ

БЕОГРАД, МАРТ 1999. ГОДИНЕ
ГОДИНА X, БРОЈ 614. ЦЕНА 2 ДИНАРА

СРПСКИ КРАЉ КОКАИНА ИСПРЕД СВОГ ДВОРА НА КОШУЋАКУ

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
СПЕЦИЈАЛНО ИЗДАЊЕ

БЕОГРАД, ДЕЦЕМБАР 1999. ГОДИНЕ
ГОДИНА X, БРОЈ 701

СРПСКИ ПОКРЕТ ОТИМАЊА

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
СПЕЦИЈАЛНО ИЗДАЊЕ

БЕОГРАД, АПРИЛ 2000. ГОДИНЕ
ГОДИНА XI, БРОЈ 732

ЛОПОВЛУЦИ НАТО ПЕШАДИЈЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
СПЕЦИЈАЛНО ИЗДАЊЕ

БЕОГРАД, МАЈ 2000. ГОДИНЕ
ГОДИНА XI, БРОЈ 737

НАРКОМАНСКА ЉУБАВ ДРАШКОВИЋА ВУКА

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
СПЕЦИЈАЛНО ИЗДАЊЕ

БЕОГРАД, ЈУЛ 2000. ГОДИНЕ
ГОДИНА XI, БРОЈ 739

СУДСКИ ДОКАЗАНА НАРКОМАНИЈА ВУКА ДРАШКОВИЋА

Оснивач и издавач
др Војислав Шешељ

Главни и одговорни уредник
Синиша Аксентијевић

Заменик главног
и одговорног уредника
Душан Весић

Помоћник главног
и одговорног уредника
Јасна Олујић Радовановић

Редакција

Јана Живаљевић,
Огњен Михајловић, Весна Арсић,
Коста Димитријевић, Дејан Анђус,
Ивана Ђурић, Јадранка Шешељ,
Драгана Глушац, Наташа Жикић,
Весна Зобеница, Добрица Гајић,
Весна Марић, Момир Марковић,
Дејан Лукић, Злата Радовановић

Техничко уређење,
компјутерски прелом,
дизајн и израда колора
Северин Поповић

Фоторепортери
Крсто Голубовић
и Марко Поплашен

Лектор
Зорица Илић

Секретар редакције
Љиљана Михајловић

Председник Издавачког савета

Др Ђорђе Николић

Заменик председника

Издавачког савета

Др Бранко Надовеца

Издавачки савет

др Војислав Шешељ,

Томислав Николић,

др Никола Поплашен,

Маја Гојковић,

мр Небојша Величковић,

Александар Вучић,

Драган Тодоровић,

Мирко Благојевић, Ратко Гонди,

Момир Војводић, Стево Драгишић,

Драгољуб Стаменковић,

Гордана Поп-Лазич, Лука Митровић,

др Бранислав Блажић

Карикатуре:

Синиша Аксентијевић

Штампа

"Етикета", 20. октобра 2,

11307 Болеч

Редакција прима пошту на адресу

"Велика Србија",

Трг победе 3, 11080 Земун

Рукописи се не враћају

Новине "Велика Србија" уписане
су у Регистар средстава јавног информисања
Министарства за информације под бројем 1104. од 5. јуна 1991.
године.

СУДСКИ ДОКАЗАНА НАРКОМАНИЈА ВУКА ДРАШКОВИЋА

Погрешно саветован од неког адвоката или одвјетника своје "стручне момчади", Вук манити Драшковић је, у децембру 1997. године, пре-савио табак и тужио др Шешеља и све који су имали неке везе са листом "Демократија" (Вук и Ђинђић у то време нису били у љубави).

Тужио их је за увреду части до које му је, искрено речено, стало као до лањског снега. Грамзиви Вук тражио је накнаду штете за СПО и себе у износу од пет милиона динара, иако ни он ни та странка не вреде ни по пет пара.

Повод његовој тужби био је интервју др Војислава Шешеља датог листу "Демократија" и објављеног 4. децембра 1997. године, под насловом: "У други круг или напуштам политику".

Вука је у поменутом интервјуу ујела за срце Шешељева тврдња да је он (Вук) обавио неке прљаве послове за СПС, да је у ТВ емисији са њим (Шешељем) био фаворит СПС-а и да је у студио дошао дрогиран. Шлаг на торти биле су Шешељеве речи: "Када се нашмрче кокаина, он делује као храбар човек и чим престане дејство он постаје кукавица. Људи који су га посећивали у затвору сведоче о његовим наркоманским кризама".

Зато је, тобож решен да ствари истера на чистину, а, у ствари, да би сакрио кокаинске трагове, "оштећени" Вук потражио правду у Првом општинском суду у Београду.

И клупко је почело да се одмотава.

Низала су се рочишта. Вук се само једном појавио у "Палати правде" и због обиља глупости, које је у даху изрекао, био исмејан од присутних. Сујетни "месија" то није могао да поднесе па се убудуће клонио суднице и сусрета са Шешељем који му се, као ноћна мора, и у сну јављао.

Његови адвокати и одвјетници, које је мењао к'о шиганин коње, (смешнији и већа незналица од Николе Баровића и Иване Примовић био је последњи у низу, Рајко Даниловић) нису пронашли ниједан аргумент у његову одбрану. Временом су и они престали да се појављују. Хтели су да спор развуку у недоглед, јер су у то време опет били у љубави са Демократском странком и није им ишло у рачун да кваре љубавне односе.

Али, експертски тимови Српске радикалне странке помрсили су им рачуне. Анализирали су црвоточну, мрачну и распуклу личност несуђеног вође и спаситеља и доказали његове наркоманске склоности. Своје закључке објавили су као: "Стручна анализа наркоманског понашања Вука Драшковића" (у два дела), "Акредитиви усташког конзула Вука Драшковића" и "Анализа личности Вука Драшковића, аутора народне pjesме Ђаво у Србији".

Коначно, завеса је пала.

После три године прикупљања доказа, суд је, 26. маја 2000. године, одбио као неоснован Вуков тужбени захтев и обавезао га да трећетуженом (Шешељу), у року од 15 дана, надокнади парничне трошкове у износу од 86.500 динара.

Дакле, наркоманија Вука Драшковића доказана је судски. Све његове будуће изјаве и поступке треба ценити кроз тај податак.

Што се тиче др Шешеља, он је, као и увек, био у праву.

Синиша Аксентијевић

ПРЕМА ВУКУ И ТРОПАР

Након последњег рочишта у трогодишњој парници између др Војислава Шешеља и Вука Драшковића, судском већу остало је само да донесе пресуду да је Вук Драшковић наркоман. Да рочиште и крај суђења буду што забавнији за многобројну публику, посебан допринос дала је карикатурална фигура адвоката Рајка Даниловића, који је суђење схватио као шансу да се мало слика, прикаже и рекламира.

Пошто се трогодишња парница између др Војислава Шешеља и Вука Драшковића привела крају, то се одрочишта, одржаног 26. 5. 2000. године, није ни могло очекивати да ће донети некакав обрт у суђењу. Није, јер је чињеница да је Вук Драшковић наркоман доказана анализама експертских тимова и другим материјалним доказима тужених и одбране, већ на првим рочиштима. Па ипак, нико од око седам стотина грађана, који су присуствовали рочишту, не може рећи да је рочиште било монотонно. Динамичан развој парнице, извођење доказа и завршне речи оптуженог и одбране, овом рочишту дале су посебан тон.

Судском већу је остало само да верификује веродостојност доказа и донесе пресуду. Пресуду, ослобађајућу за др Војислава Шешеља, односно пресуду којом ће се потврдити необоривост доказа и обелоданити да је Вук Драшковић наркоман.

Таква пресуда је управо донета, а текст пресуде гласи:

Одбија се као неоснован тужбени захтев тужилаца Српског покрета обнове и Вука Драшковића, председника Српског покрета обнове, којим су тражили да се обавезу тужени Љубинка Милинчић – главни уредник листа "Демократија", Цвјетин Миливојевић – одговорни уредник листа "Демократија", др Војислав Шешељ – аутор информације, и Владимир Судар, новинар листа "Демократија", сви из Београда, да тужоцима на име накнаде штете, у смислу члана 13. Закона о јавном информисању Републике Србије солидарно исплате, и то тужиоцу, Српском покрету обнове износ од 5.000.000,00 динара и Вуку Драшковићу износ од 5.000.000,00 динара, све са каматом по стопи у складу са позитивним законским прописима, почев од 4. децембра 1997. године, као дана доспелости па до исплате, у року од 8 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења.

Обавеза тужилаца да прво, друго и четвртотуженима надокнаде трошкове парничног поступка у износу од 48.

750,00 динара у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења, представља завршни чин.

Обавезују се тужиоци да трећетуженом надокнаде трошкове парничног поступка у износу од 86.500,00 динара у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења.

Овим је судско веће на ово суђење и ову чињеницу ставило тачку. Суд се није упуштао у анализу да ли је Вук Драшковић наркоман зато што је издајник или је издајник зато што је наркоман. То није била тема суђења, није предмет оптужбе, а није ни важно.

Никога, уосталом, није брига да ли је Вук у издају отерала дрога или у дрогу издаја. Чињеница је да је он и једно и друго. Уосталом, и последња збивања око Вука Драшковића доказ су да ту и даље нису чиста посла и да су, највероватније, управо око дроге, остали нерашчишћени дужничко-поверилачки односи који се у подземљу рашићу на начин сличан или идентичан начину на који је изведен "атентат" на неуротичног и наркотичног лидера Српског покрета обнове.

И уместо да се забрине и опамети, да престане да се игра ватром, Драшковић и даље срља у сарадњу са шиптарско-црногорским нарко картелима.

"Представа" адвоката Рајка Даниловића: публицитет по сваку цену

А да рочиште и крај суђења буду што забавнији за многобројну публику, посебан допринос дала је карикатурална фигура адвоката Рајка Даниловића, нустојаве и такорећи епизоде у овом суђењу.

Рајко се, иначе, ту појавио са закашњењем, неочекиван и, што би се рекло, ничим изазван.

И судско веће, и оптужени др Војислав Шешел, и одбрана, и публика очекивали су да на рочиште дођу тужилац, заступници оптужбе Ивана Примовић и Боровије Боровић, па чак и неки потрчко попут Баровића, па да се својски потруде да аргументима побијају доказе и чињенице које је одбрана изнела. Очекивао се озбиљан и аргументован наступ тужилачке стране.

И кад је већ судско веће констатовало да тужилачка страна није присутна, у судницу улази раздрљен, откопчаног сакога, жваћући жваку, адвокат Рајко Даниловић. Изгледало је да је Рајко побркао суд и кафану, јер се овако улази само у кафану. После овог суђења, за Рајка Даниловића се може рећи тзв. адвокат.

Без обзира на чињеницу што овакав његов распојасан наступ вређа институцију судства и што се сви који поседују дипломе факултета деле на оне који су прошли кроз факултет и оне кроз које је факултет прошао, Рајко Даниловић је показао да му до овог рочишта није ни стало и да је типичан представник прве групације из наведене поделе.

Шта је онда навело овог тзв. адвоката да се на суђењу појави. Вероватно чињеница да је оптужени др Војислав Шешел потпредседник Владе и председник највеће политичке странке, те да ће суђење бити медијски праћено, па човек к'о вели да се мало слика, прикаже и рекламира, онако за цабе. Да се "огребе" за једно сликање на ТВ. Уосталом, кад год би приметио да су камере окренуте према њему, Рајко би заузимао карактеристичну, квази дубокомислешу

Наширкани лидер:
раширене зенице нису поглед визионара

позу и нешто као записивао и подвучио на празном парчету папира које је са собом донео у судницу.

Па чак ни тада није могао да сакрије своје крајње некултурне манире. Током расправе стајао је са рукама до лаката завученим у џепове, чешкајући, притом, одређене делове тела, жваћући жваку и свађајући се и расправљајући са публиком.

Врхунац адвокатске "умешности" приказао је Рајко Даниловић изјавом да доказни материјал, поготову експертске анализе стручњака, није читао, али да то ништа не ваља. Овим је Рајко, у ствари, потврдио да још није изашао из

комесарског шињела који су му навукли на леђа кад су га својевремено одредили да буде и тужилац, и судија, и егзекутор за читаву плејаду интелектуалаца окупљених око часописа "Праксис".

Суђење је овим завршено, и корице предметног досијеа су затворене. Па ипак ће, поред исхода суђења, две ствари, две непобитне чињенице остати да живе. Прва је горко сазнање које су стекли припадници и симпатизери Српског покрета обнове да су све време ишли за човеком коме је дрога помутила мозак и трајно оштетила разум, те да онај специфичан поглед и раширене зенице Вука Драшковића нису поглед визионара, већ поглед фиксиран од "фикса".

Дешавања у самом Српском покрету обнове у последњих месец дана, јасно показују да један већи део чланства ове странке увиђа пропаст и политичку катастрофу и масовно напушта брод који тоне. Све су прилике да ће на броду остати, и са њим заједно потонути, једино пацов са својим најближим сарадницима огрезлим у криминал и пљачку Београда последњих година. Уместо чисти и образа, и Вуку и његовима, остаће криминалне афере, досијеи у полицијским станицама, отворена нова суђења за пљачке које су извршили и Дамоклов мач у виду вишегодишње робије за ова, и сва друга "дела" и "политичка" деловања широм Београда и Србије.

Друга чињеница, произашла из овог суђења, јесте клетва која већ кружи ходницима београдских судова, кафанама и другим местима где се народ окупља, и гласи: "Дабогда те бранио Рајко Даниловић".

Момир Марковић

Вођа по Домановићу:
Вук годинама замајава чланство СПО

СУДСКИ ВАТЕРЛО ВУКА ДРАШКОВИЋА

Крајем маја (26), одбијен је као неоснован захтев СПО и Вука Драшковића да због "увређене части", без зноја и мотике инкасирају по пет милиона динара

Драшковића који је, избегавајући рочишта (појавио се само 8. маја 1998. године) покушао да пролонгира суђење, због обновљене љубави са Демократском странком, нису спасили ни велики број поткованих адвоката, ни чудо које је чекао у својој "Вучијој јами"

Судско веће, коме је председавала судија Бранка Максимовић-Мишић, прекинуло је те Вукове "игрице" и пресудило да је дужан да, у року од 15 дана, исплати др Шешељу, кога је брзоплето тужио, 86.500 динара на име накнаде парничних трошкова

Другим речима, суд је пресудио да је лидер Српског покрета обнове завистан од наркотичних средстава и да је опасан наркоман

Иако већ годинама није зарадио ни пребијену пару, та "тричава" сума није потресла ни узбудила кажњеног "месију". Све ће му то Мадлен Олбрајт и НАТО позлатити

Први општински суд ("Палата правде"): доказана наркоманија Вука Драшковића

Судија: Отварам суђење између тужиоца Вука Драшковића и Српског покрета обнове против Љубинке Милинчић, ради накнаде штете и др Војислава Шешеља.

И даље је судија Бранка Максимовић Мишић, судије поротници су Бранко Кандић и Јелена Ђорђевић. Констатујем да се за тужиоца Вука Драшковића и Српски покрет обнове јавља адвокат др Рајко Даниловић по пуномоћју које је предао. За I, II и V туженог је адвокат Срђан Радовановић.

Адвокат приправник Саша Вукадиновић: I, II и IV туженог, с обзиром да је први који је нестало.

Судија: Значи, за I, II и IV туженог адвокат Срђан Радовановић...

Адвокат приправник Саша Вукадиновић: За кога се јавља адвокатски приправник Саша Вукадиновић.

Судија: ...за кога се јавља адвокатски приправник Саша Вукадиновић по пуномоћју из писма.

За III туженог лично са пуномоћницама Надом Михајловић Котарац и Љиљаном Лабан по пуномоћју из писма.

Од осталих позваних лица нису присуствовали позивом за странке тужиоци и лично II тужилац Вук Драшковић, а уредно позван.

Нису приступили позивом за странке, а уредно позвани.

Пре давања речи странкама суд констатује да је по одобрењу председника овог суда, судије Радомира Миличића, решењем СУ 276/2000, дозвољено присуство новинара са камерама, односно снимање, како је то у решењу наведено.

Дајем реч адвокату I и II тужилаца.

Адвокат др Рајко Даниловић: Ја мислим да су испуњени услови закона о парничном поступку да одржите распра-

ву, то је под један. Под два, нећу ја сад да улазим у то да ли је овлашћен председник општинског суда да даје такву сагласност да ућу сниматељи и озвучење разних медија у ову судницу, знате то може само Врховни суд и то председник Врховног суда, али то је ирелевантно.

Судија: Да ли желите да то уће у записник.

Адвокат др Рајко Даниловић: Па нека уће. Знате, ми смо на све навикли овде, не у овом предмету већ уопште у

Адвокат др Рајко Даниловић: Молим. Нисам вас добро чуо. Нисам разумео шта тражите од мене.

Судија: Зашто они нису дошли на роочиште?

Адвокат др Рајко Даниловић: Што мене то питате? Ја сам позван, нисам био ни позван, добили су позив, ја сам дошао. Што мене то питате?

Судија: Ја вас питам зашто ваше странке нису дошле, а уредно су позване?

Адвокат др Рајко Даниловић: Ја нисам дужан то да вам кажем уопште. Уопш-

Судија: У овом поступку било је доказаних предлога. Ја ћу вам их прочитати. Предложена је кауција од стране тужених, на тај предлог судије су се изјаснили. На околности истинитог или неистинитог спорног чланка, односно истинитог спорног чланка, предложено је саслушање сведока, прибављање документације и предложено је раздвајање поступка тужиоца према туженом Војиславу Шешељу с једне стране, а са друге стране осталих. О тим предлозима се тужилац до данас није изјаснио. Ја вас позивам да се изјасните.

Адвокат др Рајко Даниловић: Не, нису испуњени услови за прихватање ниједног од предложених.

Судија: Хоћете ли рећи због чега.

Адвокат др Рајко Даниловић: Зато што нема никаквих проблема, тужиоци су ти који су солвентни, није спорно, и увек могу да се наплате трошкови. Мислим, то је толико неспорно да не треба да причамо.

Судија: На питање суда да се пуномоћник тужилаца изјасни на предлоге др Војислава Шешеља, прво за полагање кауције, пуномоћник тужилаца изјави да је ноторна чињеница да су тужиоци солвентни и да у случају губитка ове парнице су у могућности да надокнаде трошкове ове парнице туженима.

Адвокат др Рајко Даниловић: Противим се тим предлозима.

Судија: Те се том предлогу из ових разлога противим.

На доказни предлог тужиоца да се на околности истинитости тврдње у спорном тексту као сведоци саслушају Милан Комненић, Слободан Ракитић, те да се прибави документација од окружног затвора у Београду, пуномоћник тужилаца изјави:

Адвокат др Рајко Даниловић: Ако је наш предлог ја га повлачим, ја не знам о томе.

Судија: Није ваш предлог.

Адвокат др Рајко Даниловић: Па висте у делу свог записника тако рекли.

Судија: На предлог туженог.

Адвокат др Рајко Даниловић: Молим вас, госпођо, прочитајте записник.

Судија: Грешка је, у праву сте.

Адвокат др Рајко Даниловић: Па не може бити грешка.

Судија: Исправићемо одмах. На предлог тужених да се на околности и истинитост...

Адвокат др Рајко Даниловић: Не, не пише на предлог тужиоца, добро слушам. Исправите то.

Судија: Па, ево исправили смо.

Адвокат др Рајко Даниловић: Како, је ли избрисано?

Судија: Исправљено је, молим вас.

Адвокат др Рајко Даниловић: Како је исправљено.

Судија: То је машина са меморијом.

Адвокат др Рајко Даниловић: И бришете кад овај. Добро, добро.

Судија: Суд доноси решење: опомиње се пуномоћник тужилаца да се понаша са дужним поштовањем под претњом свих законских последица.

Др Шешељ: Да извади руку из цепа.

Veni, vidi, vici: др Шешељ стиже на завршно роочиште

овој средини захваљујући...

Судија: Суд доноси решење, налаже се пуномоћнику тужилаца да се усредсреди на предмет ове парнице.

Адвокат др Рајко Даниловић: Значи, такво решење није дозвољено, али ми нисмо ради. У целини остајем код тужбе, тужбеног захтева и предлажем да одржите данас расправу.

Судија: Пуномоћник тужилаца у целиности остаје при тужби и тужбеном захтеву и предлогу да суд одржи данашњу расправу.

На питање суда, због чега није приступио II тужилац представник I туженог позван ради саслушања у својству странке, пуномоћник тужиоца изјави:

те нисам дужан то да вам кажем.

Судија: На питање суда зашто није приступио II тужилац и представник I туженог изјави да није дужан да суд обавештава...

Адвокат др Рајко Даниловић: Да вам кажем, то је њихово право као странке.

Судија: ... те да је то њихово право странке да се не одазову суду ради саслушања као странке.

Адвокат др Рајко Даниловић: Треба ло би ваљда да знате толико. Закон о парничном поступку од 264 па надаље саслушање странака, последице доласка, недоласка, уредан позив. Не треба ја сад овде да едукујем и то.

Судија: Суд констатује да је омашком уместо предлога тужених издиктирано на предлог тужилаца, па је то исправљено у записнику.

Адвокат др Рајко Даниловић: Противим се овим предлозима, јер су они смишљени да се овај поступак одуговлачи. Овај поступак треба да се води као раније, много либералније, а не по шешелизованом Закону о јавном информисању, па је била дужност суда да у року од 30 дана закаже расправу и да води убрзано поступак. А ови предлози тужених су бесмислени, ирелевантни, немају везе са предметом.

Судија: Пуномоћник тужиоца поводом овог предлога, противи се, сматра да су бесмислени, да је поступак покренут пре важења Закона о јавном информисању који је био много либералнији и да је поступак требало заказати у року од 30 дана и да се овај предмет води, већ се води по шешелизованом закону.

Адвокат др Рајко Даниловић: Води се, ко га води? Ви? То се даје судији за прекршаје, ви сте непотребни.

Судија: Суд доноси решење: поново се опомиње адвокат Рајко Даниловић да се изражава сагласно својој професији и етици под претњом свих последица.

Адвокат др Рајко Даниловић: То воде судије за прекршаје, а ви нисте судија за прекршаје.

Идемо даље, значи ови предлози су ирелевантни и шта је било још?

Судија: На предлог туженог др Војислава Шешелја да се поступак према њима раздвоји у односу на остале, пуномоћник тужиоца изјави...

Адвокат др Рајко Даниловић: Нема сврхе, не видим целисходност тога.

Судија: ...не види разлог због чега би то требало чинити, односно да то није целисходно.

Да ли је ваша странка, преко својих претходних адвоката добила анализе експертског тима Српске радикалне странке?

На питање суда упућено пуномоћнику тужиоца да ли су се тужиоци упознали са анализом наркоманског понашања Вука Драшковића "Црни Вук на белом праху", која је урађена од експертског тима Српске радикалне странке јуна 1998. године, затим са Стручном анализом наркоманског понашања Вука Драшковића маја месеца 1998. године, Психијатријском анализом личности и понашања Вука Драшковића (ово је текст на коме још увек радим), Анализа наркоманског понашања Вука Драшковића у једној телевизијској емисији, експертски тим Српске радикалне странке, Анализа личности Вука Драшковића, аутора "Народне прјесме ђаво у Србији", експертски тим Српске радикалне странке од маја 2000. године, Акредитиви усташког конзула Вука Драшковића, Анализа патолошког понашања Вука Драшковића у јавном животу, који је сачинио експерт журналистичке струке, а ова последња три документа су предата на расправи 8. маја 2000. године, односно достављена тадашњем пуномоћнику тужилаца адвокату Ивани Примовић,

те да ли је тужилачка страна лично или преко пуномоћника прочитала наведене писане доказе извршене од стране експертског тима Српске радикалне странке, пуномоћник тужилаца изјави:

Адвокат др Рајко Даниловић: Да, и наш је став следећи. Прво, да то не могу бити докази.

Судија: Питање је да ли сте прочитали?

Адвокат др Рајко Даниловић: Јесмо и сада ћу да се изјасним. Каква странка такав и експертски тим. Такви и докази који су пружени. Ви то не знате, а ја знам и рећи ћу поново. То су такве бесмислице стручне, политичке, моралне које само потврђују оправданост моје тврдње. Тако основаност и разлог да ви одлучујете о томе, само је појачан овим који су рекли квази доказима, ја не желим чак ни то да тврдим да су квази докази, него то уопште не могу бити докази у овом поступку. Какав експертски тим? Који експерти? Која анализа? Пустите приче, молим вас. Па то је, па стварно девастација свега. То нису докази, прво овога суда, морате чувати своје достјанство, а морате и чувати достојанство Суда као институције, ако и то обезвредите онда све може да се догађа у судници. Знате, у судницама морају докази да се изводе, потогамо у парницама.

Судија: Молим вас изјасните се о постављеном питању.

Адвокат др Рајко Даниловић: Ја сам се изјаснио, да не буде опет оно да је погрешно, па имате меморију, машину која памти.

Судија: Онда слушајте да не буде грешке.

Адвокат др Рајко Даниловић: Слушам ја редовно.

Судија: Пуномоћник тужиоца изјављује да су тужиоци пратили све напред наведене доказе које је тужени Војислав Шешелј преко свог експертског тима доставио суду, али се противи извођењу

тих доказа као бесмислених и недопуштених.

Адвокат др Рајко Даниловић: А о квалитету исто мислим што и о страници и о експертском тиму. Они знају шта то значи. Воја зна шта ја мислим.

Судија: А о квалитету исто мисли што и о страници и о експертском тиму.

Молим вас реците лепо шта мислите.

Адвокат др Рајко Даниловић: Зна Воја, мој клијент.

Судија: Ја сам судија овде.

Адвокат др Рајко Даниловић: Мој клијент, бранио сам га.

Судија: На питање суда шта мисли о експертском тиму и о страници пуномоћник тужиоца изјави, молим вас колега Рајко Даниловићу...

Адвокат др Рајко Даниловић: Мислим да су крајње некомпетентни за ту врсту давања анализе, чак и реч некомпетентни не иде ту, али ајде.

Судија: Дајте другу реч.

Адвокат др Рајко Даниловић: Немам је, српски језик је сиромашан језик.

Судија: Сиромашан. Па ја говорим и енглески, реците онда неку страну реч.

Адвокат др Рајко Даниловић: Ево и сад сам страну реч употребио - некомпетентан.

Судија: Да ли ће тужиоци следећи пут да се одазову на следећи позив ради саслушања тужилаца у својству странке.

Адвокат др Рајко Даниловић: Не, има разлога што нису дошли.

Судија: Молим вас устаните док говорите.

Адвокат др Рајко Даниловић: Зашто бих ја вама устајао.

Судија: Ја вас питам само...

Адвокат др Рајко Даниловић: Ма, не можете да ме питате. Видите ту вашу малициозност. Ви добро знате да...

Судија: На питање суда...

Судница била тесна да прими све заинтересоване: седам стотина присутних

Адвокат др Рајко Даниловић: Дозво-лите да ја завршим. Питали сте ме, ја хоћу да вам кажем. Ја ћу да вам кажем.

Судија: На питање суда шта мисли пуномоћник тужиоца, да ли ће се тужиоци поново одазвати позиву суда ради саслушања странака...

Адвокат др Рајко Даниловић: Чим нису дошли неће.

Судија: ...изјави чим нису дошли, неће и хтео би да се заврши.

Адвокат др Рајко Даниловић: Баш ми је жао.

Судија: Колега да ли се ви обраћате публици?

Адвокат др Рајко Даниловић: Е па ви удаљите публику.

Судија: Ово је народни суд, суђење је јавно.

Пуномоћник I туженог, II туженог и IV туженог адвокат Срђан Радвановић преко свог приправника Саше Вукадиновића...

Адвокатски приправник Саша Вукадиновић: Нема потребе да вам објашњавам зашто нису приступили, пре свега нису уредно позвани.

Судија: Значи овако, изјави да се у свему слаже са колегом пуномоћником тужилаца...

Адвокатски приправник Саша Вукадиновић: Односно да из истих разлога нећу да коментаришем зашто странке неће да приступе...

Судија: ...а то се односи на приступање странака ради саслушања у својству странака.

Адвокатски приправник Саша Вукадиновић: Да, пре свега, нису уредно ни позвани. Могли сте исто тако да их позовете преко огласне табле, пустите ме да несметано говорим или ми одузми-те реч и да то уђе у записник.

Др Шешел: Изволите.

Адвокат др Рајко Даниловић: Па шта се ти мешаш, шта си ти овде?

Адвокат Рајко Даниловић: Вука Драшковића ни од комараца није могао да одбрани

Судија: Тишина, молим вас.

Сматра да његове странке нису уредно позване.

Адвокатски приправник Саша Вукадиновић: Будући да је суд донео решење у складу са чланом 145. Закона о парничном поступку да се позивају странке преко огласне табле иако томе није било места. Будући да је у тужби као место пребивалишта наведено њихово радно место, а самим тим је и тужба била неуредна, јер по Закону о парничном поступку мора да буде наведена адреса пребивалишта и адреса стана и зато су тужиоци требали да буду позвани по адресама I, II и IV тужени и да Суд по парничним правилима...

Судија: Јер су позвани преко огласне табле, а томе није било места, те је у тужби наведена као адреса радна организација тужених што није у складу са Законом, па тражи да суд наложи тужиоцима да уреде тужбу и даље оспорава тужбу и тужбени захтев.

III тужени, Војислав Шешел, лично изјави.

Др Шешел: Госпођо судија, кад је почео да говори адвокат Рајко Даниловић, ја сам прво помислио да је човек погрешно врата, психијатрија је друга врата лево.

Судија: Јао, колега немојте молим вас.

Адвокат др Рајко Даниловић: Пустите га, човек говори о себи, не брините има он искуства с тим.

Др Шешел: Међутим, имам искуства са Рајком Даниловићем. Својевремено када сам имао нека политичка суђења многи су се адвокати јављали да ме бесплатно бране, јављао се неколико пута и адвокат Даниловић. Он је имао велики професионални хендикеп као секретар Градског комитета Савеза комуниста Београда.

Судија: Колега, молим вас.

Др Шешел: Прогонио је интелектуалце, а онда је политички зглажао, није био...

Судија: Опомине се III тужени да своје излагање усресреди на предмет спора.

Др Шешел: Молим вас, али ви нисте упозорили адвоката Даниловића кад је овде говорио неке ствари на које ја само реагујем. Ви га нисте спречили. На све ово треба да се одговори.

Рајко Даниловић је прогонио Војкана Вукића, није му дозвољавао да се упише у листу адвоката у адвокатској комори. Познат је по прогону професора праксисоваца и тако даље. Међутим, сматрали смо човек у животу може да погреша па му се пружи шанса да се искупи за те грешке. Као адвокат показао се врло неспособним, па сам дошао до закључка да он Вука Драшковића не може ни од комараца да одбрани. Међутим, наш народ каже - једном плаћеник, увек плаћеник. Некада је Рајко Даниловић био плаћеник титоистичког режима који је прогонио интелектуалце, а сада је плаћеник Американаца, западних обавештајних служби...

Адвокат др Рајко Даниловић: Дај Боже, дај Боже.

Др Шешел: И делује искључиво против српског народа. То су чињенице.

Адвокат др Рајко Даниловић: Било би сјајно.

Др Шешел: Пошто је Вук Драшковић побегао и са овог суђења, одбија да буде саслушан, одбијају све наше захтеве за ангажовање судских вештака ми онда повлачимо те захтеве. Ми смо донели довољно доказа, довољно анализа разних експертских тимова, тужилачка страна бежи од експерата, бежи од доказа, бежи од саслушања. За нас је све јасно, постоје сви потребни услови да се ово суђење данас заврши и да тако удовољимо Рајку Даниловићу, јер ја имам утисак да ако дође још једном на рочиште да би га инфаркт стрео.

Судија: Тужени Војислав Шешел изјави: С обзиром да се тужилац није одазвао на саслушање као странка, да је упознат са свим анализама које су урадили експертски тимови Српске радикалне странке, да се противи извођењу свих релевантних доказа у парници, то III тужени предлаже да суд све доказе изведе који се налазе у списима и закључи данашњу расправу. Да ли и даље остајете при предлогу за раздвајање поступка?

Др Шешел: Уколико је суд у стању да данас заврши овај процес не бисмо инсистирали на том захтеву. Уколико суд намерава да заказује нове расправе, онда инсистирамо на захтеву да се поступак раздвоји, јер очигледно је да адвокат тужилачке стране врло успешно сарађује са адвокатом I, II и IV тужених. То се зове правна конфузија. То не зна Рајко Даниловић.

Адвокат др Рајко Даниловић: То је у Сарајеву. То је језик Сарајевске махале.

Судија: У односу на предлог који се односи на издвајање поступка уколико суд данас закључи данашњу расправу одустаје од тог предлога, а уколико суд одложи данашњу расправу и даље остаје код тог предлога.

Адвокат др Рајко Даниловић: Могу ли ја нешто да кажем?

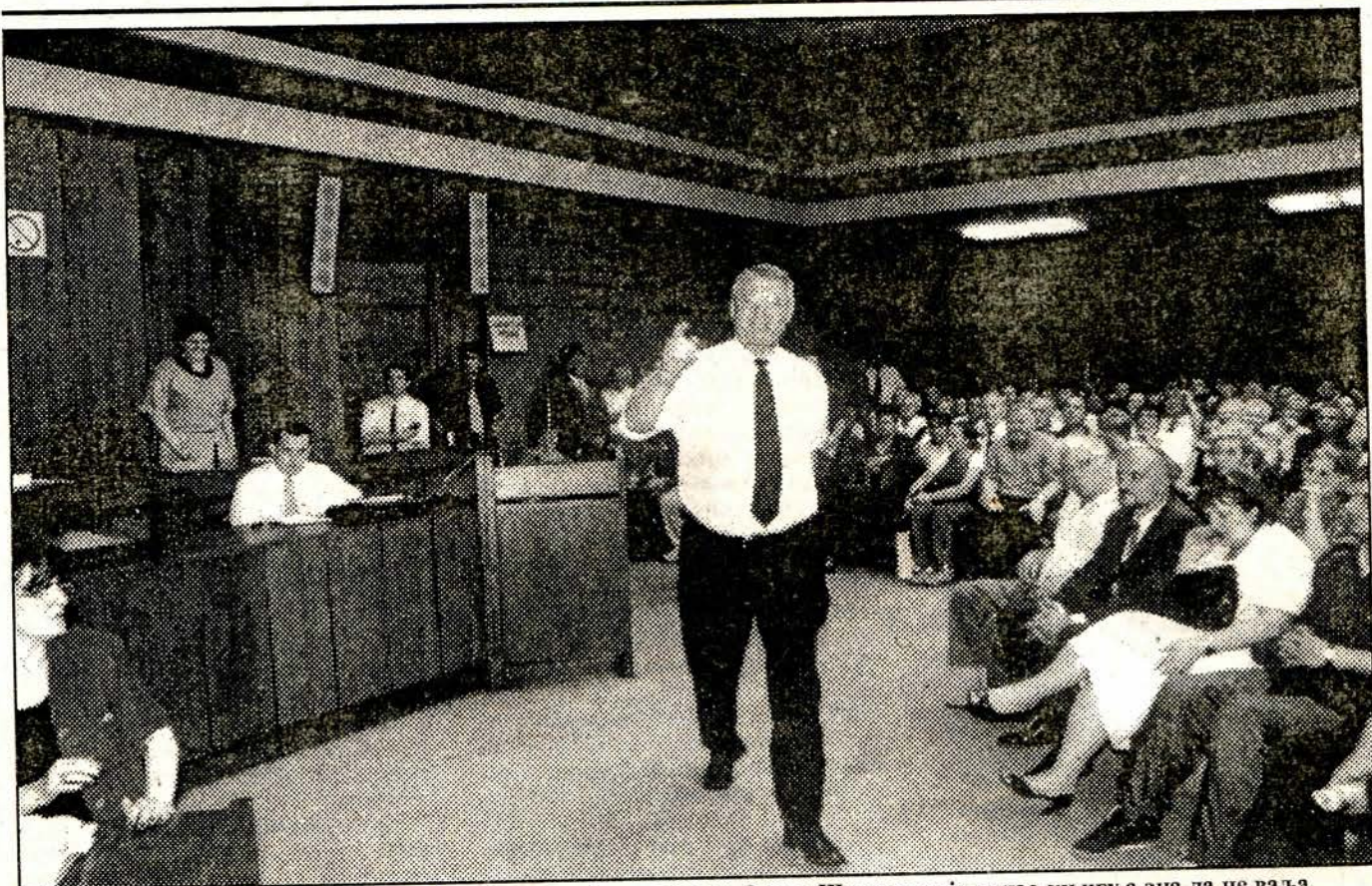
Др Шешел: Не можеш док ја не завршим.

Ја молим суд да буде крајње увиђаван према адвокату Рајку Даниловићу, јер очигледно није ни он у неком примереном психичком стању, па да не би суд неком оштријом мером изазвао кризу или даље погоршао здравствено стање Рајка Даниловића.

Судија: Опомине се III тужени да се придржава предмета спора и да изостави личне поруке и коментаре на рачун пуномоћника тужилаца, под претњом свих законских последица.

Др Шешел: Прихватам опомену, госпођо судија.

Пре него што суд донесе решење да се одржи данашња расправа, скрећем пажњу на још једну чињеницу. Очигледно је да је Вук Драшковић у све тежем психичком стању и хумано је од стране овога суда да се овај процес што пре приведи крају, јер олавно се Вук Драшковић показао, горко показао што је уопште почињао.

Трећетужени Шешел: мене Рајко Даниловић подсећа на Владу Шегрта; није читао књигу а зна да не ваља

А да је Вук Драшковић заиста у веома тешком психичком стању, да му је стане све теже, сведочи и чињеница да стално мена адвокате и све горе ангажује.

Судија: Суд доноси решење: поново се опомиње III тужени да се придржава предмета спора и да изостави коментаре према пуномоћнику тужилаца и психичка и здравствена стања тужилаца.

Др Шешел: Да суд не би морао више да ме опомиње ја ћу завршити само са једном реченицом.

Судија: Хајде.

Др Шешел: Кад су овде били адвокати Драгољуб Тодоровић, онај што је крао књиге тамо у Просветиној књижари и Ивана Примовић, мислили смо да су то најгори могући адвокати, сад смо схватили да је Ивана Примовић интелектуалка за Рајка Даниловића.

Судија: Суд доноси решење, даје се реч пуномоћнику III туженог Нади Михајловић Котарац.

Адвокат Нада Михајловић Котарац: Ви сте у задњем записнику тражили да се уреди тужба тако што ће се тужиоци изјаснити у чему је нарушен њихов углед и интерес. Њихов углед не може да буде нарушен, јер они угледа немају. Ви њих можете само да угледате као руљу која иде улицама Београда зауставља саобраћај и руши излоге, позива на устанак и пролива крв на плочницима Београда, то је и вама познато. А што се тиче интереса, они интерес имају, а то је да без избора насилним путем дођу до власти заузму републичке и савезне функције, пошто су, што се тиче

локалних функција, сва радна места попунили родословљем брачног пара Драшковић.

Значи, што се тиче ових штетних последица, да ли имају или немају, чињеница је да они имају штетне последице, јер је Српски покрет обнове у распадању. То је странка где се више нико нормалан не би учланио, али те последице нису резултат никаквог интервјуа, поготово интервјуа др Војислава Шешела, овде туженог, него њихових издајничких полухвата, делатности и корупције.

Што се тиче II тужиоца Вука Драшковића, морал, углед, интегритет - он то нема, а оно што немате то не може ни да се повреди. А што се тиче патњи, да ли их је он трпео и које су то патње, то је опет могуће, не због интервјуа, него због недостатка новца који му је потребан да би обезбедио дрогу, а колики је интензитет тих болова, ми се не бавимо психијатријом да би то знали.

Из тих разлога сматрамо да службени захтев треба да се одбије и по истини и по основу.

Судија: Изјављује као III тужена указујући да је суд ван расправе наложио тужиоцима да уреде тужбу, да се изјасне у чему је нарушен углед тужилаца I и II, а како се нису изјаснили немају ни углед али имају интерес, а у односу на II тужиоца да опише у чему је повређена част, интегритет, односно у чему је повређено његово достојанство, IV тужена сматра да II тужилац не поседује та својства, те да у том правцу није претрпео штету.

Реч има пуномоћник III туженог адвокат Љиљана Лабан, у свему се придружује наводима III туженог.

Адвокат Љиљана Лабан: Да, да, с тим што долажем. Уз потпуно уважавање суда и свих присутних, преко суда питам уваженог колегу Рајка Даниловића да ли пуномоћници остају у предмету или се њима отказује пуномоћје, па уважени колега сам егзистира.

Што се тиче предлога да се рочиште одржи, апсолутно сам сагласна са предлогом и видим да нико не помиње сагласност да се изведе доказ саслушањем парничних странака. Ко зна зашто је то добро. Држаћемо се закона да суд саслуша само дошавшу. Једина казна за неприсутне, а уредно позване парничне странке да се одлучи у њиховом одсуству.

Што се тиче доказа и таквих изјашњења супротних страна, ја не знам зашто колега Даниловић употребљава, кажем опет уз уважавање не употребљава израз основане и неосноване, то је израз у једној грађанско правној ствари, а не релевантно и ирелеванто. А с обзиром да ова природа спора коју су они поставили, а то је накнада штете, иде по Закону о облигационим односима, а процесни закон је Закон о парничном поступку.

Према томе, уопште је ирелевантно говорити о апсолутној надлежности суда, стварној надлежности суда и да ово треба да се води по Закону о информисању, јер то је прекршајни поступак. А посебно у овој ситуацији нема говора о питању надлежности.

Што се тиче предлога III туженог, а мог властодавца, сагласна сам да се не изведе доказ путем вештачења уваже-

Вукова анамнеза: осамдесетих година био хипохондар и таблетоман

ног господина Вука Драшковића, на околности које смо ми предложили, али предлажем да комплетна писмена документација буде део списка и да се код доказног поступка прочита као писмени доказ.

О трошковима и осталом ћу се изјаснити. Хвала што сте ме саслушали.

Судија: Мислите све ово да читам?

Адвокат Љиљана Лабан: Да, да.

Ако ништа више судијао стећи ћемо навику да читамо, одавно смо заборавили да читамо књиге и литературу.

Судија: У свему се придужује наводи ма III туженог, с тиме што додаје да суд одржи расправу, изведе доказ саслушањем странака које су се том позиву одавале, да отклони доказ за странке које се нису одавале, да је III тужени одустао од вештачења на спорне околности, али предлаже да се прочита експертска анализа стручног тима Српске радикалне странке здружено у спису.

Адвокат Љиљана Лабан: Судија, молим вас, то из разлога што је парница поводом накнаде штете сложени вид, значи има кривично правни вид, основ и циљ тужбеног захтева. Према томе, не може да се утврди основ ако се не би читало. Молим вас, с обзиром на налог тражим да одлучите да суд поведе рачуна о члану који би одбацио тужбу с обзиром да има пуномоћнике, а нису се изјаснили поводом решења и налога суда за уређење тужбе. Хвала.

Судија: Колега пуномоћник тужиоца се јавља за реч и нека то уђе у записник.

Адвокат др Рајко Даниловић: Хтео бих о овим изнетим разлозима да се изја-

сним. Прво да идем редом, како су ишли они. Црвени војвода, Војислав Шешељ, мисли да нападима ад хомине, извините, ад хомине знате шта то значи? На личност, није довољно за суд, само у случају друге неке. Ви би сте ко Шешељ, не зна језик а може да буде потпредседник владе, па немојте тако...

Судија: Говорите ми на српском језику.

Адвокат др Рајко Даниловић: Чекајте да се објаснимо, господин Шешељ, познати титоиста, који се као такав мени обратио, ја сам са Брозом дошао у сукоб далеке седамдесете године...

Судија: Молим вас, то није важно...

Адвокат др Рајко Даниловић: Важно је због његових навика. Био сам против праксисоваца и мало им је било комунизма као и Воји. Знате, Воји никада није било довољно комунизма. Господине, вама смета јер сте комуниста. Извињавам се. Е добро, идемо даље. Што се тиче предлога психијатрије, ово-оно, Воја са тим има искуства. Третиран је. Он зна и где су врата, а и пројектује се, и то је српски...

Судија: Дајте колега да будемо професионални, да се заврши овај предмет.

Адвокат др Рајко Даниловић: Што се тиче колегинице Котарац, она показује до које мере овај махалски језик, до које мере је заразан. Када и пуномоћници почну да се баве политиком. Па ја нисам члан Српског покрета обнове, нисам ни једне странке, шта је вама? Брига ме за СПО и радикалну странку, ја сам овде адвокат, ја овде не држим говоре о радикалној странци, кала би га држао ви би побегли или би ме пљували.

Судија: Колега, не држите говоре као адвокат, само реците о овим доказним предлозима.

Адвокат др Рајко Даниловић: Дакле, што се тиче тих њених дискурса који су један лош политички дискурс, и то сарајевско-махалски дискурс, ти немају ирелевантно са оним... смета вам то ирелевантно?

Судија: У вези навода пуномоћника III туженог, адвоката Наде Котарац, сматрам да нису правне природе ...

Адвокат др Рајко Даниловић: Политички су потпуно ирелевантне.

Судија: И политички су ирелевантне у овој правној ствари, а што се тиче колегинице Љиљане Лабан...

Адвокат др Рајко Даниловић: Е то хоћу да кажем. Тачно је да је претпоставка да суд може, али морају и пуномоћници ипак знати, заврше се школе и мењају се прописи, знате. У време када је подиет закон био је на снази Закон о јавном информисању, тадашње Србије. По члану 13. општењени је имао право да покрене парницу. Нема ту кривиче у кривичноправном смислу него у грађанскоправном смислу.

Судија: Истиче да се ова парница води у смислу члана 13. Закона о јавном информисању који је вредео у време покретања ове парнице...

Адвокат др Рајко Даниловић: Ови се смеју, велики правници тамо, професионалци као и Шешељ. Ево овако последњи закон о облигационим односима се логично примењује, је ли тако, на овај случај. А Закон о јавном информисању Шешељев је нешто друго. То је за судије за прекршаје, ви сте сувише незналица да би о томе судили.

Судија: На питање суда да ли је тужилац преко својих пуномоћника уредио тужбу како му је то наложено на записнику од 8. маја 2000. године, који је достављен претходном адвокату Ивани Примовић, у овој парници, о чему посто-

Психијатријски случај: почетком 1980. године, Вук превремено пензионисан

ји доказ у списима, можете ли мало усмено да објасните, јер сматрам да имате цео предмет ту, с обзиром да је колега инсистирао баш на члану 13, тада важећег Закона о јавном информисању...

Адвокат др Рајко Даниловић: Ја морам да вам кажем да сам ангажован прекјуче јер сам био у Црној Гори, тамо где Шешел не може да иде, а не можете ни ви на одмор више захваљујући Шешелу. Био сам у Црној Гори у суду а ангажовао сам био своје сараднике да дођу до предмета и да нисам имао обавезе ја бих то зачас средно. Само да вам кажем, добили смо информацију да је предмет код судије. Тражили су судију, нису могли

ли најкраћи рок да поступи по налогу суда.

Реч има Ш тужени, Војислав Шешел.
Др Шешел: Предлажем да суд одбије захтев пуномоћника Рајка Даниловића, јер се нас не тиче када је он ангажован. То је његова ствар и ствар његовог властодавца.

Судија: Ш тужени, Војислав Шешел предлаже да суд одбије предлог адвоката Рајка Даниловића за уређење и поступање по налогу суда, јер туженог не интересује када је ангажован, то је његова ствар и ствар његовог властодавца, односно тужилаца.

Др Шешел: Ми смо овде навикли да

Др Шешел: И да у суду неког засени тим својим глупостима.

Адвокат др Рајко Даниловић: Глупости Шешелове, Шешелизам.

Др Шешел: Суд би могао да упозори Рајка Даниловића

Адвокат др Рајко Даниловић: И тебе да упозори да мене не вређаш знаш.

Судија: Суд доноси решење: опомињу се пуномоћник тужилаца и Ш тужени да мимо суда не разговарају...

Др Шешел: Ја уопште не разговарам са Рајком Даниловићем, него он мени упада у реч, а он нема право на то јер ја њему нисам упадао у реч. Рајко Даниловић није гонио праксисовце зато што

Нисам оклеветао Вука Драшковића – он је заиста наркоман

да га нађу. Ако треба ја ту могу позвати сведоке.

Судија: Није тачно.

Адвокат др Рајко Даниловић: Кажу недељу дана је предмет код судије, тако су рекли, вас су тражили и нису могли да вас нађу.

Судија: Пуномоћник тужилаца изјави: да је пре два дана ангажован, да је предмет био код судије и да није могао да нађе судију.

Суд констатује да је адвокату Ивани Примовић дана 11. маја 2000. године уручена копија записника од 8. маја 2000. године где је тачно дат налог за уређење тужбе.

Адвокат др Рајко Даниловић: Не знајући то ја се извињавам заиста и молим најкраћи рок да то урадим.

Судија: Пуномоћник тужилаца се извињава да није знао да је извршена достава адвокату Ивани Примовић и мо-

су сваки пут имамо новог адвоката тужилачке стране. И ако ми будемо чекали да сви адвокати које они евентуално имају на репертоару буду ангажовани и читају списе, онда ово суђење може трајати сто година.

Судија: А ово из разлога јер су се често мењали пуномоћници тужилаца, па ако се буде чекало да се сви адвокати које они имају на репертоару ангажују и читају списе, онда ово суђење може трајати сто година.

Др Шешел: Видите колико је неозбиљан адвокат Рајко Даниловић. Прекјуче је ангажован, ваљда су га обавестили колики је спис и колико траје ово суђење и он прихвата. Прекјуче ангажован, данас долази на суђење. Он мисли да може да дупета ове глупости којима га уче Американци.

Адвокат др Рајко Даниловић: Као Шешел, управо као Шешел.

су они били велики комунисти...

Адвокат др Рајко Даниловић: Много је комунизма било.

Др Шешел: ...него што га је Тито нахушкао на праксисовце. Практиковце је Тито прогањао а Рајко Даниловић је само био извршилац Титових налога.

Адвокат др Рајко Даниловић: Ниједног праксисовца нисам прогањао, то је било Војо после. Не знаш ништа, појма немаш.

Др Шешел: Што се тиче доказних предлога, ако Рајко Даниловић инсистира, суд може дословно прочитати све ове експертске анализе.

Судија: Он је рекао да је прочитао.
Адвокат др Рајко Даниловић: Ви мене потцењујете. Да ја то читам?!

Судија: Па знате шта...
Др Шешел: Има још један моменат који је важан госпођо судија. На почетку Рајко Даниловић баца дрвље и каме-

ње на анализе експертских тимова. Каже овакве су, онакве су, а онда после каже да их није ни читао.

Адвокат др Рајко Даниловић: Ма хајде, не пада ми напамет да то читам.

Др Шешељ: То су само комунисти радили...

Адвокат др Рајко Даниловић: Некомпетентни сте...

Др Шешељ: Нисам читао књигу, а она је оваква и оваква. Мене Рајко Даниловић највише подсећа на Владу Шегрта...

Адвокат др Рајко Даниловић: Твог земљака. Оног балвана ко ти, вука и медведа. Укрштено. Медведа званог Воја.

Др Шешељ: Ја предлагем да суд понуди Рајку Даниловићу дословно читање свих анализа експертских тимова, ако је у стању да запамти то што овде чује, или нек се сам изјасни да суд поступи како је то уобичајено. Чита се, прочита се наслов па се иде даље, што подразумева да су све странке имале времена да то дословно проуче.

Судија: III тужени предлаже да суд позове пуномоћника тужилаца да се изјасни дословно да ли је прочитао анализу експертског тима Српске радикалне странке или није. Ако није предлаже да суд изведе доказ читањем те анализе.

Суд констатује да пуномоћник тужилаца Рајко Даниловић изјављује да се упознао са садржином наведених писаних доказа.

Адвокат др Рајко Даниловић: Јесам.

Др Шешељ: Препричала му Ивана Примовић.

Адвокат др Рајко Даниловић: Није брате, него има "Велика Србија", ти мислиш да ја не читам то.

Судија: Али је у току излагања III туженог изјавио да то није читао и да му не пада на памет да то чита па суд позива Рајка Даниловића, пуномоћника тужилаца да се изјасни да ли је читао или није читао, да би суд могао да одлучи у смислу Закона о парничном поступку.

Адвокат др Рајко Даниловић: Е овако, нисам имао увида у списе предмета али сам има прилике да то читам у "Великој Србији". То је лист, нема Велике Србије она је мала захваљујући Воји.

Судија: Пуномоћник тужилаца адвокат др Рајко Даниловић изјави да је у новинама "Велика Србија" читао те анализе.

Адвокат др Рајко Даниловић: Ја сам Србин нормално. То не треба да ми се доказује. И то охо-хо, и не треба да ми се доказује да ли сам ова или она имања узимао, мењао цркве.

Судија: Молим вас колега реците да ли сте читали или нисте читали.

Адвокат др Рајко Даниловић: Да вам кажем, читао сам у "Великој Србији" и упознат сам са тим.

Др Шешељ: Прочитао је све.

Судија: Само ми реците да ли сте прочитали или нисте.

Адвокат др Рајко Даниловић: Пре два дана у "Великој Србији" сам читао текст.

Судија: Пуномоћник тужилаца изјави да је у новинама "Велика Србија" читао текст.

На питање суда да ли је то садржина коју суд има у списима предметне парнице...

Адвокат др Рајко Даниловић: То не знам.

Судија: То не знате?

Адвокат др Рајко Даниловић: Па како могу да знам када ми ви нисте дозволели да гледам предмет?

Судија: ...пуномоћник тужилаца изјави да то не зна.

Суд доноси решење ради одлучивања о свим процесним и материјалним питањима, одређује се пауза од 10 минута, како би суд донео одлуку у већу.

Да саопштим да је суд донео решење, одбија се предлог III туженог Војислава Шешеља за одређивање ауторске кауције из разлога што су одредбе чл. 169-171 Закона о парничном поступку укинуте Законом о решавању сукоба закона са прописима других земаља у одређеним односима, а који у чл. 82-84 садрже одговарајуће одредбе и ауторска кауција се односи само на стране држављане под условом реципроцитета.

Отклања се извођење доказа саслушањем сведока Милана Комненића и Слободана Ракетића предложени од стране III туженог Војислава Шешеља и околности понашања II тужиоца а које се околности тичу спорног текста, те се отклања извођење доказа прибављене медицинске документације од болнице окружног затвора у Београду, те извођење доказа вештачењем будући да је III тужени од тог доказа одустао, без обзира на предлог његовог адвоката Љилане Јабан. Отклања се извођење доказа посебним читањем експертске анали-

"Углед" СПО-а: њих можете да угледате као руљу која глумари улицама Београда, зауставља саобраћај, ломе излоге...

Кључни доказ: Вук је, као тежак психијатријски случај, за завршницу овог процеса ангажовао адвоката Рајка Даниловића

зе Српске радикалне странке чији су наслови цитирани на записнику, будући да се пуномоћник тужилаца упознао односно прочитао те анализе експертских тимова, као и поступајуће веће у овом предмету.

Отклања се извођење доказа саслушањем Вука Драшковића у своје име, као парничне странке и у име I тужиоца, јер се у више наврата није одазвао на саслушања а уредно је позван, и није оправдао свој изостанак.

Отклања се извођење доказа саслушањем тужених Љубинке Милинчић, Цвијетина Миливојевића и Владимира Судара, у својству парничних странака, јер се ни они на позив суда више пута нису одазвали иако уредно позвани, а ни свој изостанак нису оправдали.

Одређује се извођење доказа саслушањем Војислава Шешеља у својству парничне странке.

Одбија се предлог пуномоћника тужилаца да му се остави накнадни рок да уреди тужбу. Ово из разлога јер је тужба предата суду 5. децембра 1997. године, а тужилац је имао стручне пуномоћнике у овој правној ствари.

Против ових решења није дозвољена посебна жалба у смислу члана 288. Закона о парничном поступку, већ се та решења могу нападати жалбом против одлуке о главној расправи.

Суд доноси решење: након одржане паузе главна расправа се наставља.

Суд констатује да је решење прочитао парничним странкама и њиховим пуномоћницима.

Пре саслушања Војислава Шешеља, следи питање пуномоћнику тужилаца

да ли је прочитао текст објављен 4. децембра 1997. године, у листу "Демократија"?

Адвокат др Рајко Даниловић: Зашто је то сад важно? Рећи ћемо да сам прочитао.

Судија: Ако нисте да вам прочитамо.
Адвокат др Рајко Даниловић: Немојте молим вас.

Судија: Или само поједине делове текста? Ја стварно не знам шта више да радим са вама. Могу и да вам прочитам цео текст. Ја сам га читала десет пута. Да га читам?

Адвокат др Рајко Даниловић: Не, не.
Судија: На питање суда упућено пуномоћнику тужилаца да ли је текст објављен 4. децембра 1997. године у листу "Демократија" број 294, на страни бр. 12, чији су делови текста предмет овог тужбеног захтева, прочитао, пуномоћник тужилаца изјави да јесте.

Судија: Исто питање постављено пуномоћнику I, II и IV тужених, он изјави ...

Адвокатски приправник Саша Вукановић: Прочитао сам.

Судија: ...да је прочитао.

Исто питање упућено III туженом, да ли је прочитао цео текст, III тужени изјави да јесте.

Суд констатује да су председник већа и чланови већа у целости прочитали наведени текст из листа "Демократија" од 4. децембра 1997. године.

На питање председника већа да ли су парничне стране сагласне да се као доказ наведе да су писани докази прочитани од стране свих парничних странака,

само констатују за записник да су изведени као доказ да су прочитани.

Пуномоћник тужилаца изјави да је са тим предлогом сагласан, као и пуномоћник I, II и IV туженог, те лично III тужени и његови пуномоћници.

Суд доноси решење: одређује се извођење доказа читањем текста из дневног листа "Демократија" бр. 294, на страни бр. 12, од 4. децембра 1997. године под насловом "Други круг или напуштам политику", те се читају анализе експертског тима Српске радикалне странке, "Анализа наркоманског понашања Вука Драшковића, црни Вук на белом праху" од јуна 1998. године, "Психијатријска анализа личности и понашања Вука Драшковића", "Стручна анализа наркоманског понашања Вука Драшковића" од маја 1998. године, "Акредитиви усташког конзула Вука Драшковића", "Анализа наркоманског понашања у једној телевизијској емисији", "Анализе Вука Драшковића, аутора "Народне пјесме ћаво у Србији"", објављене 8. маја 2000. године.

Одређује се извођење доказа саслушањем III туженог Војислава Шешеља у својству парничне странке.

Овим отвара доказни поступак. Има реч III тужени Војислав Шешељ. Господине Шешељ изволите.

Др Шешељ: Да ли треба да изађем?

Судија: Ја бих вас молила да овде станете, да би сте били окренути према мом записничару.

Др Шешељ: Тамо код Рајка да станем?

Адвокат др Рајко Даниловић: Ти не можеш без мене. Они тебе не схватају озбиљно.

Публика је, за разлику од адвоката Даниловића, читала експертске анализе објављене у "Великој Србији"

Др Шешељ: Немој да се узбуђујеш превише.

Адвокат др Рајко Даниловић: Не схватају те озбиљно.

Судија: Гужени Војислав Шешељ, од оца Николе, рођен

Др Шешељ: 11. октобра 1954. године у Сарајеву.

Судија: 11. октобра 1954. године у Сарајеву, са пребивалиштем у Београду, по занимању...

Др Шешељ: Професор универзитета.

Судија: Професор универзитета, није у сродству са тужиоцима и осталим странкама, опоменут изјави:

Знате шта, ја бих вас молила да будете кратки.

Др Шешељ: Слажем се, само упозорите Рајка Даниловића да не добацује јер ја то знам боље од њега па ми његова помоћ није потребна.

Судија: Опомињем вас да не прекидате излагање.

Адвокат др Рајко Даниловић: Молим лепо.

Др Шешељ: Рајку Даниловићу је кућа поред пута била.

Адвокат др Рајко Даниловић: Е па, видиш, зајебо си се. Ја сам градско дете.

Судија: Окрените се према записничару и говорите.

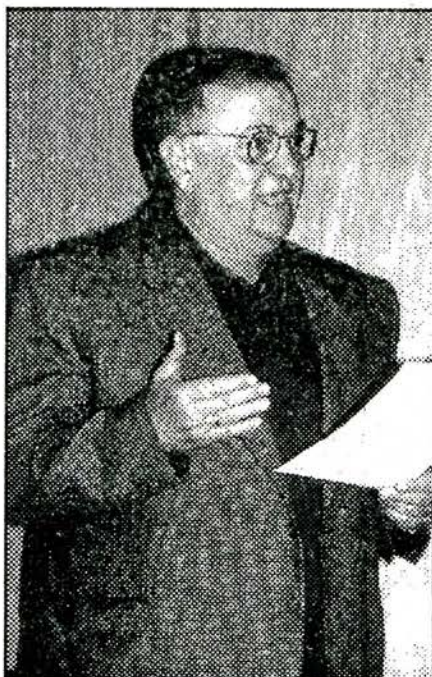
Др Шешељ: Да диктирам?

Судија: Да, можете. С тим што ја задржавам право да прекинем ако се удаљите од теме.

Др Шешељ: У завршници првог круга председничких избора 1997. године имао сам телевизијски дуел са Вуком Драшковићем. Вук Драшковић је на телевизију дошао под дејством дроге, то се

могло видети из његовог понашања, укрућеног стакластог погледа, гледање упорно у рефлектор а да не трепне и потпуној безосећајности на све спољне надражаје, као што су звук, говор и слично.

Вук Драшковић је био инструкисан за једну врсту наступа под дејством дроге, нити је разумевао нити је био спреман да разуме и о нечем другом говори, осим

Прогонио "праксисовце": Рајко Даниловић био плаћеник титоистичког режима

о ономе што је било написано пред њим у тефтеру који је он назвао српском књигом. Ја Вука Драшковића познајем одавно.

Осамдесетих година он је већ био хипохондар и таблетоман. И то знају сви људи који су се с њим дружили. А 1990. године је почео да узима кокаин. Први снабдевачи кокаином су му били Борђе Божовић Гишка и Бранислав Матић Бели. Кад су њих двојица погинули нови снабдевачи кокаином су му били извесни Ђанда, за кога је Српски покрет обнове саопштио да је био најбољи међу њима и Сколе Ускоковић.

У свим интелектуалним круговима Београда је опште познато да је Вук Драшковић велика кукавица. Он се малтане боји и споствене сенке, а о страху од његове жене Данице да и не говорим. Али кад је под дејством кокаина, он нагло постаје храбар, спреман да изазове крвопролиће на Београдским улицама, да туђу децу гурне у погибију.

Адвокат др Рајко Даниловић: Како туђу децу да убија?

Др Шешељ: Имаш ли примедбу, Рајко?

Адвокат др Рајко Даниловић: Имам. Није власт твоја да убија децу.

Др Шешељ: Али сачекај да ја завршим.

Адвокат др Рајко Даниловић: И твоја власт убија децу.

Др Шешељ: Кад направи покољ на београдским улицама, као 1991. године или 1993. године, па га одведу у затвор, кад прође дејство кокаина, онда Вук Драшковић цвили, моли за милост, пише покајничка писма, обећава да се више ни-

када неће бавити политиком. Кад изађе напоље из затвора и опет се нашмрче кокаина делује као врло храбар човек. Пошто сам и ја у неколико наврата био политички робијаш имао сам прилику да чујем и од затворских стражара и надзорника затворске страже како изгледа Вук Драшковић када уђе у наркоманску кризу. О томе постоји досије у болници Централног затвора у Београду.

Уосталом, Вук Драшковић је почетком 1980. године превремено пензионисан као психијатријски случај. Анализа наших експертских тимова је показала да је скоро сваки јавни позив Вука Драшковића на српској политичкој сцени психопатског карактера.

Вук Драшковић тужи, а не зна ни зашто тужи. Нашмрче се кокаина, поднесе тужбу, а после се удари по челу и гледа како да се извуче из небраног грожђа. Вук Драшковић се само једном појавио

да није читао, али то не ваља ништа, отприлике.

Адвокат др Рајко Даниловић: Као твоје књиге. Као све твоје књиге.

Др Шешел: И ово ће, Рајко, бити једна књига од 1.000 страна.

Адвокат др Рајко Даниловић: Савршено, бићеш професор на Масачусетсу.

Др Шешел: А кључни доказ да је Вук Драшковић тежак психијатријски случај је чињеница да је за завршницу овог процеса ангажовао адвоката Рајка Даниловића.

Госпођо судија, ви сте и сами констатовали да у овој судници присуствује око 700 људи.

Адвокат др Рајко Даниловић: Цела Радикална странка.

Др Шешел: После овог искуства са Рајком Даниловићем, мислим да нема ни један једини који би Рајку Даниловићу поверио да га заступа у било каквој парници, у било каквом поступку.

Адвокат др Рајко Даниловић: Неће њега у Хаг, није он озбиљан. Нарочито кад о њему говорим.

Др Шешел: Експерти психијатријске струке, које је ангажовала Српска радикална странка, извршили су веома савесно темељиту анализу личности Вука Драшковића. Није могла бити примењена метода непосредног посматрања, непосредне опсервације и метода анкете, јер Драшковић није био доступан. Али је зато обављена анализа јавног понашања, дакле, анализа онога што Драшковић није у стању да сакрије и анализа чињеница из његове личне биографије и биографије најближих сродника.

Па су ту изнесени докази како је баба Вука Драшковића, сестра његовог рођеног деде, убијала своју унучад.

Судија: Ја морам да вас прекинем.

Суд доноси решење: прекида се излагање Ш туженог у односу на породицу Вука Драшковића.

Нека уђе у записник да је Рајко Даниловић изјавио да сам победио Милана Милутиновића

у овом процесу, прочитао унапред написани политички говор и побегао. Он није био спреман на сучељавање аргумената. Хтео је да овај процес одумре сам по себи. Никада није ажурирао да се раније закажу рочишта, избегавао је да дође, тражио одлагања, упорно мењао адвокате, све чинио да минира процес.

Сматрам да овај процес мора да се приведи свом логичном крају. Вук Драшковић је нарман и ја сам зато понудио комплетне доказе, а да би доказао да је евентуално нисам у праву он је морао те доказе да побија, а не, попут свог последњег адвоката, Рајка Даниловића, да каже

Судија: Суд доноси решење: опомиње се Ш тужени да се придржава предмета спора и не спомиње личност адвоката Рајка Даниловића.

Адвокат др Рајко Даниловић: Свог бившег браниоца.

Др Шешел: Да зансмарим Рајка Даниловића.

Адвокат др Рајко Даниловић: И будућег браниоца, и будућег браниоца. За Хаг ћу ти требати.

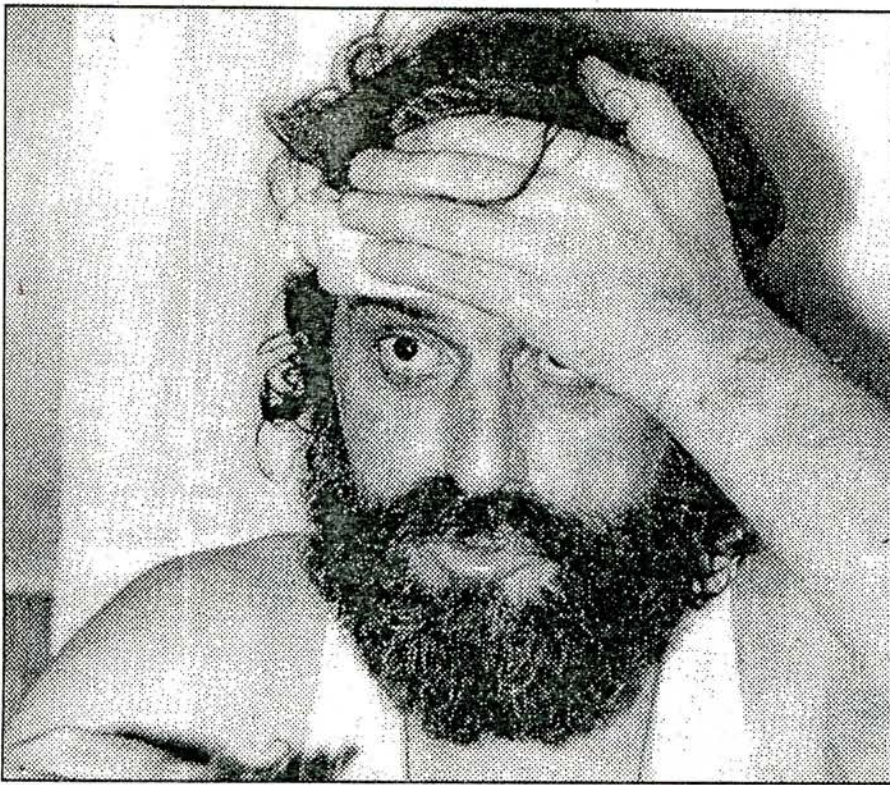
Судија: Суд доноси решење: налаже се пуномоћнику тужилаца да за време излагања Ш туженог не додајује.

Др Шешел: Ако хоћете да више не говорим о баби, ја могу да говорим о опу који је убио једног мађарског дечака.

Судија: На констатацију да тужени не говори о баби каже да може да говори о опу тужиоца.

Опомиње се Ш тужени да не врши анализу здравственог стања породице Вука Драшковића, него само Вука Драшковића.

Др Шешел: Госпођо судија, психијатри које смо ангажовали тврде да ови облици понашања који се запажају код Вука Драшковића имају ширу породичну анамнезу. Да они нису могли, уопште да није могуће ограничити их само на

Вукове наркоманске кризе описане су у досијеу Централног затвора у Београду

једну личност. Тако кажу наши психијатри, ја се у то не разумем.

Судија: Ја вас молим да наставите да диктирате у записник.

Др Шешел: Добро. За ових десет година, колико је Вук Драшковић под дејством тешких дрога он показује све карактеристике типичног наркомана. Наркоман је човек без икаквог морала. Може да слаже, а да не трепне. Ништа му не значи отаџбина, држава, народ, данас говори једно, сутра друго. Спреман је да се прода највећим непријатељима српског народа, да сарађује са највећим политичким олошем и тако даље. Вук Драшковић није у стању да памти своје изјаве па је зато препун контрадикција, забравља обећања, ко год је с њим икала политички сарађивао горко се после кајао. Једноставно, људи се жале да имају утисак да је пред њима једна аморфна маса која нити чује шта други говоре нити се сећа шта је само рекла или обећала. И као сваки наркоман Вук Драшковић је огрезао у криминалу. Суду смо поднели читав низ доказа, тужилачка страна је бежала.

Адвокат др Рајко Даниловић: Ово стварно није предмет. Он је болестан. Држи политичке говоре овде. Иначе је отео све.

Др Шешел: Пошто је адвокат Рајко Даниловић опет у прединфарктном стању, да га мало смиримо.

Адвокат др Рајко Даниловић: Ма хајде, ти си и то у мозгу. Прединфарктно стање је твоје. Види какав си. Црвен си ко мајмунско... Шта сам рекао?

Др Шешел: Суд уопште не реагује.

Адвокат др Рајко Даниловић: Имаш мајмунске очи. Шта сте очекивали?

Судија: Молим вас. Па стварно.

Др Шешел: Казните га сад мало новчано. То ће га највише погодити.

Судија: Налаже се III туженом да не говори о другим активностима II тужилона, већ само оно што је предмет тужбеног захтева, а пуномоћник тужилаца се опомиње да не вређа III туженог, под претњом новчаном казним и удаљењем из суднице.

Др Шешел: Што се мене тиче, може да ме вређа до миле воље, ја бих га само замолио да не вређа мајмуне, јер мајмуни су за њега екстра интелигенција.

Последица дрогирања: као сваки наркоман и Вук огрезао у криминалу

Адвокат др Рајко Даниловић: У, стварно имате вођу право. Такав је и Адолф био, исто и Стаљин.

Адвокат Љиљана Лабан: Судија, молим вас, одреагујте адекватно.

Адвокат др Рајко Даниловић: Како да не одреагује. Аплаузи. Па шта је ово, заиста шта је ово. Ви мене треба да заштитите од публике.

Судија: Молим вас, тишина, колега Рајко Даниловићу.

Адвокат др Рајко Даниловић: Како колега Рајко Даниловићу? Који колега Рајко Даниловићу. Он позове публику.

Др Шешел: Јеси ли угрожен Рајко.

Адвокат др Рајко Даниловић: Нисам, ти си угрожен.

Судија: Суд констатује да је пуномоћник тужилаца Рајко Даниловић рекао III туженом да има мајмунске очи.

Адвокат др Рајко Даниловић: Очи, очи, црвене му очи.

Судија: Па Рајко Даниловић тражи да суд њега заштити од III туженог.

Адвокат др Рајко Даниловић: Не само од III туженог, него и од публике која навија.

Судија: Налаже се пуномоћнику тужилаца да се уздржи од коментара приликом излагања III туженог.

Адвокат др Рајко Даниловић: Ја вас молим да водите рачуна о мом пуномоћју тужилаца и да ме заштитите од њега и његових навијача.

Судија: Ја вас молим без коментара.

Адвокат др Рајко Даниловић: Ја са њима да полемишем. Ко су они? Седе и гледају Радикалске таласе.

Судија: Ја ћу заиста морати да вас удаљим из суднице.

Др Шешел: Немојте, задржите га, молим вас.

Адвокат др Рајко Даниловић: Имам ја питања за тебе, не секирај се.

Судија: Можемо да наставимо, али само оно што сте планирали за излагање.

Др Шешељ: Пошто је тужилачка страна тражила да суд не ангажује вештаке, како суд без ангажовања бар неких вештака може да утврди где је истина. Да ли је у праву тужилачка страна или тужена. Ми смо поднели експертизе наших стручњака. Тужилачка страна избегава да уђе у меритум спора, тужилачка страна тужи а не зна због чега тужи. Тужилачкој страни уопште није стало да се докаже истина, јер истина је поразна, погубна.

С тога тужилачка страна стави овако нервозног, распамећеног Рајка Даниловића да направи инцидент, али овде се не може направити инцидент.

Адвокат др Рајко Даниловић: Не, ти си мајстор за инцидент.

Др Шешељ: Он само стоји овако као бомба овде.

Адвокат др Рајко Даниловић: Ти си мајстор за инцидент. Ти правиш инцидент где год стигнеш, на улици.

Др Шешељ: Ви треба да га заштитите, не знам од чега, од њега самог можда.

Судија: Рајко Даниловић није предмет овог спора. Молила бих вас да се концентришете на предмет.

Др Шешељ: Рајко Даниловић, у праву сте, госпођо судија, није предмет ове парнице, али је сад један од кључних доказа.

Судија: Суд доноси решење: налаже се III туженом да не коментарише личност пуномоћника тужилаца под претњом изрицања новчане казне и удаљења из суднице.

Адвокат др Рајко Даниловић: Могу ли ја да предложим да изјурите публику. Да искључите публику, јер ово није пијацица. Ево погледајте их. Знате шта, ово је стварно невоспитање.

Судија: Пуномоћник тужилаца предлаже председнику већа да испразни судницу јер се недолучно понашају у суду.

Адвокат др Рајко Даниловић: Ово је девастација судства. Ово је толико растурање свега у овој земљи да је чак и суд дошао на ред. Зна се ред у судници.

Судија: Зашто се њима обраћате.

Адвокат др Рајко Даниловић: Вама говорим, искључите их.

Судија: Помоћник тужиоца предлаже председнику већа да испразни судницу.

Адвокат др Рајко Даниловић: Ево сад сам рекао да је то недолучно понашање у суду. Навијачко.

Судија: ...да је недолучно понашање у суду, навијачко...

Адвокат др Рајко Даниловић: Посебно када III тужени напада личност пуномоћника тужилаца.

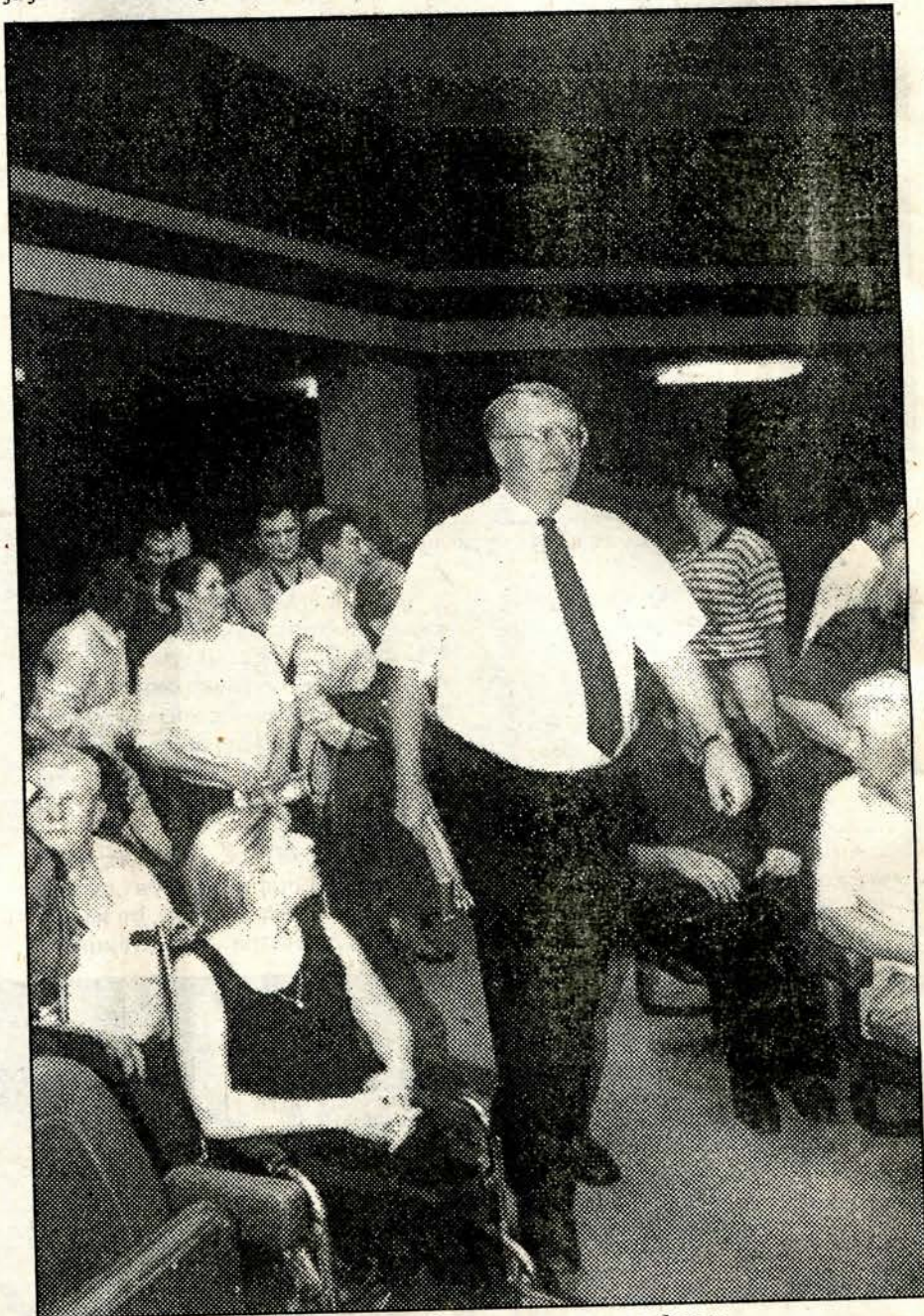
Судија: ...нарочито када III тужени напада личност пуномоћника.

Суд доноси решење, налаже се присутној јавности да мирно прати суђење да не прави гужву у судници, јер ће суд бити принуђен да испразни судницу.

Др Шешељ: Овај процес траје пуне три године, његови резултати су крајње јасни, суд располаже објективним и непристрасно утврђеним чињеницама, и суд може да установи сасвим поуздано да нисам оклеветао Вука Драшковића, јер је он заиста наркоман. Дакле, у погледу чињеничног стања ствари су до краја јасне. А пошто је чињенично стање

Судија: На питање суда да се III тужени изјасни на други део спорног текста који се односи на пиње, било је овако "Према тврдњама челника Српске радикалне странке у телевизијском дуелу између Вука и вас лидер Српског покрета обнове је обавио прљаве послове.

III тужени изјави да је очигледно да је та емисија организована у спрези са

После паузе: др Шешељ приступа суђењу

овакво какво јесте и одштетни захтев је неоправдан, Вук Драшковић није био спреман да се овде утврди, какав је овде евентуално душевни бол претрпео, а што се тиче Српског покрета обнове он по нашем правном поретку и не може да трпи психички бол, бар не онај који би произвео неке судске последице. Психички бол трпе, због тога што имају таквог председника, али није ствар суда да се у то упушта. Зато предлагем суду да тужбу у целости одбаци као неосновану.

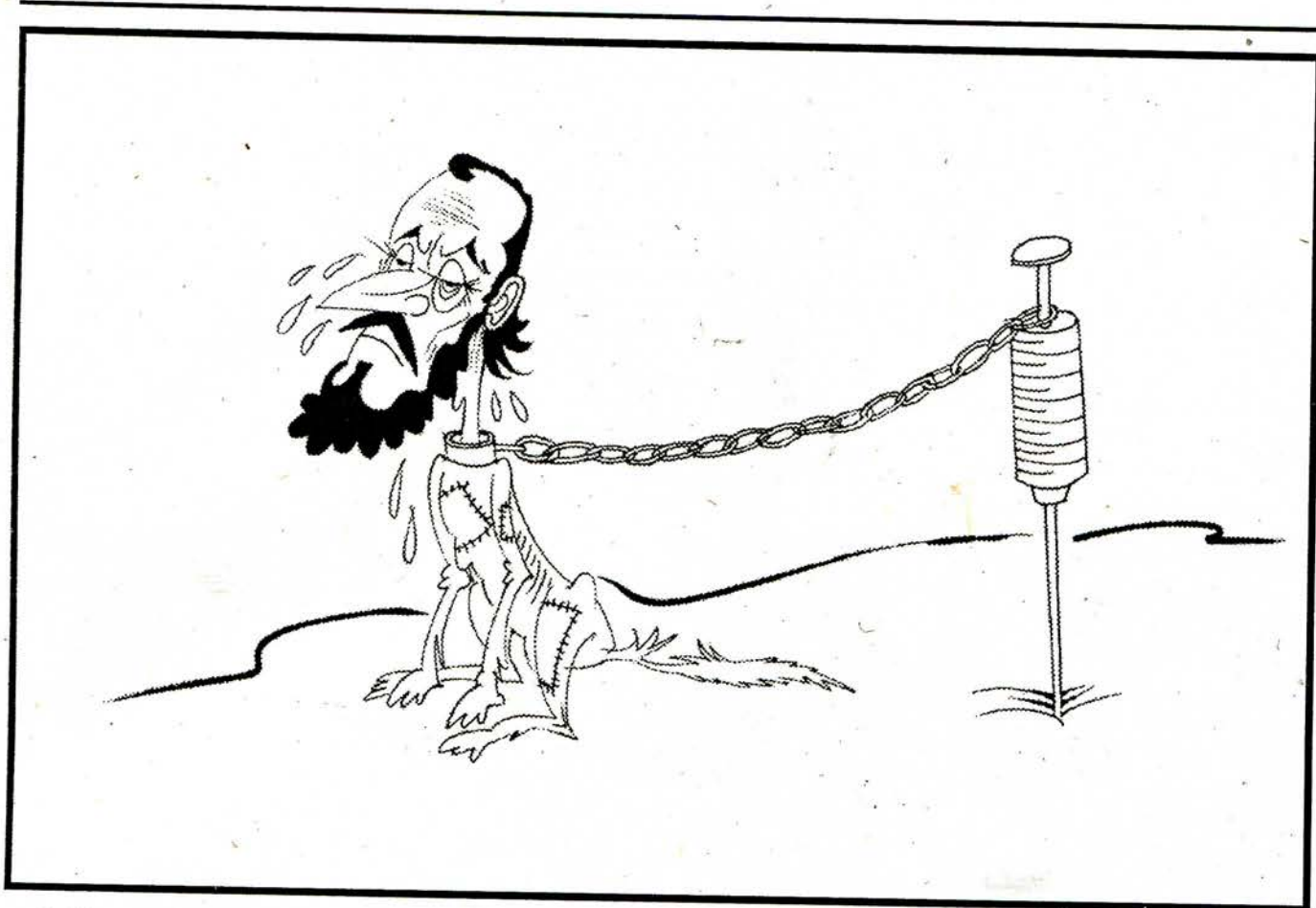
социјалистима, а Вук Драшковић се јавио као њихов фаворит.

Др Шешељ: Да, то су ноторне чињенице.

Адвокат др Рајко Даниловић: Сјајно. Као што си поднео оставку кад си им рекао.

Судија: Господине Даниловићу, зашто причате док ја диктирам?

Адвокат др Рајко Даниловић: То је нешто међу нама. Зна Воја.

Др Шешел: Распаметио се Рајко Даниловић.

Судија: Док ја диктирам ви причате. Ви мене злоупотребљавате.

Адвокат др Рајко Даниловић: Извињавам се, сад сам погрешно. Он и ја нешто у вези са тим. Извињавам се.

Судија: Судија диктира, ви причате и не слушате, то је непоштовање.

Дакле, према тврдњама челника Српске радикалне странке у телевизијском дуелу између Вука Драшковића и Војислава Шешела, лидер Српског покрета обнове обавио је прљаве послове за Социјалистичку партију Србије.

Одговор на то: "Очигледно је да је та емисија организована у сред избора са социјалистима, Драшковић се пријавио као њихов фаворит. То је све организовано у спреси са социјалистима."

Др Шешел: Имам два конкретна доказа.

Судија: Ш тужени у вези овога изјави.

Др Шешел: Навешћу само два конкретна доказа. Прво, Вук Драшковић је добио термин од сат и по времена да гостује на новосадској државној телевизији, а ја нисам. Добио је сат и по времена да гостује на приштинској телевизији, а ја нисам. То је програм који је преносен у целој Србији. То је доказ да је био протежиран, нека пукне од муке Рајко Даниловић.

Адвокат др Рајко Даниловић: Брига мене за Вука о томе ти бринеш.

Др Шешел: И друго, ја сам на телевизијски дуел изазивао Милана Милутиновића, пошто је било сасвим нормал-

но ако сам победио у првом изборном циклусу Зорана Лилића, ако је Зоран Лилић остао на другом месту, ако је његова партија истакла новог кандидата, било је сасвим нормално да се закаже телевизијски дуел између мене и Милана Милутиновића.

Државна телевизија је то избегла, без мога знања и моје сагласности, јавно заказала дуел са Вуком Драшковићем. Кад је дуел већ заказан нећу ја да бежим, је ли то проверено, ја не бежим ни од Владана Батића, ни од Чанка који су маргиналци, што бих онда и од Вука Драшковића бежао. И, уосталом, зна се да је резултат тог дуела био да је Драшковић изгубио око 300.000 гласова. Толико је гласова имао мање и у првом и у другом кругу.

Адвокат др Рајко Даниловић: Није због тога.

Др Шешел: А дуела са Миланом Милутиновићем уопште није ни било.

Адвокат др Рајко Даниловић: Победио си га, а ниси смео да пријавиш.

Др Шешел: Кога сам победио?

Адвокат др Рајко Даниловић: Милана.

Др Шешел: Милана Милутиновића? Добро Рајко, хајде то нека уђе у записник. Нека уђе у записник да је Рајко Даниловић изјавио да сам победио Милана Милутиновића.

Адвокат др Рајко Даниловић: Ти си победио, али ниси смео да објавиш.

Др Шешел: Ја се трудим да то гласање разјасним, ево сад имам доказ. Нека уђе то у записник. Додаје Рајко Данило-

вић да сам победио Милана Милутиновића.

Адвокат др Рајко Даниловић: То си ми ти рекао. То си ми ти рекао. Рекао ми је да је победио Милана Милутиновића.

Судија: Желите ли да то унесем у записник.

Адвокат др Рајко Даниловић: Ма јок, то нема везе. Што? Па шта, Милан и није председник.

Др Шешел: То су та два конкретна доказа.

Судија: Ја више питања немам, да ли ви имате неко питање?

Адвокат др Рајко Даниловић: Ево овако, прво питање...

Судија: Питање има пуномоћник тужилаца Рајко Даниловић.

Адвокат др Рајко Даниловић: Изнесе нам Ш тужени овде податке да је Вук Драшковић био, је ли бре, је ли ово за Радикалске таласе? Да је био, пазите, таблетоман, хипохондар, а од 1990. зна да користи кокаин и онда је позвао врло убедљиве сведоке, све мртве. А ево рећи ћу вам које, Гишку, Белог, Скокија, Дугога.

Др Шешел: Ух како им то тепаш.

Адвокат др Рајко Даниловић: Па тепај и теби Војо. Воки.

Судија: На питање пуномоћника тужилаца да је Ш тужени у свом исказу као странка навео да је II тужилац од 1980. године био таблетоман и хипокондар, а да од 1990. године користи кокаин те да су га снабдевали људи који су сада мртви.

Адвокат др Рајко Даниловић: Од када он за то зна.

Судија: Па с тим у вези пита од када то III тужени има та сазнања.

Др Шешељ: Да одговорим?

Судија: Изволите.

Др Шешељ: Од 1990. године знам да је Вук Драшковић наркоман и о томе сам више пута говорио у јавности, дакле не први пут у интервјуу у "Демократији". О томе сам говорио 199, 1992, 1993. године.

Адвокат др Рајко Даниловић: Само ја нешто да питам. Од када је он кум са Вуком?

Судија: На питање пуномоћника тужилаца од када је треће тужени кум са II тужиоцем и да ли је кум, III тужени изјави.

Др Шешељ: Па наравно.

Адвокат Љилана Лабан: Молим вас

јиславу Шешењу, четничком војводи са жељом да међе Србије буду тамо где их је он, војвода, поставио. То је објављено, факсимил је објављен у "Великој Србији". Е Вук Драшковић је био уопште познат као српски националиста и патриота, омиљен због тога, мени веома драг човек, јер смо се слагали по многим политичким ставовима. После је Вук Драшковић напустио националну и патриотску опцију, па знамо и ово прво.

Адвокат др Рајко Даниловић: Полако, ја сад одговарам. Реците да Рајко Даниловић не буде овако нестрпљив.

Др Шешељ: Имамо времена, можемо до вечерас. Кад је Вук Драшковић напустио српску националну позицију ми смо се политички сукобили. То што смо се политички сукобили није толико важ-

чијим је дејством Вук Драшковић тако екстремно мењао ставове.

Адвокат др Рајко Даниловић: Пре него што се с њим нашао у телевизијском дуелу, зар није био обавештен са ким иле у дуел? Зашто је ишао са наркоманом у дуел?

Судија: На питање пуномоћника тужилаца због чега је треће тужени када је већ знао да је Вук наркоман ишао с њим у телевизијски дуел, III тужени изјави.

Др Шешељ: А што да не идем у телевизијски дуел са наркоманима? Прво, ја као политичар, прихватам дуеле са свим опозиционим челницима, а пошто сам тад био у опозицији, прихватао сам и са свим режимским и са опозиционим. Никада ниједан дуел нисам избегао. Да сам био сасвим у праву што сам ушао у

Правда у сигурним рукама: судија Бранка Максимовић-Мицић са судијама поротницима, Бранком Кандићем и Јеленом Ђорђевић

судија, зашто ви толико привилегујете адвоката Рајка Даниловића?

Судија: Колегинице, молим вас.

Да ли желите да му ускратите одговор на ово питање?

Др Шешељ: Зашто бих му ускраћивао? Где Рајку Даниловићу да ускратим. Ја сад одговарам.

Са Вуком Драшковићем сам се окумио 1987. године, кад је Вук Драшковић на политичкој сцени Србије и ондашње Југославије деловао као истакнути српски патриота и националиста. Кад се са мном слагао да је западна српска граница на Дрини, Карлобаг-Огулин-Карловац-Вировитица. Па ми је у једној својој књизи, коју ми је поклонио, у посвети написао, и то је објављено у "Великој Србији", својевремено, драгом куму Во-

но. Битни су моменти и чињенице које указују под чијим је дејством Вук Драшковић тако екстремно мењао политичке ставове. Од националисте постао издајник, то је за 180 степени.

Судија: Са Вуком Драшковићем сам се окумио 1987. године, када је Вук на политичкој сцени Србије и ондашње Југославије деловао као истакнути српски патриота и када се са мном слагао да је српска граница на линији Карлобаг-Карловац-Огулин-Вировитица и тада ми је написао посвету "Драгом куму Шешељу да Србија буде тамо где си ти одредио". Он је био патриота и омиљен и ми смо се слагали, пошто је Вук напустио опозицију ми смо се политички сукобили није толико важно то, битни су моменти, чињенице које указују под

тај дуел сведочи чињеница да сам после тог дуела освојио 200.000 гласова више, него у првом кругу првог изборног наметања.

Адвокат др Рајко Даниловић: Није то због дуела. Да не цитирам Милошевића и Миру, због нечег другог си ти освојио толико гласова, на превару. Видећемо следеће изборе.

Др Шешељ: Шта је овом Рајку Даниловићу?

Адвокат др Рајко Даниловић: Војо, што се замлаћујеш да си освојио због дуела? Освојио си јер си друге ствари радио.

Др Шешељ: Друго, знао сам ја с ким ће бити дуел, јер је државна телевизија заказала јавно преко свог програма, договорено са Драшковићем и одмах еми-

товано, без консултација са мном. Знате, уобичајено је кад телевизија заказује дуеле, пита се један, пита се други, па кад се усагласе и термини учесника, онда се иде на телевизију. Овога пута је на вестима било, дуел Шешељ - Драшковић, па ко дође, дође.

Адвокат др Рајко Даниловић: Следеће питање је, зашто је он, када је видео да су му очи такве, како каже да је буљило у рефлектор, зашто тад не рече - па човече ти си под дејством дроге, јавно, него тек чека када дође лош извештај од тог дуела, па онда даје такве изјаве?

Судија: На питање пуномоћника тужилаца због чега Ш тужени када је био на телевизијском дуелу суочен са П тужиоцем па када је видео какве су му очи и буљење у рефлектор, због чега Ш тужени није рекао у дуелу - ти си упао у дрогу и слично.

Адвокат др Рајко Даниловић: Него чека време изборне тишине или ћутње, а он више воли шутње. Па је тек онда преко "Демократије" дао овај интервју.

Судија: Ш тужени изјави.

Др Шешељ: Није нимало случајно што је Рајко Даниловић, који је упорно покушавао да успе политички, пропао као политичар. Не зна шта је то политичка тактика. То је политичка тактика да противника побрзиш став по став, чињеницу по чињеницу, а глобалне закључке доносиш после. И друго, "Демократија" је са мном радила интервју, а не ја са "Демократијом". Ја нисам власник "Демократије", нисам уредник, нити могу да одрђујем када ће се она штампати. Можда има још питања Рајко Даниловић.

Адвокат др Рајко Даниловић: Немам.

Судија: Имате ли ви неко питање?

Адвокатски приправник Саша Вукачиновић: Немам.

Судија: Пуномоћник I, II и IV тужених нема питања.

Адвокат др Рајко Даниловић: Довољно је.

Судија: Има реч пуномоћник Ш туженог адвокат Нада Котарац.

Адвокат Нада Михајловић Котарац: Предајем суду "Велику Србију" бр. 543. из 1998. године где се налази факсимил из књиге Вука Драшковића са личном посветом Ш туженом.

Судија: Пуномоћник Ш туженог адвокат Нада Котарац предаје суду лист "Велика Србија" бр. 543 од 1998. године где се налази факсимил књиге Вука Драшковића са посветом Ш туженом.

Адвокат Нада Котарац: Ш тужени добро познаје тужиоца и пошто зна да је наркоман да ли зна да ли он има пословну способност и да ли је он уопште могао да буде странка у поступку?

Судија: На питање пуномоћника адвоката Наде Котарац да ли је с обзиром на здравствено стање П тужиоца, које указује на његову пословну неспособност може да буде странка у овом поступку, Ш тужени изјави.

Др Шешељ: Не мора сваки наркоман да буде пословно неспособан. Ми то нисмо хтели да доводимо у сумњу, то је суд могао по службеној дужности, а

могли су и његови адвокати да такав приговор изнесу овде.

Адвокат Љиљана Лабан: Молим вас, ја имам само једно питање.

Судија: Адвокат Љиљана Лабан поставља питање.

Адвокат Љиљана Лабан: Не, немам питање, само једну констатацију. Захваљујем се свом властодавцу за стрпљиво, имам право да кажем.

Судија: Па, шта је то.

Адвокат Љиљана Лабан: То је разлог, судија молим вас, знате ли зашто могу вас да истрпим и ваше понашање према мени, ни мама ме нешто посебно није волела. Дозволите ми само једну реченицу да кажем на миру за четири рочишта. Кажем следећу реченицу. Као и увек, мој властодавац је савршен и после овако савршеног исказа немам више ниједно питање, јер би реметила хармонију праву. Хвала вам.

Судија: Адвокат Љиљана Лабан изјави да после савршеног исказа Ш туженог она нема никаквог питања, јер би било какво питање реметило тако лепо излагање Ш туженог.

Да ли ви имате нових предлога за допуну доказног поступка?

Адвокат др Рајко Даниловић: Немам, шта ће ми?

Судија: Добро. Пуномоћник тужилаца нема нових предлога за допуну доказног поступка, на питање да ли има на спроведени доказни поступак на онај који се односи на извођење писмених доказа, пуномоћника тужилаца изјави:

Адвокат др Рајко Даниловић: У погледу доказа сматрам да су се парничне странке сагласиле. А докази сматрам да нису релевантни.

Судија: У погледу извођења поступка нема, сматра да су се странке парничне у погледу извођења доказа сагласиле, а доказе не прихватам.

Адвокат др Рајко Даниловић: Не да их не прихватам, него сматрам да су ирелевантни.

Судија: Пуномоћник I, II и IV туженог...

Адвокатски приправник Саша Вукачиновић: Немам нових прелога и немам примедбе на извођење доказа.

Судија: Нема даљих доказних предлога и нема примедби на извођење доказа у овој парници.

Пуномоћници Ш туженог немају примедби на начин извођења доказа на овој парници, с обзиром да је постигнут договор између пуномоћника и већа.

Нових предлога за допуну доказног поступка нема.

Овим завршавам доказни поступак. Пуномоћник тужилаца предлаже...

Адвокат др Рајко Даниловић: Да се усвоји тужбени захтев и да се нарочито има у виду тежина повређеног добра и да је повреда заштићеног добра урађена због политичких интереса.

Судија: ...да суд усвоји тужбени захтев и тужбу, и да се приликом доношења одлуке има у виду тежина повређеног добра и да је повреда заштићеног добра урађена због политичких разлога.

Адвокатски приправник Саша Вукачиновић: Предлажем да суд одбаци тужбу као неосновану, а уколико суд нађе да се поступа по тужби предлажем да се тужба одбије као неоснована. Трошкове не тражим.

Судија: Пуномоћник I, II и IV туженог предлаже да суд одбаци тужбу као неуредну, с обзиром да тужиоци по налогу суда нису поступили и нису тужбу уредили, а уколико суд нађе да се поступа по тужби предлаже да се тужба одбије као неоснована, с обзиром да тужилачка страна ниједним доказом није потврђена. Трошкове не тражи.

Пуномоћници Ш туженог предлажу да суд тужбени захтев одбије као неоснован, да је изведеним доказима доказана истинитост.

Др Шешељ: Госпођо судија, овај судски процес је доказао две ствари. Овај судски процес је доказао да је Вук Драшковић стварно наркоман и да Српски покрет обнове није у стању да ангажује ниједног способног адвоката. Из та два разлога, захтевам да суд овај тужбени захтев одбије као неоснован.

Судија: Пуномоћник Ш туженог адвокат Нада Котарац предлаже...

Адвокат Нада Михајловић Котарац: Предлажем да суд тужбени захтев одбије као неоснован. И тражим трошкове од 558.443,20 динара, што представља стварне издатке туженог.

Судија: Да суд тужбени захтев као неоснован одбије. Трошкове тражи од 558.443,20 динара.

Пуномоћник Ш туженог, адвокат Љиљана Лабан, има реч...

Адвокат Љиљана Лабан: Ја се придружујем речима тужене стране, а трошкове тражим на овај начин, јер представљају стварне издатке тужене стране за рад експертских тимова, за заступање и посебно за психичке патње нанете на данашњој главној расправи од стране уваженог адвоката Рајка Даниловића. А овај износ 86.000 колико тражим ја лично, с обзиром на став председавајућег већа према мени током поступка. Захваљујем.

Судија: Предлаже да суд тужбени захтев као неоснован одбије у свему се придружује речи пуномоћника Ш туженог а трошкови парничног поступака односе се на стварне трошкове које је Ш тужени имао у овој парници. А сматра да се председник већа односио на груб начин, па тражи трошкове од 86.000 динара.

Суд доноси решење налаже се адвокатима Ш туженог да суду специфицирају трошкове и доставе у року од 3 дана.

Суд доноси решење главна расправа је закључена. Одлука ће бити достављена некадрано странкама у законском року.

Припремили:
Синиша Аксентијевић
и Злата Радовановић

ПРЕСУДА

XXV II. број 6713/97

У ИМЕ НАРОДА

Први општински суд у Београду, у већу састављеном од судије Бранке Максимовић Мишић, као председника већа, и судија поротника Јелене Ђорђевић и Бранка Кандића, као чланова већа у парници тужилаца Српског покрета обнове и Вука Драшковића, председника Српског покрета обнове из Београда, улица Кнез Михаилова број 48, чији су пуномоћници Ивана Примовић, адвокат из Београда, улица Француска број 37, Боривоје Боровић, адвокат из Београда, улица Ђуре Јакшића број 5, Драгољуб Тодоровић, адвокат из Београда, улица Јасенова број 10 и др Рајко Даниловић, адвокат из Београда, улица Кнез Михаилова број 7/III, против тужених Љубинке Милинчић – главног уредника листа "Демократија", Цвјетина Миливојевића – одговорног уредника листа "Демократија", чији је пуномоћник Срђан Радовановић, адвокат из Београда, улица Српских владара број 3, др Војислава Шешеља из Београда, Трг победе број 3, чији су пуномоћници Нада Котарац Михаиловић, адвокат из Београда, улица Александра Глишића број 4 и Јбиљана Јабан, адвокат из Београда, улица Дринчићева 27/1, и Владимира Судара – новинара листа "Демократија" из Београда, улица Терaziје 3/IV, чији је пуномоћник Срђан Радовановић, адвокат из Београда, Српских владара број 3, ради накнаде штете, вредност предмета спора 10.000.000,00 динара. После одржане усмене главне јавне и спорне расправе у присуству пуномоћника тужилаца, пуномоћника прво, друго и четврто тужених, трећетуженог лично и његових пуномоћника, донео је дана 26. 5. 2000. године:

ПРЕСУДУ

Одбија се као неоснован тужбени захтев тужилаца Српског покрета обнове и Вука Драшковића, председника Српског покрета обнове, којим су тражили да се обавезу тужени Љубинка Милинчић – главни уредник листа "Демократија", Цвјетина Миливојевић – одговорни уредник листа "Демократија", др Војислав Шешељ – аутор информације, и Владимир Судар, новинар листа "Демократија", сви из Београда да тужиоцима на име накнаде штете, у смислу члана 13. Закона о јавном информисању Републике Србије солидарно исплате, и то тужиоцу, Српском покрету обнове износ од 5.000.000,00 динара и Вуку Драшковићу износ од 5.000.000,00 динара, све са каматом по стопи у складу са позитивним законским прописима, почев од 4. 12. 1997. године, као дана доспелости па до исплате, у року од 8 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења.

Обавезују се тужиоци да прво, друго и четврто туженима надокнаде трошкове парничног поступка у износу од 48.750,00 динара у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења.

Обавезују се тужиоци да трећетуженом надокнаде трошкове парничног поступка у износу од 86.500,00 динара у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења.

Образложење

Тужиоци су тужбом тражили да суд донесе пресуду, којом ће обавезати тужене НИП "Демер" Д.О.О. – оснивача и издавача листа "Демократија", Љубинку Милинчић – главног уредника листа "Демократија", Цвјетина Миливојевића – одговорног уредника листа "Демократија", др Војислава Шешеља – аутора информације и Владимира Судара – новинара листа "Демократија" да им на име накнаде штете у смислу члана 13. Закона о информисању Републике Србије солидарно исплате, и то Српском покрету обнове износ од 5.000.000,00 динара и Вуку Драшковићу износ од 5.000.000,00

динара, све са каматом по стопи у складу са позитивним законским прописима почев од 4. 2. 1997. године као дана доспелости па до дана исплате у року од 8 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења.

Тужбени захтев засновали су на чињеничном стању: – да је дана 4. 12. 1997. године у дневном листу "Демократија" број 294 на страни 12 објављен интервју са туженим др Војиславом Шешељем који је потписао тужени новинар Владимир Судар. У наведеном чланку посебно се износи:

– "Према тврђњи челника СРС у ТВ дуелу између Вука Драшковића и вас, лидер СПО обавио је неке прљаве послове за СПС".

– Одговор: "Очигледно је та емисија организована у спреси са социјалистима. Драшковић се појавио као њихов фаворит..."

У оквиру наведеног текста посебно уоквирено и истакнуто објављено је следеће:

– "Због чега?"

– Одговор: "У емисији, он је очигледно био дрогиран. Када се напмрче кокаина он делује као храбар човек и чим прође дејство он постаје кукавица... Људи који су га посећивали у затвору сведоче о његовим наркоманским кризама."

Тужени у својствима у којима су наведени објавили су напред наведени текст у коме се износе наведене неистините

Председнички избори

Војислав Шешељ, председнички кандидат Српске радикалне странке, кајања је победу и поручује

У други круг или напуштам политику

Социјалисти су свесни да њихов кандидат нема шанси да победи и иште им одговора да нико не водеди него неки кандидат из опозиције

Милош Ђукановић је у својој изјави изјавио да је он спреман да се кандидира за председника Србије у другом кругу избора. Он је изјавио да је он спреман да се кандидира за председника Србије у другом кругу избора. Он је изјавио да је он спреман да се кандидира за председника Србије у другом кругу избора.

Повод Драшковићевој тужби: факсимил чланка објављен у "Демократији" 4. децембра 1997. године

информације, а којима се грубо нарушава углед и интерес тужилаца и на најгрубљи начин вређа част и интегритет тужиоца Вука Драшковића, који је председник Српског покрета обнове и који је председнички кандидат.

У наведеној неистинитој информацији истиче се да се председник Српског покрета обнове у телевизијској емисији, када су представљени председнички кандидати, појавио као фаворит социјалиста, чиме се на најгрубљи начин вређа личност и част другог тужиоца, који је познати дугогодишњи опозиционар, који је управо због својих политичких убеђења и директног супротстављања социјалистима био непрестано изложен најгрубљем и најбруталнијем малтретирању, батињању, хапшењу итд. Изнети за личност која је низ година на челу највеће опозиционе странке, да је наркоман, представља најнеморалније и најгрубље вређање личности другог тужиоца, целе странке на чијем је челу и свих његових присталица. Тужени су намерно и тенденциозно инкриминисати текст објавили дана 4. 12. 1997. године, истог дана када је у поноћ почело предизборно ћутање и када су прак-

трећетужени др Војислав Шешељ и четвртотужени Владимир Судар.

Пуномоћник прво, друго и четвртотужених оспорио је тужбени захтев тужиоца у целости. Истакао је приговор неуредности и неразумљивости тужбе, јер се из ње не може утврдити по којим основама тужиоци потражују штету. Тужиоци у тужби нису определили добра која су наведеним радњама у тужби повређена, материјалне или нематеријалне природе, те сходно томе коју су штету претрпели, материјалну или нематеријалну, у смислу Закона о облигационим односима. Предложили су, да са ових разлога, суд тужбу тужилаца као неуредну одбаца.

— Уколико суд тужбу тужилаца као неуредну не одбаца предложили су да суд тужбени захтев као неоснован одбије, јер наведени тужени нису обавезни у погледу правног основа према тужиоцима и исти могу бити одговорни само уколико нису пренели верно изјаве саговорника или у случају да је у питању каква увредљива порука.

— Новинар који је написао овај текст за интервју са тре-

Вук бежао са рочишта: једини сусрет тужиоца и туженог у "Палати правде" из маја 1998. године

тично кампање председничких кандидата завршене. Наведеном радњом тужених је проузрокована знатна штета тужиоцима јер је била повод низа злонамерних коментара што је нанело знатну и несагледиву штету тужиоцима. На основу члана 13. Закона о јавном информисању Републике Србије, тужиоци су поднели ову тужбу суду са предлогом да судњихов тужбени захтев усвоји. Трошкове су тражили и исте определили.

Решењем овог суда, од 25. 1. 1999. године, раздвојен је поступак у овој парници по тужби тужилаца према туженом НИП "Демер" Д.О.О. из Београда и Први општински суд у Београду огласио се стварно ненадлежним за поступање по тужби тужилаца против туженог НИП "Демер" Д.О.О., ради накнаде штете и предмет доставио Привредном суду у Београду као стварно и месно надлежном суду. Ово са разлога јер је против наведеног Предузећа отворен стечајни поступак пред Привредним судом у Београду, па је сходно члану 15. став 2. тачка 6. Закона о судовима Републике Србије, у вези члана 17. ЗПП, донео решење као што је наведено.

У овој правној ствари као тужени су остали првотужена Љубинка Милинчић, друготужени Цвјетин Миливојевић,

ћетуженим др Војиславом Шешељем респектовао је саговорника и друга лица која се у тексту помињу. Тужилачка страна је могла искористити право "на исправку информације и одговор", а које је право засновано Законом о јавном информисању. Да су то право користили лист "Демократија" би то поштовала и исправку, односно деманти објавила. Трећетужени, др Војислав Шешељ, потврдио је аутентичност својих изјава које су објављене у интервјуу, па је тако и овај интервју истинит, јер су истинито пренете његове речи. Поред тога, новинар Главинић и четвртотужени Судар, интегрални текст интервјуа објављеног са др Војиславом Шешељем доставили су првотужиоцу СПО уколико има неке примедбе на тај текст. Они на тај текст нису имали никакве примедбе. Истакао је и приговор недостатка пасивне легитимације у смислу члана 11. Закона о јавном информисању. Предложио је да суд тужбени захтев у односу на њих одбије као неоснован. Трошкове су тражили и исте определили.

Трећетужени др Војислав Шешељ, лично и преко пуномоћника, оспорио је тужбени захтев тужилаца у целости, како у погледу правног основа, тако и висине. Није оспорио чињеничне наводе тужбе, да је у дневном листу "Демократи-

Тужилац: главобоља после пресуде

ја" објављен спорни текст и да је он у интервјуу који је дао новинару, четвртотуженом Владимиру Судару, изјавио то што је у тужби наведено. Истакао је да су ти наводи тачни и истинити, те да са тог разлога тужиоцу у смислу члана 13. Закона о јавном информисању не припада право на накнаду штете. Поред овог разлога, тужбени захтев тужилаца се показује као неоснован, јер између садржине спорног текста и нематеријалне штете коју тужиоци трпе не постоји узрочна веза. Нематеријалну штету која се огледа у трпљењу душевних болова, тужиоци трпе независно од садржине спорног текста и узроци те нематеријалне штете нису у овом тексту. Реч је о нечем сасвим другом... Тужбени захтев у погледу висине трећетужени др Војислав Шешељ је оспорио и као непримерено постављен. Предложио је суду да тужбени захтев тужилаца одбије као неоснован. Трошкове је тражио и исте определио.

Међу парничним странкама споран је основ тужбеног захтева, висина истог као и легитимација странака. Одлучујући о спорном међу странкама, суд је у овој правној ствари извео све предложене доказе, па је по оцени изведених доказа у смислу члана 7. ЗПП, а имајући у виду наводе странака нашао да је тужбени захтев тужилаца неоснован, ради чега је донео одлуку као у изреци ове пресуде, а из следећих разлога:

Читањем дневног листа "Демократија", од 4. 12. 1997. године, број 294 на страни 12, суд је утврдио да је објављен текст интервјуа који је трећетужени др Војислав Шешељ дао новинару четвртотуженом Владимиру Судару са надсловом "Војислав Шешељ, председнички кандидат Српске радикалне странке најављује победу и поручује" и са насловом "у други круг или напуштам политику", посебно се износи, на шта тужба указује:

- питање: "Према тврдњама челника СРС-а, у ТВ дуелу између Вука Драшковића и вас, лидер СПО обавио је неке прљаве послове за СПС";

- одговор: "Очигледно је та емисија организована у спреси са социјалистима. Драшковић се појавио као њихов фаворит...";

- Да је у оквиру наведеног текста посебно уоквирено и истакнуто, објављено је следеће:

- Због чега?

- ... у емисији он је очигледно био дрогиран. Када се нашмрче кокаина он делује као храбар човек, и чим прође дејство он постаје кукавица... људи који су га посећивали у затвору сведоче о његовим наркоманским кризама."

Полазећи од садржине спорног дела текста, на који тужба указује и да се као тужилац у овој правној ствари појављује

Српски покрет обнове, суд је нашао да је тужбени захтев Српског покрета обнове у односу на тужене неоснован, због недостатка стварне активне легитимације на страни првотужиоца.

- Страначком легитимацијом означава се у науци и пракси субјективни однос странака према праву за чију заштиту је парница покренута. Странка је стварно легитимисана, ако је учесник материјалноправног односа из кога је настала парница. Тужилац је активно легитимисан ако он у том односу има положај повлашћене стране, а туженом припада пасивна легитимација, ако се одговарајућа дужност (обавеза) везује за њега. Питање стварне легитимације редовно покреће тужени (што је овде случај), али њен недостатак узима суд иначе у обзир ако се он види из процесне грађе. Од одговора на то питање зависи исход спора. Он је, дакле, материјалноправне а не процесноправне природе. Према томе, тужбени захтев је неоснован и суд ће га пресудом одбити, ако нађе да спорно право никада није припадало тужиоцу, што је овде случај.

- Наиме, у спорном тексту се помиње лидер СПО-а, значи не помиње се првотужилац посебно већ се само помиње лидер првотужиоца.

- Првотужилац је политичка странка која је: - према нашим позитивним прописима и према правној теорији: - дефинисана као политичка организација која обухвата људе са истом политичком идеологијом а с основним циљем потпуног или делимичног освајања и вршења државне власти демократским путем, на основу избора.

- Према томе, првотужилац СПО је политичка странка - облик политичког организовања људи - и лидер те странке не може се поистоветити са странком, односно странка се не поистовећује са својим лидером, већ је лидер странке само први међу једнакима у тој политичкој организацији, а нешто што је упућено или се односи на лидера, односно представника политичке странке не може се односити и на саму странку, јер њу чини већи број људи који бира свога лидера.

Како се спорни текст не односи на првотужиоца СПО, то је суд сагласно свему наведеном нашао да првотужилац нема стварну активну легитимацију за вођење ове парнице, због чега се његов тужбени захтев у односу на тужене показује као неоснован и због чега га је суд као таквог одбио.

Одредбом члана 13. Закона о јавном информисању, који је важио у време покретања ове парнице, и који се примењује на спорну правну ствар ("Службени гласник Републике Србије" број 19/91) прописано је:

- Средства јавног информисања дужна су да истинито обавештавају јавност. Ако средство јавног информисања објави неистиниту информацију, којом се нарушава углед или интерес правног или физичког лица на кога се информација односи или којом се вређа част или интегритет појединца, износи или преносе неистинити наводи о његовом животу, знању, способностима или на други начин вређа његово достојанство, заинтересовано правно или физичко лице има право на тужбу надлежном суду за накнаду штете против оснивача, издавача, главног и одговорног уредника и аутора информације.

- Из наведене одредбе члана 13. произлази да правно или физичко лице има право на накнаду штете а у наведеним случајевима.

Проузроковање штете и њена накнада правно су регулисани Законом о облигационим односима и то од одредбе члана 154. до члана 210. наведеног Закона.

- Одредбом члана 154. тачка 1. Закона о облигационим односима предвиђено је, да ко другоме проузрокује штету дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривине.

- Из ове одредбе произлази: - да проузроковање штете има за последицу одговорност за штету под условима и на начин прописан законом за настанак облигационог односа из кога за једну страну произлази обавеза да накнади проузроковану штету, а за другу право да добије ту накнаду.

За настанак обавезе накнаде штете потребно је, пре свега, постојање штетника и оштећеника између којих настаје тај однос. Потребно је затим постојање штетне радње, штете и узрочне везе као општих услова за постојање тог односа. Потребно је, најзад, постојање одговарајућих посебних усло-

ва за које је везано постојање одређеног вида одговорности за проузроковану штету.

– Штетник може бити физичко или правно лице. Штетна радња се састоји у чињењу које је противзаконито или неморално, којим се проузрокује штета или нечињењу када је штетник био дужан нешто да учини а он то није учинио и услед тог нечињења настала је одређена штета. Узрочна веза (каузална веза) као општи услов одговорности за проузроковану штету представља такав однос између штетне радње и штете, код кога се штетна радња појављује као узрок а штета као последица радње.

– Даље, с озбиром на то које је добро повређено, материјалне или нематеријалне природе, односно имовинска или лична субјективна права и штета се дели на материјалну – имовинску и нематеријалну – моралну или апстрактну штету.

Одредбом члана 200. Закона о облигационим односима регулисана је новчана накнада нематеријалне штете па је предвиђено да за претрпљене физичке болове, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, наружености, повреду угледа, части, слободе или права личности, смрти блиског лица као и за страх, суд ће, ако нађе да околности случаја, нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду независно од накнаде материјалне штете као и у њеном одсуству. Приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете као и висини њене накнаде суд ће водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

Полазећи од ових одредаба материјалног права, а имајући у виду тужбени захтев друготужиоца Вука Драшковића, суд је наложио друготужиоцу, преко пуномоћника, да уреди тужбу у смислу ових одредаба материјалног права тако што ће:

– Детаљније описати у чему је нарушен углед и интерес тужилаца услед објављивања спорне информације, навести у чему се огледају штетне последице тако нарушеног угледа и интереса, те да опише у чему се састоји повреда части или интегритета, односно у чему је повређено његово достојанство са становишта његовог личног субјективног живота и какве је то штетне последице проузроковало, те у циљу разјашњења које су штетне последице настале за тужиоца објављивањем спорног текста, одредити извођење доказа саслушањем парничних странака, а ком позиву се друготужилац Вук Драшковић није одазвао, а преко пуномоћника тужбу није уредио.

Друготужилац Вук Драшковић је на расправи, дана 8. 5. 1998. године, у својству тужиоца дао изјаву, коју је суд ценио као информативну, а која је у писменом поднеску тужиоца прочитана на расправи од стране самог друготужиоца и здружена овом предмету.

– Друготужилац Вук Драшковић се није изјашњавао о последицама објављеног текста већ о личности и личним својствима трећетуженог др Војислава Шешеља, која изјава би могла бити предмет неког другог поступка, па је суд у образложењу ове пресуде неће спомињати.

– Друготужилац Вук Драшковић није хтео ни покушао да докаже, да оно што је наведено у спорном интервјуу није истина и оповргне оно што је изнето, те таквим својим држањем пред судом, фактички је прихватио наводе из спорне информације.

– Друготужилац се није изјашњавао ни о проузрокованој нематеријалној штети, јер напад на лична добра човека (част, углед, слободу), поред материјалне штете може проузроковати и нематеријалну штету која се по правили испољава у поремећају психичке равнотеже личности, поремећајима нормалног душевног стања, трпљењем физичких или душевних болова, па је суд код чињенице да тужилац Вук Драшковић није доказао проузроковање штете, нашао да код захтева за накнаду штете нема, значи, главног елемента – да је штета проузрокована – те да из тог разлога, а доследно наведеним одредбама материјалног права, друготужилац Вук Драшковић нема право да захтева од тужених да му накнаде нематеријалну штету, као и материјалну, ради чега се његов тужбени захтев показао као неоснован и суд га је као такав одбио одлучујући као у изреци ове пресуде.

Суд посебно указује, да је у овој правној ствари одредио извођење доказа саслушањем парничних странака. Том позиву се једино одазвао трећетужени др Војислав Шешељ, док се остале парничне странке позиву нису одазвале иако уредно позване, а изостанак нису оправдале.

Суд је извео доказ саслушањем трећетуженог др Војислава Шешеља у својству парничне странке, а отклонио извођење доказа саслушањем осталих парничних странака.

Трећетужени др Војислав Шешељ саслушан у својству парничне странке, дао је исказ којим је доказивао да је садржина информације–текста који је прочитан у проведеном доказном поступку тачан, а да се тачност садржине тога текста утврђује и на основу анализе коју је уредио Експертски тим Српске радикалне странке, чији је он лидер, под насловима:

– "Психијатријска анализа личности и понашања Вука Драшковића"

– "Стручна анализа наркоманског понашања Вука Драшковића"

– "Анализа наркоманског понашања Вука Драшковића."

– "Црни Вук на белом праху"

– "Анализа личности Вука Драшковића аутора." – "Народна пјесма Ђаво у Србији"

– "Анализа наркоманског понашања Вука Драшковића у једној телевизијској емисији."

– "Акредитив усташког конзула Вука Драшковића." – "Анализа патолошког понашања Вука Драшковића у јавном животу"

Приложио је и новине: "Велика Србија" са насловима:

– број 537, јун 1998. године – "Наркоманија Вука Манитога"

– број 543, јул 1998. године – "Српски Барон Минхаузен"; "Црни Вук на белом праху"

– број 610, јануар 1999. године – "СПО–власт хаоса и лоповлука"; "Црни дани Београда"

– број 615, фебруар 1999. године – "Последице дрогирања Вука Драшковића"

– број 614, март 1999. године – Српски Краљ кокаина"; "Испред свог дворца на Кошутњаку"

– број 701, децембар 1999. године – Српски Покрет Отимана"

– број 757, мај 2000. године – "Наркоманска љубав Драшковића Вука".

Са наведеним писменим доказима у доказном поступку, упознао се суд и странке преко својих пуномоћника, – прво и друготужилац, прво, друго и четвртотужени.

Суд није приступио извођењу других доказа у циљу утврђивања истинитости објављене информације, јер су били без утицаја за доношење другачије одлуке у овој правној ствари,

– јер на страни првотужиоца СПО-а није постојала страначка активна легитимација,

– друготужилац Вук Драшковић није доказао проузроковање штете, а својим држањем пред судом, фактички је прихватио наводе објављене информације, а што је имало за правну последицу одбијање тужбеног захтева као неоснованог.

Одлука о трошковима парничног поступка донета је на основу члана 154. и 155. ЗПП-а, а обухвата издатке које су прво, друго и четвртотужени имали за заступање од стране адвоката а трошкови су обрачунати по АТ од 9. 1. 2000. године, а у укупном износу од 48.750,00 динара.

Трошкови трећетуженог обухватају издатке које је имао за заступање од стране адвоката обрачунати по АТ од 9. 1. 2000. године као и издатке које је имао за сачињавање стручне анализе од Експертског тима СРС у износу од 20.000,00 динара, сагласно судској пракси, а у укупном износу за трећетуженог 86.500,00 динара.

Из свега напред изложеног одлучено је као у изреци пресуде.

Поука о правном леку:

Против ове пресуде може се изјавити жалба Окружном суду у Београду у року од 15 дана а преко овог суда.

Председник већа – судија
Бранка Максимовић-Мицић

**У ЗАКОНСКОМ РОКУ ЖАЛБЕ СУ ПОДНЕЛИ АДВОКАТИ ТУЖИОЦА
ИВАНА ПРИМОВИЋ, БОРИВОЈЕ БОРОВИЋ И РАЈКО ДАНИЛОВИЋ**

XXV П - 6713/97

**ПРВИ ОПШТИНСКИ СУД У БЕОГРАДУ
ЗА ОКРУЖНИ СУД У БЕОГРАДУ**

ЖАЛБУ

Тужиоци:

Српски покрет обнове, Београд, Кнез Михаилова 48
Вук Драшковић, Београд, Кнез Михаилова 48, које засту-
пају Ивана Примовић, адв. из Београда и Боривоје Боровић,
адв. из Београда

Тужени:

Љубинка Миљинчић
Џвјетин Миловојевић
Војислав Шешел
Владимир Судар

Против пресуде Првог општинског суда у Београду П бр.
6713/97, којом је одбијен тужбени захтев тужилаца, као не-
основан, те обавезани тужиоци на трошкове поступка, тужио-
ци, преко пуномоћника, благовремено подносе

– због битне повреде одредаба ЗПП
– због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног ста-
ња
– због погрешне примене материјалног права
Образложење жалбе, тужиоци ће доставити у законском
року.

У Београду, 8. 7. 2000.

Адвокат
Ивана Примовић с.р.
Француска бр. 37, Београд

Пуномоћници
Адвокат
Боривоје Боровић с.р.
Ул. Буре Јакшића 5, Београд,
Тел. 3263-414; 635-75

XXV П - 6713/97

ПРВИ ОПШТИНСКИ СУД У БЕОГРАДУ
ЗА
ОКРУЖНИ СУД У БЕОГРАДУ, д. 07. 2000

ТУЖИОЦИ : SRPSKI POKRET OBNOVE, Beograd, Knez Mihajlova 48
VUK DRAŠKOVIĆ, Beograd, Knez Mihajlova 48, које заступају
Ivana Primović adv. iz Beograda i
Borivoje Borović adv. iz Beograda

ТУЖЕНИ : LJUBINKA MILINCIC
CVJETIN MILOVOJEVIC
VOJISLAV SESELJ
VLADIMIR SUDAR

Против пресуде Првог општинског суда у Београду П бр. 6713/97, којом је одбијен тужбени захтев
тужилаца, као неоснован, те обавезани тужиоци на трошкове поступка, тужиоци, преко
пуномоћника, благовремено подносе

ЖАЛБУ

– због битне повреде одредаба ЗПП
– због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања
– због погрешне примене материјалног права

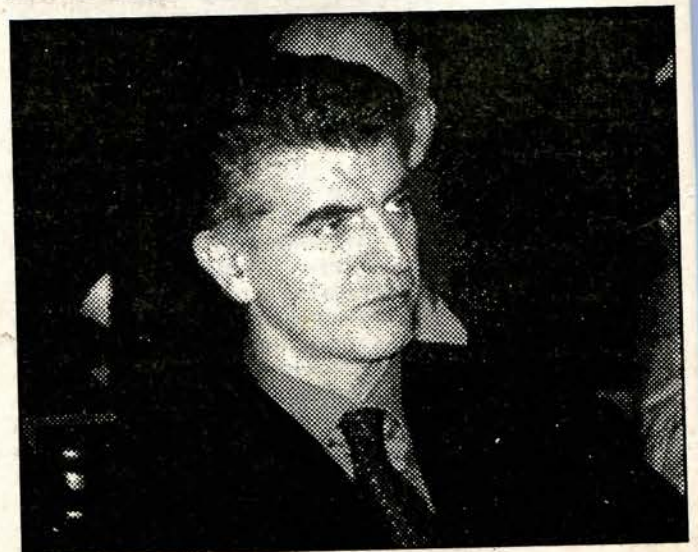
Образложење жалбе, тужиоци ће доставити у законском року.

У Београду 08.07.2000.

пуномоћници
АДВОКАТ
БОРИВОЈЕ БОРОВИЋ
Ул. Буре Јакшића 5, Београд,
Тел. 3263-414; 635-75

АДВОКАТ
ИВАНА ПРИМОВИЋ
БЕОГРАД

ПРИМЉЕНО

Ревизија неспособних адвоката

Факсимил жалбе коју су поднели адвокати
Ивана Примовић и Боривоје Боровић

ПРВОМ ОПШТИНСКОМ СУДУ У БЕОГРАДУ ЗА ОКРУЖНИ СУД У БЕОГРАДУ

Београд, 10. јул 2000. године

Тужници:

1. Српски покрет обнове, из Београда, Кнез Михаилова 48
2. Вук Драшковић, из Београда, Кнез Михаилова 48

Туженици:

1. Љубинка Милинчић, главни уредник листа "Демократија"
2. Цвијетин Миливојевић, одговорни уредник листа "Демократија"
3. Војислав Шешел
4. Владимир Судар, новинар листа "Демократија", Београд, Теразије 3/4

ЖАЛБА ТУЖИЛАЦА

Против пресуде Првог општинског суда у Београду П бр. 6713/97, од 26. маја 2000. године.

Нападнута пресуда заснива се на битним повредама одредаба парничног поступка, погрешном и непотпуно утврђеном чињеничном стању и због погрешне примене материјалног права.

Подносећи ову жалбу предлажемо да Окружни суд у Београду нападнуту пресуду укине и предмет врати Првостепеном суду на поновно одлучивање или да је ПРЕИНАЧИ тако што ће тужбени захтев усвојити.

За изложене разлоге жалбе дајемо следеће

Образложење

I. Битне повреде одредаба парничног поступка

СПО има својство правног лица, па у смислу члана 77. ЗПП има својство парничне странке. Неразумљиво је и контрадикторно објашњење Првостепеног суда о страначкој легитимацији, не само да су погрешна и супротна ЗПП, већ су сама по себи нејасна, преписана су из уџбеника "Грађанско процесно право" др Боривоје Познић, издање 1973. године.

Од способности бити парнична странка треба разликовати страначку легитимацију (*legitimitas ad causam*), што је Првостепени суд побркао погрешно утврђујући да СПО није стварно легитимисан у овом спору. Управо зато што је Српски покрет обнове политичка странка, тј. политичко организовање грађана (а не људи, како погрешно стоји у пресуди, јер је човек општи појам, а грађанин је политички субјект), њу персонификује лидер. Уосталом, и на изборима, када се врши провера опредељености грађана, уз странку или изборну коалицију ставља се и име лидера, који персонификује ту политичку странку или коалицију. Стога је уско и погрешно тумачење интереса СПО (који може бити странка у парници) да он није тангиран чињеницом да је тужени новинар Владимир Судар у инкриминисаном чланку у листу "Демократија" изнео неистиниту информацију "да је лидер СПО обавио неке прљаве послове за СПС". Дакле, у овом тексту управо се говори о политичким странкама – "тврдне челника СРС", па затим "лидер СПО (Вук Драшковић)" и, најзад, прљави послови обављени за СПС", ту није реч о односима трију политичких странака?

Једнако се овај закључак намеће и анализом одговора на наведено питање од стране трећетуженог: "Очигледно је та емисија организована у спреси са социјалистима..."

Према томе, и те како је Српски покрет обнове погођен "материјално правним односом наведене три странке", од којих је лидер Српске радикалне странке тешко повредио част и уг-

лед лидера СПО господина Вука Драшковића, да би тиме посредно вређао и достојанство и СПО као политичке странке грађана истомишљеника.

Да се ради о намери вређања части Српског покрета обнове и њеног лидера путем изношења неистина, показује управо скуп чињеница да је трећетужени лидер СРС, вређајући лидера СПС-а и његову супругу, освајао гласове бирача, али одмах зато, након избора па све до данас, направио чврст политички савез са социјалистима (СПС), њиховим лидером и његовом супругом. Они који памте знаће ко је – да ли лидер СПО или лидер СРС "обављао прљаве послове за СПС" и ко се појавио "као фаворит социјалиста". Међутим, то је историја, то остаје запамћено и забележено, ми се овде бавимо парничним спором, па указујемо на то да је СПО учесник и предмет овог вербалног иступа трећетуженог и четвртотуженог новинара Судара. СПО је, дакле, овлашћена странка у поводу изнетих вербалних тврдњи од стране треће и четвртотуженог, јер се тим неистинитим тврдњама уједно повређују и част и достојанство првотужиоца.

Право је парничне странке да оцени да ли треба да буде саслушана и да ли је то релевантно за расветљавање чињеничног стања и оцену основаности тужбеног захтева. Уосталом, суд је у списима имао изјаву друготужиоца, госпо-

Рајко Даниловић: Драшковићев "адут" из рукава

дина Вука Драшковића, која је релевантна за оцену чињеничног стања, а самим тим и за оцену повређивања добара као што су част и достојанство путем изношења неистина о личном животу друготужиоца као и путем изношења неистина о његовим политичким намерама у поменутом дуелу на ТВ. Разочаран трећетужени због неуверљивости свог наступа на поменутом ТВ дуелу уочи изборне ћутње, злоупотребљава интервју дат листи "Демократија" да би вређао господина Вука Драшковића и да би повредио његову част и достојанство. Тачно је да је у својој изјави господин Вук Драшковић документовао цитирајући и наводећи кога је све трећетужени Војислав Шешељ увредио у јавним иступима, па то само по себи указује на повећану

II. Погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање и погрешна примена материјалног права

Првостепена пресуда претежно садржи интерпретацију елементарних правила о настанку штете, о видовима штете, о узрочно-последичном односу у вези са штетом, о обавези накнаде штете и то на један симплификовани и редукован начин. Заправо, ради се о препису из уџбеника и коментара једнако као и у вези са образложењем зашто СПО није активно легитимисан у овој парници. Изношење у политичко-вербалној дебати очигледно неистините тврдње да је друготужилац "У емисији... очигледно био дрогиран" (реч је о ТВ дуелу двојице председничких кандидата за избор председника Србије), па затим износећи очигледну неистину "када се нашмрче кокаина он делује као храбар човек, и чим прође дејство он постаје кукавица... људи који су га посећивали у затвору сведоче о његовим наркоманским кризама", није изнело да би се водио политички дијалог, дуел, нити оцена политичког програма, опредељења, политичких учинака, деловања и слично, што спада у сферу политичког, већ је изнето само у једној намери а то је да се друготужени нападне ад хоминем и изношењем и објављивањем неистините информације тешко и озбиљно наруши његов углед, да се тим неистинитим информацијама тешко вређају част и интегритет лидера СПО господина Вука Драшковића. Овде се ради о томе да се износе и проносе неистините наводи о његовом животу, а све је то изложено да би се вређало достојанство друготужиоца.

Зар је о томе потребан "детаљнији опис", на чему инсистира Првостепени суд, да би се оценило да ли је и колико је нарушен углед тужилаца, а посебно друготужиоца?

Уношење оваквог дискурса и вокабулара од стране трећетуженог у политичку јавну комуникацију доприноси не само великом повређивању заштитног добра тужилаца (части и угледа), већ наноси и велику штету од општег значаја, јер се трећетужени крије иза позиције "фаворита" социјалиста који да употребимо његов речник обавља "прљаве послове" за социјалисте, па не само да се пројектује већ и уноси један заиста нецивизацијски начин политичког говора и дијалога.

Стога је непотребно било какво уређење тужбе из које би требало да се види да су част и достојанство тужилаца тешко повређени изношењем побројаних неистина.

Крајње је опасна пракса да се као доказ истинитости тврдњи да је друготужилац наркоман прихватају текстови које је трећетужени наручио и приложио у списе, а чија је једина сврха да настави са вређањем тужилаца, а посебно друготужиоца. Ови назовимо "докази" само су понављање вређања достојанства и части посебно друготужиоца.

Шта рећи о трећетуженом који овога пуномоћника назива "душевним болесником" на расправи, што је унето у записник? Да ли пуномоћник треба да очекује експертизе експертског тима СРС, који ће то да инаугуришу као истину, да ли треба то да чита у чувеној "Великој Србији" или да гледа на популарној ТВ "Палми"?

Описано вођење поступка, одлучивање о чињеницама и доказима и прихватање побројаних доказа води потпуној девастацији суда, парничена и тражења заштите од суда. У таквим условима све постаје обезвређено, па се човек пита да ли је оно што се догађало у овој парници нека ружна реалност или нека надреална стварност, евентуално допуштена у уметности, али не и у судској институцији чија је сврха заштита права и интереса грађана.

Нажалост, овај парнични поступак у првом степену остаје сведочанство једне врло опасне појаве контаминације јавног живота која је контаминирала и суд.

Пуномоћник тужилаца
адвокат

Др Рајко Даниловић с. р.
Београд, Кнез Михаилова 7/II
Тел. 187-645

АДВОКАТ
Др РАЈКО ДАНИЛОВИЋ
БЕОГРАД - КНЕЗ МИХАИЛОВА 7/II
Тел. 187-645

**ПРВИ ОПШТИНСКИ СУД
У БЕОГРАДУ**
11. 07. 2000
ПРИМЉЕНО

XV Pbr 6713/97

**ПРВОМ ОПШТИНСКОМ СУДУ У БЕОГРАДУ
ЗА ОКРУЖНИ СУД У БЕОГРАДУ**

Београд, 10. јул 2000. године

ТУЖИОЦИ: 1. Српски покрет обнове, из Београда, Кнез Михаилова 48
2. Вук Драшковић, из Београда, Кнез Михаилова 48

ТУЖЕНИЦИ: 1. Љубинка Милинчић, главни уредник листа "Демократија"
2. Џејетин Милвојевић, редовни уредник листа "Демократија"
3. Војислав Шешељ
4. Владимир Судар, новинар листа "Демократија", Београд,

Тезије:34

ЖАЛБА ТУЖИЛАЦА

Против пресуде Првог општинског суда у Београду Пбр. 6713/97, од 26. маја 2000. године.

Наредна пресуда заснива се на личним подацима оствареног партизанског поступка, професионалном и непрофесионалном сарадњом у јавности, партизанској примени материјалног права.

Подносилац ову жалбу подносило је Окружни суд у Београду да наредна пресуда остане и постане врло првостепеном суду на основу објасњења ти да је ПРЕИНАЦИ било што се тужени захтев усвоји.

За изложене разлоге жалбе дajемо следеће

Факсимил тужбе коју је поднео пуномоћник тужилаца адвокат Рајко Даниловић

одговорност трећетуженог, а не изношење доказа који су ирелевантни за ову парницу.

Суд није дао образложење и разлоге за енормно високо досуђивање трошкова парничног поступка.

Да се у овој парници радило о политичкој злоупотреби суда у чему је учествовало Првостепено веће, показује и то да је председник првог општинског суда, прононсирани члан ЈУЛ-а дозволио телевизијско и аудио снимање. Он није овлашћен да даје такву дозволу. Да се ради о злоупотреби показује и чињеница да је трећетужени користио ТВ "Палму" да би понављао неистине о тужиоцима како би вређао њихову част и достојанство. Ово до сада није забележено у судској пракси, па тужиоци сматрају да се ради о забрињавајућој девастацији суда, што је опасна ерозија сваког правног система.

ПРВИ ОПШТИНСКИ СУД У БЕОГРАДУ ЗА ОКРУЖНИ СУД У БЕОГРАДУ

Тужиоци:

Српски покрет обнове, из Београда, Кнез Михаилова 48.
Вук Драшковић, из Београда, Кнез Михаилова бр. 48.

Тужени:

Љубинка Милинчић, главни уредник листа "Демократија"
Џвијетин Миливојевић, одговорни уредник листа "Демократија"
Војислав Шешељ
Владимир Судар, новинар листа "Демократија", Београд.

ОДГОВОР НА ЖАЛБУ ТУЖИЛАЦА

Дана 11. 7. 2000. године тужиоци су против пресуде Првог општинског суда у Београду П - 6713/97, од 26. 5. 2000, којом је одбијен као неоснован тужбени захтев тужилаца Српског покрета обнове и Вука Драшковића, председника Српског покрета обнове, којим су тражили да се обавезу тужени Љубинка Милинчић, главни уредник листа "Демократија", Џвијетин Миливојевић, одговорни уредник листа "Демократија", др Војислав Шешељ, аутор информације и Владимир Судар, новинар листа "Демократија", сви из Београда, да тужиоцима на име накнаде штете, у смислу чл. 13. Закона о јавном информисању РС, солидарно исплате и то тужиоцу Српском покрету обнове износ од 5.000.000,00 динара и Вуку Драшковићу износ од 5.000.000,00 све са каматом по стопи у складу да позитивним законским прописима, почевши од 4. 12. 1997, као дана доспелости па до исплате, а истовремено су тужиоци обавезани да прво, друго и четвртотуженима накнаде трошкове парничног поступка у износу од 48.750,00 динара, такође су тужиоци обавезани да трећетуженом накнаде трошкове парничног поступка у износу од 86.500,00 динара, уложили жалбу побијајући пресуду по свим основама.

У жалби се, пре свега, без основа наводи да СПО има својство правног лица, па у смислу чл. 77. ЗПП-а има својство парничне странке, те да је неразумљиво и контрадикторно објашњење првостепеног суда о страначкој легитимацији.

По питању страначке легитимације Суд је у првостепеној пресуди заузео потпуно правилан став наводећи да се страначком легитимацијом означава у науци и пракси субјективни однос странака према праву за чију заштиту је парница покренута. Странка је стварно легитимисана, ако је учесник материјално-правног односа из кога је настала парница. Тужилац је активно легитимисан, ако он у том односу има положај овлашћене стране, а туженом припада пасивна легитимација, ако се одговарајућа обавеза везује за њега. Питање стварне легитимације редовно покреће тужени (што је овде случај), али њен недостатак узима Суд иначе у обзир, ако се он види и из процесне грађе, од чега и зависи исход спора, тако да је он, дакле, материјално-правне, а не процесно-правне природе. Имајући то у виду, тужбени захтев је неоснован и Суд ће га пресудом одбити, ако нађе да спорно право никада није припадало тужиоцу, што је у конкретној правној ствари и случај.

У спорном тексту се помиње лидер СПО-а, не помиње се првотужилац посебно, првотужилац као политичка странка према нашим позитивним прописима је дефинисана као политичка организација која обухвата људе са истом политичком идеологијом, а са основним циљем потпуног или делимичног освајања и вршења државне власти демократским путем на основу избора, те отуда пошто је првотужилац како је то правилно закључио првостепени суд политичка странка - облик политичког организовања људи, лидер те странке не може се поистоветити са странком, већ је он само први међу једнакима у тој политичкој организацији, а нешто што је упућено или се односи на лидера те странке не може се односити на саму странку пошто њу чини већи број људи који бирају свог лидера. Првостепени суд је правилно закључио да како се спорни текст не односи на првотужаоца, то

он и нема стварну активну легитимацију за вођење ове парнице због чега се његов тужбени захтев, у односу на тужене, показује као неоснован и због чега га је суд као таквог одбио.

Што се тиче друготужаоца, првостепени суд је такође заузео правилно становиште и наложио му да уреди тужбу у смислу важених одредаба материјалних права, тако што ће детаљније описати у чему је нарушен углед и интерес тужилаца услед објављивања спорне информације, навести у чему се огледају штетне последице тако нарушеног угледа и интереса, те да опише у чему је повређено његово достојанство са становишта његовог личног субјективног доживљаја и какве је то штетне последице проузроковало, те у циљу разјашњења које су штетне последице настале за тужаоца објављивањем спорног текста, одреди извођене доказа саслушањем парничних странака, а композиву се друготужилац Вук Драшковић, није одазвао, а преко пуномоћника тужбу није уредио.

Значи, друготужилац, Вук Драшковић, није се изјашњавао о последицама објављеног текста, већ о личности и личним својствима трећетуженог др Војислава Шешеља, која изјавила би могла бити предмет евентуално неког другог поступка, исто тако није хтео ни покушао да докаже да оно што је наведено у спорном интервјуу није истина и оповргне оно што је изнето, те таквим својим држањем пред судом фактички прихватио наводе из спорне информације. Поред тога, новинар Главинић и четвртотужени, Судар, интегрални текст интервјуа, објављеног са др Војиславом Шешељем, доставили су првотужиоцу СПО да се изјасни да ли на њега има неке примедбе, они на тај текст нису имали никакве примедбе.

Друготужилац се није изјашњавао ни о проузрокованој нематеријалној штети, јер напао на лична добра човека (част, углед, слободу) поред материјалне штете може проузроковати и нематеријалну штету која се, по правилу, испољава у поремећају психичке равнотеже личности, поремећајима нормалног душевног стања, трпљењем физичких или душевних болова, па је суд правилно узео код чињенице да тужилац Вук Драшковић није доказао проузроковање штете да нема ни главног елемента за постојање захтева за накнаду штете, да је штета проузрокована, те да са тог разлога, а у сагласности са позитивним материјалним правом друготужилац, Вук Драшковић, нема право да захтева од тужених да му накнаде нематеријалну штету, као материјалну, ради чега је правилно стао на становиште да је његов тужбени захтев неоснован, па га је као такав и одбио.

Имајући у виду, а из свега горе наведеног, што је и Суд правилно утврдио у својој пресуди, жалба тужилаца се из тих разлога показује као неоснована, те предлагам да је виши суд као такву одбије и потврди првостепену пресуду у целисти, а имајући пре свега у виду, подвлачим и понављам оно што је већ у овом одговору на жалбу речено, да на страни првотужаоца није постојала страначка активна легитимација, а да друготужилац, Вук Драшковић, није доказао проузроковање штете, а да је својим држањем пред судом фактички прихватио наводе објављене информације.

У Београду,
18. 7. 2000. године

Адвокат Љиљана Д. Лабан
Пуномоћник трећетуженог

ПОТВРЂЕНА ПРЕСУДА

Гж. бр. 6682/2000

У ИМЕ НАРОДА

ОКРУЖНИ СУД У БЕОГРАДУ, као парнични другостепени и то веће у саставу Јеврем Недић, председник већа, Зориса Јажаревић и Снежана Савић, чланови већа, у правној ствари тужилаца Српски покрет обнове из Београда, улица Кнез Михаилова бр. 48, и Вук Драшковић, председник Српског покрета обнове из Београда, улица Кнез Михаилова бр. 48, чији су пуномоћници Ивана Примовић, адвокат из Београда, улица Француска бр. 37, Боривоје Боровић, адвокат из Београда, улица Ђуре Јакшића бр. 5, Драгољуб Тодоровић, адвокат из Београда, улица Јасенова бр. 10 и доктор Рајко Даниловић, адвокат из Београда, улица Кнез Михаилова бр. 7/Д, против тужених Љубинке Милинчић, главног уредника листа "Демократија", Цвијетина Миливојевића, одговорног уредника листа "Демократија", чији је пуномоћник Срђан Радовановић, адвокат из Београда, ул. Српских владара бр. 3, доктора Војислава Шешеља, из Београда, ул. Трг победе бр. 3, чији су пуномоћници Нада Котарац-Михајловић, адвокат из Београда, ул. Александра Глишића бр. 4 и Љиљана Лабан, адвокат из Београда, ул. Дринчићева бр. 27/Д, и Владимира Судара, новинара листа "Демократија", из Београда, Теразије бр. 3/IV, чији је пуномоћник Срђан Радовановић, адвокат из Београда, ул. Српских владара бр. 3, ради накнаде штете, вредност предмета спора 10.000.000,00 динара решавајући по жалби тужилаца против пресуде Првог општинског суда у Београду XXV П. бр. 6713/97 од 26. 5. 2000. године, на седници већа одржаној дана 31. 7. 2000. године, донео је следећу

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ жалба тужилаца као неоснована и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог општинског суда у Београду XXV П. бр. 6713/97 од 26. 5. 2000. године у ставу један изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ одлука о трошковима у ставу два и три исте пресуде, тако да се тужиоци обавезују да трећетуженом на име трошкова поступка исплате износ од 32.500,00 динара у року од 15 дана под претњом извршења, док у осталом делу свака странка сноси своје трошкове.

Образложење

Побијаном пресудом у ставу један одбија се као неоснован тужбени захтев тужилаца Српског покрета обнове и Вука Драшковића, председника Српског покрета обнове, којим су тражили да се обавезу тужени Љубинка Милинчић, главни уредник листа "Демократија", Цвијетин Миливојевић, одговорни уредник листа "Демократија", др-Војислав Шешељ, аутор информације и Владимир Судар, новинар листа "Демократија", сви из Београда, да тужиоцима на име накнаде штете, у смислу чл. 13. Закона о јавном информисању Републике Србије, солидарно исплате, и то тужиоцу Српском покрету обнове износ од 5.000.000,00 динара и Вуку Драшковићу износ од 5.000.000,00 динара, све са каматом по стопи у складу са позитивним законским прописима почев од 14. 12. 1997. године, као дана доспелости па до исплате, у року од 8 дана од дана правоснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

У ставу два обавезују се тужиоци да прво, друго и четвртотуженом накнаде трошкове парничног поступка у износу од 48.750,00 динара у року од 15 дана од дана правоснажности пресуде под претњом извршења.

У ставу три обавезују се тужиоци да трећетуженом накнаде трошкове парничног поступка у износу од 86.500,00 динара у року од 15 дана од дана правоснажности пресуде под претњом принудног извршења.

Против ове пресуде благовремено су жалбу изјавили тужиоци са предлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање или да се преиначи тако што ће се тужбени захтев усвојити.

Испитујући побијању пресуду у смислу чл. 365. Закона о парничном поступку, Окружни суд је нашао:

Како се из списка види на основу доказа који су изведени, у првостепеном поступку је утврђено:

– да је у дневном листу "Демократија", од 4. 12. 1997. године, бр. 294 на страни 12, објављен интервју са туженим Војиславом Шешељем, који је потписао тужени новинар Владимир Судар. У наведеном чланку-интервјуа, посебно се износи:

"Према тврђњи челника СРС, у двуделу између Вука Драшковића и вас, лидер СПО обавио је неке прљаве послове за СПС.

– Очигледно је та емисија организована у спречи са социјалистима. Драшковић се појавио као њихов фаворит..."

И даље у оквиру наведеног текста посебно уоквирено и истакнуто је обављено следеће:

"Због чега?"

– ... у емисији он је очигледно био дрогиран. Када се напмрче кокаина, он делује као храбар човек и чим прође дејство он постаје кукавица... Људи који су га посећивали у затвору сведоче о његовим наркоманским кризама".

Тужиоци тврде да су им тужени објављивањем наведеног текста нанели знатну и несагледиву штету, па траже да им сви тужени у наведеним својствима "на име накнаде штете у смислу чл. 13. Закона о јавном информисању Србије солидарно исплате Српском покрету обнове из Београда, ул. Кнез Михаилова бр. 48 износ од 5.000.000,00 динара, са каматом од 4. 12. 1997. године па до исплате и Вуку Драшковићу износ од 5.000.000,00 динара са каматом од 4. 12. 1997. године па до исплате".

Правилно је поступио првостепени суд када је решењем од 25. 1. 1999. године раздвојен поступак у овој парници према туженом НИП "Демер" ДОО и предмет у том делу достављен на надлежност Привредном суду као стварно и месно надлежном, јер је утврђено да је против наведеног предузећа отворен стечајни поступак (чл. 15. ст. 2. тач. 6. Закона о судовима Републике Србије и чл. 17. ЗПП-а).

Што се тиче осталих тужених према стању у спису утврђено је, а то се ни жалбом не оспорава, да је трећетужени Војислав Шешељ, поред осталог, четвртотуженом као новинару са циљем да буде објављен, дао наведени интервју, што је објављено у дневном листу "Демократија" у оригиналном тексту под наводницима.

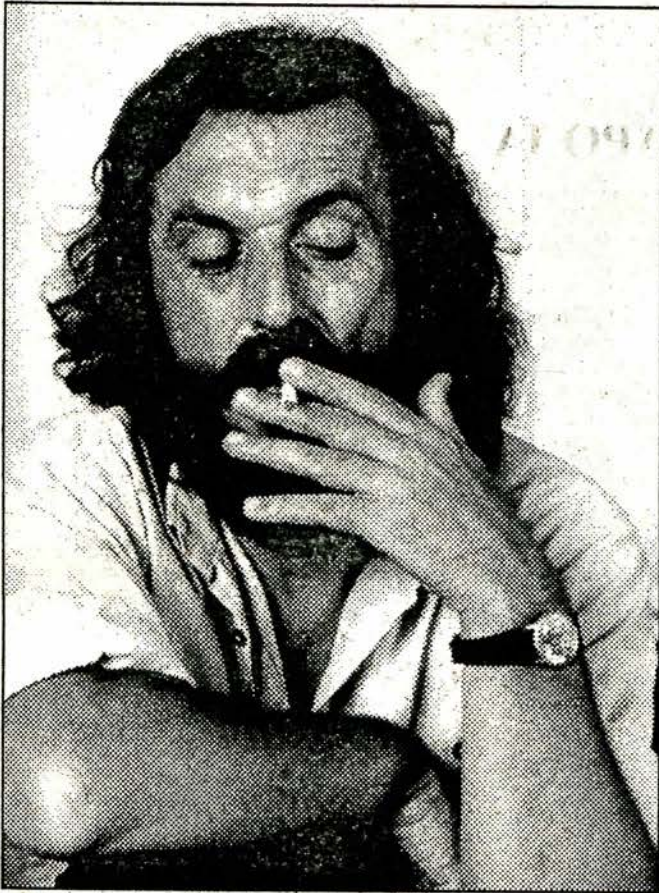
Општепознато је, па не треба посебно доказивати, да је наркоманија порок и да је текст са наведеним садржајем увредљив. То прихвата Окружни суд.

Поред осталих, законом прописаних облика заштите, под одређеним условима оштећени може остварити право на новчану накнаду штете, зависно од тога на коју врсту и вид штете се потраживање односи.

У тужбеном захтеву тужилац мора одредити коју штету потражује.

У том случају суд је везан тужбеним захтевом и мора донети одлуку у оквиру постављеног тужбеног захтева, а није овлашћен и не може се упуштати у расправљање и одлучивање о другим видовима штете, који нису предмет тужбеног захтева, без обзира да ли они постоје.

Као што је у тужбеном захтеву наведено, тужиоци потражују наведене износе од свих тужених 1-4, у смислу чл. 13. Закона о јавном информисању Србије.

Истина се не може сакрити

Према чл. 13. ст. 2. наведеног Закона, заинтересовано лице има право на тужбу надлежном суду за накнаду штете против оснивача, издавача, главног и одговорног уредника и аутора информације. Под појмом аутор, Закон подразумева лице које прикупила и саставља информацију – новинара.

Међутим, у овом случају податке о информацији је прикупио и информацију саставио и новинару дао трећетужени, који није ниједно од лица из чл. 13. Закона о јавном информисању. Трећетужени је лице које даје информацију – чл. 11. истог Закона.

Пошто је трећетужени лице које је прикупило податке, саставило информацију и дало информацију за штампање, па пошто се зна ко је то лице и информација се штампа у оригиналу под наводницима, онда је за тачност навода информације одговорно то лице, односно трећетужени који је дао информацију.

Због тога четвртотужени, а тиме и прво и друготужени који су само дали у штампу информацију за чију тачност је одговорност преузео трећетужени, нису одговорни за штету оштећеном због евентуалне неистинитости информације, јер је та одговорност на трећетуженом као даваоцу информације.

Новинар није информацију објавио као своју, него као изјаву трећетуженог. Он је није уопште изменио, него је истинито пренео онако како је добио од даваоца информација.

Због тога је правилно поступио првостепени суд када је тужбени захтев одбио према главном и одговорном уреднику и новинару, јер у смислу чл. 11. и 13. Закона о јавном информисању, нису одговорни за тачност информације.

Како је наведено, за тачност информације у овом случају, одговоран је давалац информације – трећетужени. Његова одговорност за накнаду штете могла би се поставити само у смислу општих прописа о накнади штете.

Међутим, у овом случају од њега се не тражи накнада штете по општим прописима о накнади, него искључиво у смислу чл. 13. Закона о јавном информисању.

Пошто трећетужени није ниједно од лица из чл. 13, тако постављени тужбени захтев, без обзира да ли је информација истинита или не, и без обзира да ли има штете или не, морао је бити одбијен.

Према томе, правилно је поступио првостепени суд и када је тужбени захтев одбио и према трећетуженом.

У овом предмету посебно је питање што тужиоци, и поред изричитог писменог налога суда, нису одредили коју врсту штете траже – имовинску или неимовинску, и који вид штете траже, а нису навели ни одређене чињенице ни предложили одређене доказе којима би се утврђивале поједине врсте и вид штете, а ове чињенице и доказе не предлажу ни у жалби, па је тужбени захтев оправдано одбијен, јер нису пружени докази о постојању одређених чињеница од којих зависи право на накнаду одређене штете.

Исто тако, из садржаја цитираног текста се види да наведене речи нису упућене првотужиоцу – Српском покрету обнове, него непосредно друготужиоцу.

Наше позитивно законодавство, и Устав, и Кривични законик, и Закон о информисању и други, у сваком случају праве разлику између одређене организације и институције државе и њених представника, па и политичке организације и њеног лидера, и одвојено предвиђају и третирају и кривичноправну па и грађанскоправну заштиту и једних и других.

Стога је тужбени захтев у односу на првотужиоца и због тога одбијен, јер није речено ни објављено ништа што би било упућено овој организацији и што би нарушавало њен углед или интерес.

Но, ово није ни битно, с обзиром да је за накнаду штете по овако постављеном тужбеном захтеву искључена одговорност тужених, како је напред појединачно објашњено.

Окружни суд је посебно разматрао и остале наводе жалбе тужилаца, па налази да међусобни односи две странке и њихова међусобна политичка борба, као и свакодневна међусобна надметања њихових лидера, уопште нису предмет овог поступка, а битне чињенице су јасне и недвосмислене, па их у вези са наводима жалбе више није нужно коментарисати.

Уосталом, у жалби се углавном и анализира и коментарише ток првостепеног поступка и дају одређене оцене, а не наводи се ниједна нова чињеница, нити било који доказ, који би могли утицати на другачију одлуку.

Према томе, како жалбеним наводима није доведена у сумњу исправност првостепене пресуде, а нема повреда Закона на које се у жалби указује и на које другостепени суд пази по службеној дужности, па је у смислу чл. 368. Закона о парничном поступку о главној ствари решено као у изреци.

Одлука о трошковима поступка преиначена је из следећих разлога:

прво, друго и четвртотужени су на записнику о главној расправи од 26. 5. 2000. године изјавили да не траже трошкове, па сами носе своје трошкове.

Пуномоћници трећетуженог су тражили трошкове и одредили укупан износ, али их нису појединачно одредили, иако су то били дужни у смислу чл. 164. ЗПП-а, зато је о њиховим трошковима одлучено на основу података у спису. Према стању у спису трећетужени је заступан од стране адвоката на пет одржаних расправа, па му припада право на накнаду трошкова по АТ у износу од 6.500,00 динара за сваку расправу, односно укупно 32.500,00 динара.

Стога је о трошковима поступка одлучено као у ставу два изреке ове пресуде, у смислу чл. 154, 155. и 164. ЗПП-а, на основу чл. 380. тач. 3. ЗПП-а.

Председник Већа – судија
Јеврем Недић, с.р.

За тачност отправка тврди: М. Ч.

ОРИГИНАЛ ФАЛСИФИКАТА

Крађа – Вукова уметничка фикција. "Нож" са тонског записа. Тишина о "Ноћи ђенерала"

Руковођени несвакидашњим политичким поштењем према своме народу и бирачима, неубичајеним за уврежено схватање овога умећа на нашим просторима, српски радикали су практично однеговали крхку биљку истине и искрености као своје главно и, како се испоставило, најубојитије оружје против непријатеља и неистомишљеника свих боја. Као доказ да им је намера да дуго уживају благонаклоност свог напаћеног и племенитог народа, они су вагда правдом пресретали лаж, клевету, обману и злу намеру.

Примера за ову необичну стратегију, коју су простосрдачно у нашу политичку свакодневницу увели саборци др Војислава Шешеља, има на сваком кораку, посебно откако су српски радикали на последњим локалним и парламентарним изборима у Србији добили поверење бирача. Тако је, рецимо, као рецит за промоцију огледне радикалске општине Земун, у којој је освојена апсолутна одборничка већина, прокламован принцип јавности у раду. И то не на пропагандистички начин, већ се практично и конкретно ишло у сусрет сваком разлогу евентуалне критике чак и најдобронамернијих опонената. Обелодањен је сваки потез, свака одлука, сваки динар уложен за бољи живот грађана ове општине, разрешена свака дилема, сваки неспоразум, управо онако како су се, за пример свакој скупштини у земљи, одвијале седнице у СО Земун.

Отворено и само истином, говорећи увек више од својих колега у влади како би народу био што јаснији сваки корак и свака одлука, у најжељим временима у којима се пре бежало од власти него што се она прижељкивала, лидер српских радикала и потпредседник највише извршне републичке власти, др Војислав Шешељ, чувао је и освајао наклоност својих сународника, мудро налвисујући све своје политичке противнике.

Личним примером, излазећи свима на мегдан, и онда када је бивао сам против тројице, истином и само истином, казаном смело и директно у очи сабеседнику, др Шешељ је побеђивао сплетке, раскривавао "рекла-казала" и доследно брусио имиџ бескомпромисног борца за српске интересе.

Као живи доказ да је морал, ипак, неопходан у бављењу политиком, посебно у Србији, међу народом који не наседа на јефтине трикове и обећања, и увек на време препозна Данајце, др Ше-

Лопов у Србији: Вук "олакшао" Радована Ђећировића Гребјешког за "пјесму у десетерцу"

шел се сврстао у оне ретке политичаре националисте, који су постали синоним за народ и отаџбину, чији су синови.

Прљави језик за "непријатеља"

Српски радикали поштују своје неистомишљенике и противнике, можда и управо зато што су за десенију такозваног вишестраначког плурализма прошли кроз тежа искушења него сва удружена опозиција заједно. Забране, прогони, хапшења, конкурентска и медијска сатанизација улазили су у "рок службе", све док бирачи нису дали поверење и власт синовима отаџбине. У политички "крело" српских радикала спада и беспштедна, аргументована критика свих непријатеља српства, макар они до јуче били и савезници, онда када је угрожен државни интерес и опстанак народа.

Управо у избору између два зла, коалиције с левицом или с издајничком НАТО опозицијом у временском и политичком вакууму после парламентарних избора, који су разуларени шиптарски терористи и бандити искористили да ране вековну земљу Срба, коцка је бачена и српски радикали су са Социјалистичком партијом Србије и Југословенс-

ком левицом поделили ресурсе у Влади народног јединства.

Извршна власт је жестоко реаговала на Косову и Метохији, а дипломатске море у Рамбујеу окончане су бруталном силом коју је 78 дана у Савезној Републици Југославији демонстрирала машинерија НАТО-а, мимо одлуке Савета безбедности Уједињених нација.

Само је једна странка, у најтежим данима које је Србија преживела, саботирала конституисање органа власти после парламентарних избора – шиптарским ценкањем и уценама. Само је једна странка изричито условљавала своје учешће у власти бројем министарских и амбасадорских места и правила "ратни распоред", иако је освојила свега 45 посланичких мандата, готово дупло мање од Српске радикалне странке. И само је једна странка, кад је на Косову и Метохији горело, политички калкулисала ушеном да неће у Владу са српским радикалима. Та странка био је Српски покрет обнове!

Чак и у данима рата, НАТО савезник у Београду, у сваком тренутку, просипао је јед по српским радикалима на "својој", узурпираној, градској телевизији "Студио Б". По следбеницима Пашићеве политичке и националне идеје, персонализованим у српским радикалима, осипана је паљба из свих медијских оруђа, као да су непријатељи најгоре врсте. О вокабулару НАТО опозиције, посебно оним са амбицијама да их изложе подсмеху своје публике, из "духовитих" саопштења Српског покрета обнове, свим је сувишно говорити. Њихов локопни и вицкасти аутор лако се препознавао из сваког ретка.

Познати Вуков траг

Иако је дотични објавио завидан број наслова, симптоматично је да нико од својих страначких књижевних чауша није успео да упосли на хвали свога литерарно-ангажованог дела. Можда их је и самом оваквом неприличном понудом заувек отерао од себе и својих политикантских обмана. Време ће показати куда су се из политике денула пера као што су Данко Поповић, Младен Марков или Слободан Ракић.

Овим незахвалним послем не би се никада забавио ико озбиљнији, да Вук Драшковић својим најсвежијим стихоклепањима није толико прекорачио границе доброг укуса, да је тиме ипак за-

дужио коментар на своју приземну "оригиналност".

У свом познатом маниру, новина Српске радикалне странке, "Велика Србија", дала је свој допринос обнародовању нове фазе "стваралаштва" Вука Драшковића. У броју 757, на страни 31-32, датираним на мај 2000. године, објављена је Вукова "јуначка" песма под називом "Ђаво у Србији", од првог до последњег ретка.

Такав концентрат мржње, лажи, болесних конструкција, клевета, заиста може поднети само папир који трпи све. Међутим, не и читаоци "Велике Србије", која је ушла у сваки дом Републике Српске, Црне Горе и Србије, и шгмапаним "песничким" памфлетом аутора Вука Манитог огорчила сваког српског патриоту и домаћина.

Усијали су се телефони редакције, а столови били затрпани писмима у којима су читаоци, међу њима највише страначки неопредељених, али поштенних људи, отворили душу и срце тражећи од сарадника "Велике Србије" одговор на, у суштини, једно питање: где су границе злобе дотичног стихоклепца и докле ће Србију излагати руглу и срамоти.

Вук им је свима, на себи својствен начин – обманом и крађом туђе риме, заогрнуто искривљеним и испрљаним значењем, показао траг.

Херостратов брат

Иако је сасвим сувишно бавити се "уметничким достигнућима" књижевника Вука, вајни писац се као никада препознатљиво потписао у својој песми "Ђаво у Србији". Оваква литература је пре грађа за психијатре и сама по себи – дијагноза.

Иако је "непознати песник" (читај: непотписан) атерирано на земљу без падобрана, поштеђено (не)дело сведочи о патологији рђавог карактера, какав се често не рађа. Историја памти једног сличног који није бирао средства да се упише у анале човечанства: пошто му то није полазило за руком ничим добрим ни хвале вредним, један Херострат се у њих угурао ногама, и дан данас помиње се по пожару који је подметнуо у храму у Ефесу, 356. године пре Христа, само зато да би ушао у историју. Што није успело многим војскама, пошло је за бакљом овом суманутом, помраченом уму.

Тако је и Вук, оргијајући пером против својих политичких противника (колективним) саопштењима своје (приватизоване) странке, себе уврстио међу оне за које народ каже "чега се паметан стиди, тиме се луд поноси".

У свом стихоклепству Вук Драшковић примим боји портрет "српске несреће", свог кума, др Војислава Шешеља. Карикатура од човека, по оној Дучићевој да "ствари имају онакав изглед какав им дадне наша душа", у песму умеће своју субјективну наказност бавећи се туђим физичким изгледом и осталим генералијама. За такав ниво "поезије" чињенице и аргументи су патос.

Свако село у Србији има понеког јудивог веселјака, који се ничег не сти-

ди, а да га не би жалио или подлегао искушењу да му скрати овоземаљске муке, народ га поји, храни и дозвољава да просипа булазни.

Тако и Драшковић вуче по блату прваке Српске радикалне странке, поименце, речником који не пристаје ни уличару, а не к'моли вајном академском грађанину, књижевнику или (пропалом) политичару. Мера јада кукавног писца су епитети којима богато чашићава виђење радикале. Али, народ зна, "не хвата се рђа на злато".

Риме којима је покушао да испева наводно прљаве намере српског војводе Шешеља, испод су нивоа сеоских то рокуша. Како нас реч најбоље открива, јер "уста говоре од сувишка срца", како учи Библија, тешко Вуку у рођеној крожи! По принципу "што је баби мило, то јој се и снело", Драшковић свом најгрђем непријатељу, свом умишљеном такмацу, подмеће сопствену стратегију, која га је обезвредила у вољи српских бирача.

Све што је сам и хтео и снимо, као кукавица јаје, он ставља у гнездо српских радикала: манипулације четницима, Чичом и Равном гором (које ли случајности да читаоци "Велике Србије" имају прилику да се упознају са Драшковићевим "погледом" на четнички покрет, "Бенерала и краља у фељтону" "Последња четничка завера", (објављеним 1974. године у "Политици експрес"), пројектом Велике Србије, претњама Западу, патријархом.

Аутобиографско стихоклепство "Ђаво у Србији" од "Адо III" одаје личност и порекло свог аутора. Није му лако, доказао је толико пута да не зна да поцрвени, осим кад је његов лични интерес у питању.

Покрао Требјешког

Можда би неко ову поезију и узео за озбиљно да није оних који знају нешто више.

У седиште Српске радикалне странке, после објављивања песме "Ђаво у

Нови Херострат: запалио би Србију, да уђе у историју

Србији", стигло је писмо једног заклетог патриоте из Црне Горе.

"Повод да вам се обратим јесте pjesма Вука Драшковића...

Желим да вас упознам да је почетак "pjesме" Вука Данина чист плагијат. Стихови које ћу навести спјевани су давне 1942. године. Спјевао их је чувени pjesник десетерца, Радован Бећировић-Требјешки, из села Бијела код Шавника.

Спјевао је стотине pjesама и епитафа широм Црне Горе.

За почетак свог "Знаменитог дјела" Драшковић је покрао Требјешког, и то дословце:

"На хиљаду девете стотине четрдесет и прве године, дође Ђаво у виду човјека, у сред Црне Горе из далека, па пред сваком кућом залелека, Име тога проклетога гада, Бјеше Мошо јеврејски Пијала, Ђавољега лика и појаве, Ка потомак Пијале Кајаве, итд. итд."

... Ви имате својих људи у Никшићу и Шавнику, убуђен сам да цитирану pjesму можете добити у фотокопији или оригиналу" – пише читалац "Велике Србије", с надом да ће овом чињеницом Драшковић "обрукати себе још више но јесте".

Вук присвојио и туђи "Нож"

Уосталом, зар би му то било први пут!?

У жижу јавности Драшковић је доспео после објављивања романа "Нож".

Причу о догађајима из 1941-42. године у југоисточној Босни или Старој Херцеговини, и о двома породицама, Османовићима и Југовићима, Драшковић је чуо од Михајла Тешевиха, свог земљака, у Студентском граду.

Оригинални тонски запис о овој мучној, истинитој драми, 1973. године представљао је својим пријатељима Драго Тешевих, Михајлов брат од стрица, књижевник који данас живи у Дизелдорфу, у Немачкој.

Све оно што су у касетофон Драгу, као знаменитом изданку познате четничке фамилије из Драшковићевог завичаја, казивали мештани, нашло се и у његовом роману "Нож". Иако романирана, ова истинита новинарска ратна репортажа, једноставно је, у стилу који Драшковић непоправљиво негује у животу, присвојена и потписана његовим именом и презименом, унапређена у уметничку фикцију, без навођења извора.

Зашто је тако кратко трајала бура око последњег Драшковићевог романа "Нож Бенерала"? Зато што је преживелих сведока једне истине било много, пробудили су се и препознали фалсификат. Лукави Драшковић је на брзину (брзина је, како вели наш народ, потребна само за хватање мува) распролао тираж и повукао се у тишину, пре него што су се познаваоци Чичине трагедије снашли за простор да раскринкају скрнавитеља.

Део ове туге, у време када је роман био актуелан, објавили су крагујевачки "Погледи".

Жана Живаљевић

ГЛОГОВ КОЛАЦ ЗА ЂЕНЕРАЛА

Српски фарисеј (књижевник) Вук Драшковић, писац "Судије" и Руског конзула" и преписивач "Ножа" и "Ноћи ђенерала", потписом испод фељтона "Последња четничка завера", који је објављиван у "Експрес политици" од 17. до 30 маја 2000. године, заувек је учинио бесмисленим свој политички, књижевни и морални ангажман

Ниједном присталици политичких "идеја" лидера Српског покрета обнове сигурно не би било свеједно да је на време знао да је његов "вођа" икада осуо (партизанску) ватру по четницима, краљу и Ђенералу. Драшковић је у пуном идеолошком заносу, давне 1974. године (оне исте у којој смо добили и фамозни Устав СФРЈ који нас је "усрећео" и чије последице и ране још увек видамо), у фељтону под насловом "Последња четничка завера", објављеном у "Политици експрес", отишао толико далеко да је зашипио глоггов колац за све побројане "иконе" своје странке.

На ауторову жалост, сведочанство о овој страшној и кобној издаји (било би преблаго рећи заблуди), остало је отиснуто црно на бело у штампарији наше најстарије новинске куће. А тада двадесетогодишњи писац, није био баш адолесцент да би волео "све што воле млади".

Документ из овог периода Вуковог живота круниски је сведок Драшковићеве склоности обманама и манипулацијама. Залог је сувише крупан да би издржао било каква правдања. Управо зато што данас Вук Драшковић, као лешинар, черупа остатке оних којима није дозволио ни да почину у миру, зато што се острвио да својата и скрнави Равну гору, зато што као прави грешник Србима нуди златно теле и прља круну српских владара. Репринтом "Експресовог" фељтона, "Велика Србија" својим читаоцима даје на увид прави идеолошки портрет лидера Српског покрета обнове.

Служећи се тада модерним партизанским изворима, књигом извесног генерал-пуковника Данила Комненовића, али и искуством своје изродничке фамилије, Вук Драшковић излази одморан на терен и превазилази претходнике. Он комбинује "фактографију" и поезију на начин који му не може служити на част, јер ламентирања о партизанима попут: "Скупа су, загрљени, пали Срби, Хрвати, муслимани... Куд ће већа симболика", данас, 26 година касније, могу да изазову само смех и горчину.

Куленовићевским стилем, наговарајући читаоца да поверује у једину "истину" о четницима, Дражи Михаиловићу и краљу Петру другом Карађорђевићу, аутор фељтона о завери прика-

зује Ђенералове војнике као братоубице, слуге окупатора, савезнике усташа и кољача. Пред крај рата, наводно, према овој помодарској конструкцији, Ђенералштаб кроји неуспешан план да се представи као антифашистички покрет, као ослободилац, да затре трагове "злочина" и окити се туђим ловорикама да би преузео власт у земљи и вратио одбеглог краља.

Занети аутор је, жваћући "факта" свога земљака, изгубио тло под ногама у опису лукавстава којима су, наводно, прибегли Дражини најближи сарадници у остварењу свога циља.

Драшковић не би био Драшковић да онда, као и данас, није делио "нас од њих" и на све гледао црно-бело. Као у филмовима Вељка Булајића, на једној страни су "прљави, ружни и зли", на другој честити, леги и праведни.

Онај ко је после оваквог (зло)дела умислио да има моћ да васкрсава, те лицемерно, онда када су табуе о четницима и Дражи већ одробијале војводе, политикантски уградио у темеље свога

програма, не може никада бити више од "вечитог кандидата", и српски народ је то инстинктивно знао да (пр)ошени.

Аутор "Ножа", "Судије", "Руског конзула" и, о ироније, "Ноћи Ђенерала", потписом испод фељтона "Последња четничка завера" заувек је обесмислио свој морални и политички ангажман. Овај заборављени исечак из биографије Вука Драшковића драстичан је пример понашања човека који увече порекне што је јутром говорио, камелеона који се прилагођава свакој подлози, чијих су обмана сви одавно сити.

За Драшковића нема светиња, он плуње па пољуби. Када је могао да љага Патријарха, а онда тражи благослов за своја безбожништва, зашто не би ружио престолонаследника, кога је као дворску луду водао по Србији, зашто би штедео четнике и Ђенерала?

Српском Макијавелију морал не може да смета, јер га нема. А и "Чичу" је давно сахранио у својој тешкој Драшковићевој ноћи.

Жана Живаљевић

Страдао и од Броза и од Драшковића: генерал Дража Михаиловић

Задатак шефа војне мисије америчке владе: „доказати” да се четници боре против окупатора

Фељтон Вука Драшковића: "Последња четничка завера", писан по књизи генерал-пуковника Данила Комненовића. Фељтон је први пут објављен 1974. године, а радња "Последње четничке завере" почиње крајем августа 1944, када у Србију долази нови шеф америчке мисије са задатком да од Дражине војске, која је сарађивала са окупаторима, покуша да направи наводне непријатеље фашиста

Поткрајавгуста, 1944. године, четничка врховна команда је најсвечаније дочекала један "савезнички" авион, односно путника који је долетео. Био је то амерички пуковник Мак Дауел.

Дража Михаиловић се много обрадовао доласку новог шефа војне мисије америчке владе у време када га је званични Лондон одбацио као колаборационисту.

Знао је да је пуковник један од најљубих непријатеља Титове ослободилачке војске, да је то један од оних "ревностних антикомуниста" на Западу, који не пропушта ниједну прилику, а да не истакне како је равно катастрофи ако западни савезници дозволе коначан Титов тријумф и победу "црвених" у Југославији. Запад нипошто, говорио је Дауел (тако су говорили још многи реакционари на Западу), не сме "генералу Михаиловићу" и четницима окренути леђа: он се, супротстављајући "црвеним", мора ослањати и на црног ђавола.

Сад или никад

Схватио је, дакако, амерички пуковник и то да цео свет зна да у Југославији Титови партизани воде дивовску борбу са фашистима. Тај факат, поткрај 1944. године, одвећ је глупо било негирати. Ваљало је "доказати" нешто друго: да се и четници боре против окупатора.

Али, забога, како то "доказати"?

Дауел се, размишљајући о томе, често љутио на Михаиловића. Па зар није могао, тек реда ради, да макар једном, али само да се то "чује" и "сазна у свету", нападне Немце? Зар није могао да, у некој "згодној прилици", зароби пет, десет, није требало више, Хитлерових војника и сада фотографије "заробљеника" пошаље светској штампи, да се "чињенично" докаже како он, "генерал Михаиловић", и његови четници воде "ослободилачку борбу"? Зар, макар и толико, није могао?

Да је то учинио, све би било друкчије. Не би, између осталог, генерал у "неугодну ситуацију" довео и своје многе пријатеље на Западу. Не би, дакако, ни краљ Петар II био принуђен да се баш крајем августа 1944. године, јавно, преко Радио-Лондона, "одрекне" Михаиловића и призна маршала Тита за јединог

"вођу југословенских снага отпора". Краљ је то, напросто, морао да каже. А јасно је, забога, да не мисли тако.

Јасно је – резоновало је Дауел – још нешто: партизани мисле да су рат већ добили, а већина четника је убеђена да је рат за њих (четнике) изгубљен. Ако план успе, а нема разлога да не успе, ситуација ће се, у минут до дванаест, из корена променити: четници ће, за свега пар дана, добити "значајну" битку. "Увериће" свет да су се и они борили против окупатора и њима и њиховим пријатељима на Западу не треба ништа више.

О реализацији тог плана дуго су разговарали четнички командант и амерички пуковник. Дауел је уверавао Дражу да ништа није изгубљено. За живо чуло, и Дража је био истог убеђења. Није се, чак, ни плашио помисли да план неће успети. "Сад или никад", ето, о томе је он једино размишљао.

На то "сад или никад" Дража Михаиловић је чекао још од 1942. године. После рата, у његовом штабу је пронађен један непотписани документ (ето, толико је био конспиративан) са прецизним подацима о успостављању "четничког мостобрана" на приморју. Још тада, дакле, сачињена је шема "муњевитог" продора на Јадран и спајања са "западним савезницима". Друга је ствар што Дража није имао прилику да реализује ову замисао. "Западни савезници" су, пре свега, били далеко, а Немци, које је "генерал Михаиловић" признао и пасји служио, били су снажни и није им, бар 1942. године, ни падало на памет да напуштају Балкан.

Сада, у јесен 1944. године, четничка команда у земљи, вођство изван земље и неке западне агентуре рачунале су да су наступили најидеалнији услови за успостављање "мостобрана" и, мада лажног, "тријумфа четника".

Партизани иду на исток

Црвена армија је, незадрживо, кидисала на – запад. Немачка је изгубила Румунију и Бугарску, своје, до тада, верне савезнике. "Дах" руских "каћуша" осећао се на источним границама Југославије. Главнина партизанских снага кретала се у сусрет совјетским једи-

ницама. Предстојало је ослобађање источних крајева земље и, надамне, "операција Београд".

Читав систем немачке одбране на југоистоку, с друге стране, био је пред коначним и фаталним сломом. Хитлер је покушао немогуће; да, упућивањем главнине својих снага према источним пределима Југославије, задржи совјетско надирање и страховити притисак Титове војске и да, поврх свега, изобруча извуче групу армије "Е" у Грчкој и спаси их уништења.

Тачно оног дана када је код Драже Михаиловића долетео пуковник Мак Дауел, 26. августа 1944. године, Адолф Хитлер је својим командантима упутио строго поверљиву наредбу о повлачењу са Балкана. Крај рата био је на помолу. "Немци одлазе", говорили су четници. Крећу се према истоку, да задрже Тита и Црвену армију, тек толико како би обезбедили бекство свог и последњег војника са Балканског полуострва.

У томе, баш у томе бекству Немаца, Дража је видео своју велику и последњу шансу. Партизани су, рачунао је – у Херцеговини одвећ нејаки. Главнина Титових снага је у Србији. У Херцеговини је, практично, остала само 29. дивизија. Па и она је, без престанка се борећи читавог пролећа и лета 1944, проређена и измучена.

Потребно је – планирао је Дража, заједно са својим пријатељима на Западу – тући и дотући тако ослабљену 29. дивизију и преко "сломљених" Херцеговаца и Херцеговине избити на море и "показати" свету, посебно "савезницима", који су требали да га тамо чекају, "ослободилачки карактер четничке борбе". Док је Тито, заправо, водио бој за ослобођење Београда и целе земље, четнички командант је планирао "ослобођење" било ког месташца у Херцеговини или на приморју: њему је био нужан фалсификовани "доказ" да се и он "борио" и – ништа више.

Дража Михаиловић је, 1. септембра 1944, објавио "општу мобилизацију српског народа и почетак општег устанка". Реализација плана тиме је – почела.

Вук Драшковић
"Експрес политика",
17. мај 2000. године

Прочуло се: краљ се одрекао Михаиловића

Све је лажно што износи "Радио Лондон" – стоји у писму Драже Михаиловића свом сараднику Баћовићу. Савезништво утемељено на злочину и псећа оданост

Пре него што ће да објави "општу мобилизацију српског народа", Дража је морао да покуша још нешто: да у очима четника, посебно њихових команданага, поврати свој већ пољуљани "углед". Причало се, тих дана, јавно, од уста до уста, да је чак и Радио Лондон "признао Тита" и да се Краљ одрекао Михаиловића.

Међу четницима се налазило доста и присилно мобилисаних људи. Требало их је задржати, уверити их да је Краљ на Дражиној страни (он је на Дражиној страни, заиста, и био, али многи четници нису били способни да уђу у суштинску изјаву "његовог краљевског величанства") и нешто им, блиско и опиљиво, обећати.

Чичина политичка игра

Свега два дана по доласку пуковника Дауела у четничку врховну команду, Дража је, радиограмом, јавио свом команданту источне Босне, Херцеговине и Босне Петру Баћовићу:

"Добио сам својеручно писмо од Њ. В. Краља у којем ми је поручио да је лажно све оно што износи Радио Лондон и да је он једино са својом заклетом војском. Сем тога, поручио ми је да истрајемо на путу којим смо пошли. Двадесет шестог августа стигао је у штаб Врховне команде пуковник америчке војске као шеф мисије при Врховној команди.

Из разговора, који сам имао са пуковником, стекао сам уверење да смо на добром путу. Потребно је само да истрајемо. Пуковник ми је потврдио да су Американци и Енглези антикомунистички расположени и поред свега онога што се спроводи преко радиопропаганде. Све је то велика политичка игра која се збива у овом рату. Уопште, ми можемо оптимистички гледати развој предстојећих догађаја. Природно је да овим путем не могу све казати, главно је да се што више ојачамо, повежемо и збијемо своје редове. Све ово задржите у тајности и саопштите само поверљивим људима". Дража се потписао са "Чича".

Он, из неких разлога, у тој наредби Баћовићу не износи појединости "предстојећих догађаја". Рачунао је, вероватно, да је "ратна срећа" на његовој страни и да, овог апута, ни у ком случају, не може задоцнити.

Но, ако је "Чича" био одвећ самоуверен и ако му се, са детаљима, није жури-

Заједно са окупатором била су им злодела према свом народу: четници

ло, журило се пуковнику Дауелу. Онни је желео да ризикује. Стога Дража, истога дана, хитно шаље још једну наредбу Баћовићу:

"Мобилишите све снаге у Херцеговини и наставите свим силама да тучете 29. дивизију, која је сада усамљена. Врло је важно да што пре разбијете 29. дивизију. Наш став је непромењен. Ту не може бити никакве промене, јер смо на добром путу. Ситуација у Србији овога месеца, у земљи и свуда, достављена вам је последњим расписом. Наше јединице изводе успешну операцију у правцу Копачника. Данас сам већ јавио о доласку америчке мисије. Општа ситуација је врло повољна (Дража то стално понавља, јер је свестан да у то није лако уверити многе четничке команданте), (примедба аутора В.Д.). Не могу вам сада, овим путем, ништа одређеније рећи, јер су шифре несигурне. Игра се велика политичка игра. Само знајте да сте на добром путу и добро радите. Не бојте се задоцњења. О свему водимо рачуна..."

На крају радиограма, Дража Баћовићу поново скреће пажњу на судбински значај збивања у Херцеговини, односно значај уништења 29. херцеговачке дивизије.

"Запамтите, главно је тући комунисте и то код вас у првом реду 29. диви-

зију, понављам 29. дивизију треба што пре разбити и уништити. Не бојте се, не можете задоцнити. Чича".

Достојанствени слуга и издајник Михаиловић

Четнички вођа је, дакле, стално понављао: "Не бојте се, не можете задоцнити". Да ли је он, заиста, био толико уверен у савршеност плана о разбијању 29. дивизије, па му је било свеједно да ли ће "акција" почети, рецимо 1. септембра или 10. октобра? Пре би се рекло да је посредни нешто друго. Он се плашио, страшно се плашио, да "победнички" ход према Дубровнику и приморју започне пре него што и последњи немачки војник напусти те крајеве. Није, ето ни тада, мада му је говорено да се ради о "сад или никад", желео да, макар један метак опали на своје – господаре. Кад би се по томе ценило људско достојанство, Дража Михаиловић би, одиста, заслужио епитет "достојанственог слуге".

Он је, међутим, показао и све "достојанство" своје издаје. Одвећ огрезао у злочинима према народу у коме је понижао, он, објективно, и није макар формално и макар на крају, могао да дигне руку на фашисте "највећег непријатеља" тог истог народа. Сјединила су, Немпе

и четнике, злодела према једној истој земљи и њеним људима: ево, коначно, потврде да се савезништво може темељити и на – злочину.

И Павелићу и Рупнику, узгред, већ је после Стаљинграда било јасно шта чека – "велику Немачку". Пута на траг, чак да су га и желели, међутим, није било: почињени злочини обавезали су на послушност и псећу оданост до краја.

Дража то, савршено добро, зна и чека. Чека да оду господари и да тек онда крене у "ослобађање". Рачунао је и на помоћ усташа: и они су огрезли у злоделима, савезници су, дакле.

Немци су, заиста, почели да одлазе. Један део снага упућивали су према Београду, а други у одбрану Дубровника и приморских гарнизона, одакле су очекивали заједнички десант партизана и савезника. Поручник Адлер, који је био при немачкој легионарској команди 369. дивизије у Благају (код Мостара), овако је, примера ради, описао расположење међу Немцима последњег дана августа 1944. године:

"Према потврђеним извештајима, савезници ће 1. септембра извршити искрцавање. Вечерас се има рачунати са бомбардовањем свих штабова. Мало пре

је све упаковано, бункер довршен, возила повучена неколико километара изван Благаја. Наш бункер је на обали Буне, дубоко у стени..."

Дража се, чим је то сазнао, консултовао са пуковником Дауелом и одлучио да, чим крене у "ослобођење" Херцеговине и приморја, затражи интервенцију САД, како би спречио "грађански рат у Југославији".

Вук Драшковић
"Експрес политика",
18. мај 2000. године

ФЕЉТОН ВУКА ДРАШКОВИЋА "ПОСЛЕДЊА ЧЕТНИЧКА ЗАВЕРА" (3)

План о тражењу „интервенције САД ради спречавања грађанског рата у Југославији”

Главну наду Дража је полагао у "Групу летећих корпуса" у реализацији мисије "ослобођења" источне Херцеговине и приморја

Главну наду у реализацији плана "ослобођења" источне Херцеговине и приморја Дража Михаиловић је полагао у такозвану четничку "Групу летећих корпуса". Одлуку о њиховом формирању донео је 18. јула у Рудом. Група је требало да се образује на подручју Пљевља – Рогатица – Калиновик. У њен састав су ушла три "јуришна корпуса" – по један из Санџака, источне Босне и Херцеговине.

Свеже инструкције из иностранства

За команданта "јуришних четника" постављен је мајор Војислав Лукачевић. Судећи по записнику о формирању "летећих корпуса", Лукачевић је, у оперативном погледу, био потчињен команданту "истакнутог дела Врховне команде", потпуковнику Захарију Остојићу. Трећи "кључни" човек био је потпуковник Петар Баговић.

Нешто пре састанка у Рудом, Дража је, радиограмом, свим потчињеним командантима ставио до знања да је Лукачевића и Баговића одредио за извршење "изузетног" задатка.

"Баговићу и Лукачевићу – пише у том циркуларном наређењу – дао сам нове улоге у покрајинама ван Србије, да у сарадњи са осталим командантима тамо искористе садашње прилике и свестрано познавање наше ситуације у иностранству и у земљи, на опште добро Краља и народа."

Петар Баговић и Војислав Лукачевић су се, до чега је Дража морао да држи, управо тих дана тек били вратили из

По наредби из иностранства глумили и међусобне сукобе: четници

иностранства. Обојица су, неколико месеци, били у Каиру, а Лукачевић је стигао и до Лондона. Тамо је побрао све "ловорике". Примео га је не само Илн, и не само енглески краљ, већ је, лично, присуствовао и венчању Петра II Карађорђевића. Добио је, поврх свега, и звање "ађутанта његовог краљевског височанства".

Њих двојица, Баговић и Лукачевић, стигли су са "свежим инструкцијама", па је, одмах, из ладице извучен план о успостављању "мостобрана" на приморју, створен још 1942. године. Војислав Лукачевић је, у тај план, унео извесне

новине: потребно је, ако већ нема другог начина, на путу до приморја напасти и – Немце. Дража се са тим, вербално, сложио, али то никада није ни покушао.

Војислав Лукачевић, међутим, јесте и тек кад сва архивска грађа о последњем рату буде доступна историчарима, биће могуће објаснити оно што је, у односима између Драже и Лукачевића, уследило. "Ађутант његовог краљевског височанства" је, поткрај лета, изјавио да се одвојио од Драже и основао је четничку "Независну групу националног отпора (ННТО) Југословенске војске у отаџбини" и ставио јој се на чело.

Нападао једино партизане

Чим је Лукачевић изјавио да се "одвојио од Драже", Михаиловић је узвратио изјавом да је Лукачевић "одметник". Али, нити први што предузима против генерала, нити генерал било шта предузима против мајора Штавише, до тада Дражини најоданији људи, потпуковници Захарије Остојић, Павле Новаковић и Петар Баговић, "отказују" послушност генералу и прелазе на страну мајора Војислава Лукачевића.

После рата, у затвору, Лукачевић је (о чему ће подробије бити речи нешто касније) изјавио да је његова "Независна група" имала за циљ да поведе борбу са окупатором и усташама, да успостави везу и равноправну сарадњу са партизанима и понаша се у складу са политиком емигрантске владе Ивана Шубашића.

Чињенице, међутим, до краја негирају ову његову изјаву. Ако му је, пре свега, заиста било стало до битке са Немцима и усташама, могао ју је започети оног трена када се "одвојио" од Драже: и Немци и усташе били су свуда око њега. Није морао да чека повлачење Хитлерове војске и није као најповољнији тренутак за "ослобођење" морао да изабере баш дане када је партизанска глав-

нина била далеко од Херцеговине, у офанзиву према Београду. Па ни тада он не напада окупатора и усташе, већ једино – партизане.

Штавише, Лукачевићу у нападу на 29. дивизију, почетком септембра, помажу немачки гарнизони у Невесињу, Стоцу и Требињу. Ниједан инцидент између четника и Немаца није забележен.

Заједно са усташама

Лукачевићева "стратегија" се, практично до танчина, подударала са планом Драже Михаиловића. Стога је највероватније да је њихов "сукоб" био инсцениран: у иностранству и у земљи компромитованом Дражи Михаиловићу требало је супротставити "одважност" четничког команданта и, тако, спасити четничтво као покрет, као ослонац оних што су планирали да после рата, по свом жељу и нахођењу, кроје карту Југославије и друштвени поредак у Југославији.

Плашећи се инвазије савезника на мору, Немци су били присиљени да 1. септембра, баш оног дана кад је Дража објавио "општу мобилизацију српског народа", напусте Гацко и крену у помоћ својим угроженим гарнизонима. Рачу-

нали су да ће град од партизана бити у стању да успешно одбране четници Радована Ковачевића, усташе Џема Тановића и Которско предстојништво – НДХ Омера Чампаре, као и један вод 6. жандармеријског пука НДХ.

Поподне првог септембра, јединице 11. херцеговачке партизанске бригаде откриле су одлазак Немаца из града и одмах је издата кратка наредба – напад! "Браниоци" Гацка били су више него изненађени. Већ у ноћи између 1. и 2. септембра, око два часа, град је био ослобођен. Разбијени четници у нереду су одступали према Невесињу. Иза себе су оставили девет погинулих, док је 11. бригада имала петорицу рањених бораца.

Четничку "одбрану" Гацка није подржала домобранска милиција из оближње Куле Фазлагиха. Међу тамошњим муслиманским живљем почео је да јача утицај снага НОП-а и отпор усташком вођству. Јединице 29. дивизије ушле су тада без отпора у Кулу Фазлагиха. Изјутра, 2. септембра, ослобођеним Гацком, од уста до уста, преносила се једна радосна вест.

Вук Драшковић
"Експрес политика",
19. мај 2000. године

ФЕЛТОН ВУКА ДРАШКОВИЋА "ПОСЛЕДЊА ЧЕТНИЧКА ЗАВЕРА" (4)

Херцеговина - пуна јама

Недужне људе у јаме су бацали усташе, четници и окупатори – заједно

Вест да је 1. септембра, у мрклој ноћи, убијен усташки сатник Џемо Тановић прочула се, за тили час, како у ослобођеном Гацку, тако и у целој гатачкој површи.

За име његово (Милорада Поповића, Фрања Судара, Милоша Курења, Ахмета Капетановића и њима сличних) везан је најстрашнији и најмучнији период који је Херцеговина икада доживела. Три године и три месеца пре своје погибије, Џемо Тановић у својству усташког "делегата" присуствује конференцији Хермана Тоногала у гатачком хотелу која је завршена позивом: "Последњи метак у последњег Србина".

Обистинила су се, у том тренутку, стална упозорења Партије да су Хитлер и Мусолини ослонац у својим злим намерама пронашли у шапцици издајника и изрода, чији је једини циљ и једини "задатак" да посеју семе мржње и покоља међу комшијама, пријатељима, браћом, међу нашим народима, дакле. Страшна парола: "Последњи метак у последњег Србина", за час је одјекнула као: "последњи метак у последњег муслимана, Хрвата, Јевреја..." Две bestiјалне скупине, усташка и четничка, почеће манијачку "утаковицу" у покољима.

Херцеговина је пуна јама. У рату минометом, све су јаме биле препуне јад-

них и недужних голоруких људи. Једне су у бездан бацале усташе, друге четници, треће усташе, четници и окупатори заједно.

Заједно у злочинима

Комунисти су били међу првим жртвама злочина. Такорећи у истом дану, убијени су Марко Михаић, студент из Стоца, Душан Мучибабић, професор из Мостара, и сви чланови хелије КПЈ из Пребиловица и Тасовчића: Максим Ијачић, Богдан Симић, Мирко Елезовић, Васо Спахић, Лазар и Илија Лојпур, Митар и Бранко Бекан, као и десетине радника и скојеваца из читаве Херцеговине.

Ноћу између 4. и 5. јуна 1941, Херман Тоногал и Џемо Тановић су са својом шароликом војском, углавном усташама из Куле Фазлагиха, блокирали мало, тихо и сиромашно село Корита, под изговором да те јадне тежаке, своје комшије, воде у "Соколски дом ради важног договора". Одвезли су их до јаме дубоке више од 30 метара и све њих, око 150 душа, након злостављања, бацали у бездан. За својим жртвама су усташе, како наводи историчар Саво Скоко, иначе наводник ЈНА, "бацале ручне бомбе и сурвавале камене блокове".

Истог дана, усташе из Куле Фазлагиха чине нови злочин на Кобиљој глави. Фрањо Судар, води разбојнике у село Удрежањ и на прагу цркве, ножевима, убија 27 људи. Херман Тоногал, личним примером, показује како се према "Србима не сме имати никаквих обзира": пред целом фамилијом убија Благоја Шаровића.

У таквој ситуацији, комунисти су развили првени барјак слободе и позвали под њега сваког честитог човека под овим нашим југословенским небом. Тај позив одјекнуо је као позив спаса у Херцеговини и масовно су му се одазвали и Срби и Хрвати и муслимани.

У исте су јаме бацани, од истих злочинаца убијани, иста им је ствар, ствар слободе и братства, била на срцу: иста им је, дакле, морала бити и судбина. У јуришима на окупатора и гнезда његових слугу, усташа и четника, заједно су гинули припадници сва три ова народа и зато је данас то братство, јер је ковано и исковано онда када је било најтеже, нераскидиво, вечно.

Угљеша Даниловић је, 17. септембра 1941. године, писао Светозару Вукмановићу Темпу: "Кажу: бити убијен метком, значило је праву срећу..." Ето такво је то време било и тако је тада крварила Херцеговина.

Усташе спаљивале, они клали: четници

Док су усташе спаљивале село за селом, а све под лозинком "истребљење Срба", четници су, пасивно, посматрали злочине и одлазили на другу страну да кољу – под лозинком "истребљења муслимана и Хрвата". Сарађивали су у злочинима. Многи су примери њихових заједничких "акција", овога пута под "заједничком паролном" – истребљење комуниста.

И зар се, онда, чудите што је вест о погибији Цема Тановића, једног од "коловођа" тог страшног "кола", брже од грома прострујала гатачком површи и што је, од рода, дочекана сузама – радосницама.

Има у том плачу много, много симболике: још нико никада, слободу није добио на поклон. Вазда се она скупо и прескупо плаћала, вазда је дочекивана сузама и зато она, слобода, и нема – цену. Вреднија је, најпросто, од било које и било какве вредности.

Улога савезничких "мисија"

Гацко је имало, ако се тако може рећи, ту част да пре осталих херцеговачких места загрли и коначно поздравиле ослободиоце. Људи, певајући и – понављамо – плачући од среће, нису, међутим, знали да се од Фоче, Пљеваља, Калиновика и Невесиња крећу снажни четнички "јуришни корпуси" и да права битка за Гацко и за целу Херцеговину тек предстоји.

Четници су, пак, били убеђени да план завере није познат ниједном партизану. Тако су, уосталом, и тумачили честе Дражине поруке – "не можете закаснити".

Сваки покрет Војислава Лукачевића, на несрећу "јуришлија", штаб 29. ударне дивизије држао је – "на оку". Зато је и донета одлука: што пре уништити четничке групације у целој Херцеговини.

Врховни командант је 5. септембра, дакле четири дана по ослобођењу Гацка, одбио да се у Херцеговини формира још једна бригада. Истовремено је наредио да снаге 2. ударног корпуса одлучније надиру ка Дубровнику, Конавлима и Боки. Подручје Дубровника – истакао је у својој наредби друг Тито – посебно је важно. Одатле и са целог херцеговачко-црногорског приморја потребно је, што хитније, одстранити разне "савезничке" мисије, које су се тамо убациле и хватају везу са четницима, усташама и разним реакционарним елементима.

Друг Тито је, својим радиограмом, 11. септембра послао Штабу 2. ударног корпуса и овакво упозорење:

"Положај Нијемца у земљи врло тежак. Њихове снаге, које се из Грчке и Албаније повлаче преко Македоније и Србије, дјелимично дезорганизоване. Због разорених пруга углавном се служе цестама. Очекује се даље повлачење према сјеверу. Од свих јединица тражим максимално развијање иницијативе и офанзивног полета, све јаче уништавање комуникација, заузимање важних чворова, градова и других упоришта. Од вас тражим да не дозволите Нијемцима да се организовано повуку и изнесу оружје из наше земље."

Сутрадан по ослобођењу Гацка, Штабу 29. дивизије приспео је и телеграм у коме је, директно, казано да је потребно, што хитније, разбити четничко "гнездо" у Билећи, пошто оно представља "велику сметњу за продор према јадранској обали".

Вук Драшковић
"Експрес политика",
20. мај 2000. године

ФЕЉТОН ВУКА ДРАШКОВИЋА "ПОСЛЕДЊА ЧЕТНИЧКА ЗАВЕРА" (5)

Паклени план Чичине војске да се представе као „антифашисти“

Требало је да прође неколико дана да четници схвате са каквом су их лакоћом партизани, мада бројчано слабији, избацили из Гацка

Обавештен о пакленом плану четника да, муњевитим налетом преко Херцеговине, избију на приморје и тамошњим се "савезничким" мисијама које су их очекивале, представе као "антифашисти" и "ослободиоци", Штаб 29. ударне дивизије, за коју су Дража и Лукачевић говорили да је "измучена" и "осамљена", реаговао је још муњевитије. Требало је, хитно, најхитније постићи неколико ствари.

Дати, пре свега, краћи предах уморним војницима, убрзати њихову попуну појачаном мобилизацијом и организацијски усавршити јединице за предстојећу љуту и одсудну битку. Потреб-

но је, поред тога, одлучио је Штаб дивизије, формирати и Јужнохерцеговачку оперативну групу састављену од две бригаде и, на тај начин, створити основу за стварање још једне дивизије. Ову иницијативу за формацијско усавршавање јединица дао је, иначе, друг Тито.

Распоред снага

Почетком септембра 1944, дакле пред саму одлучну и последњу битку за слободу Херцеговине, премао је – како у људству тако и у наоружавању – била на страни непријатеља. Немци су се, мада нешто ослабљени, налазили у Мо-

стару, Невесињу, Требињу, Стоцу, Благају... готово у свим већим херцеговачким варошима. У тим гарнизонима, као и у сеоским постајама, под оружјем је било и неколико хиљада усташа и домобрана. Железничку пругу Завала – Д. Храсно штитила је, по злу знања, италијанска 49. фашистичка легија "Сан Марко" (око 1.100 фашиста), са пуковником Франциом Франком на челу.

У селу Расадник, код Невесиња, "логоровао" је са својим штабом, четнички злочинац Милорад Поповић, који је под својом командом имао Невесињску, Гатачку, Коњичку, Мостарску и Јуришну бригаду – све у свему око 1.500 четника.

На челу Требињског четничког корпуса налазио се Милорад Видачић. И он је под оружјем имао 1.500 "јуришлија". Видачић је, 9. септембра, из свих јединица одабрао по 100 "најбољих" четника и оформио специјалну "јуришну бригаду", чију је команду поверио ратном злочинцу Мирку Ковачевићу. Требао је да ова "јуришна бригада" нападе тамо где је "најтеже" и стиже где то остали четници нису кадри.

У тесној вези са требињским и невесињским, били су и четници из Дубровника, Вучедолска бригада никшићког четничког корпуса и четници из Чапљине. Све ове јединице биле су подређене окупаторским посадама, а обједињавала их је Команда оперативних јединица за источну Босну, Херцеговину и Боку, на челу које се налазио потпуковник Петар Баховић.

Тешко су схватили

Насупрот овом и оваквом непријатељу, стајала је 29. херцеговачка ударна дивизија (10, 11, 12, 13. и 14. бригада) са око три хиљаде бораца. Прекалених бораца. Са њом су тесно сарађивали Приморска оперативна група 2. ударног корпуса (посебно Друга далматинска бригада). Делови Никшићког и Дурмиторског партизанског одреда, долазили су и од делова 8. ударног корпуса, који се налазио на десној страни Неретве.

Требао је да прођу три-четири дана, па да четници, практично, схвате са каквом су их лакоћом партизани, мада бројчано слабији, избацили из Гацка. Трпели су страшне повике, чак и батине, од својих команданата: планира се, забога, "ослобођење" читаве Херцеговине, а "црвени" су, за свега неколико сати борбе, отели једно врло важно упориште.

Кад су се, колико-толико, освестили, четници су се одлучили на – противнапад. Кренуло је њих око 600 из правца Фојнице, али су их три батаљона 11. бригаде зауставила и присилила у панично

Договори: четнички командант и италијански официри 1942. године

бекство. Штавише, партизани се не задовољавају тим, него настављају са продором и, убрзо, избијају на територију тадашњег среза невесињског. Појављују се, дакле, "предсамим носом" четничког команданта Милорада Поповића, мада је овај тврдио да, док је он жив, "шегртовци" (тако су четници називали ратнике 29. дивизије) неће "отети" ни педаљ среза невесињског.

Гацко је, тим брзим продором према Невесињу, било обезбеђено и заказано је велико народно весеље за 10. септембар. Дан уочи прославе, која се неће ни одржати, у Гацко је стигла вест – Лукачевић напада са свих страна!

Обрачун је почео

Војислав Лукачевић је, у пратњи око 1.600 четника, кренуо из Калиновика и у Невесињском пољу се затекао 6. септембра. Ту је, најпре, формирао "Команду операција за Херцеговину и јужно

приморје", затим је повезао све своје јединице и одмах наредио "свеопшти напад" на ослобођену територију 29. ударне дивизије.

Нападе је усмерио и са југа и са севера. Већ 9. септембра ујутру, његове северне снаге нападе су положаје 11. и 12. херцеговачке бригаде, са намером да продру у Гацко и продуже према Билећи. Лукачевић је, истовремено, задужио команданта четничког Требињског корпуса да са својим бригадама (укупно око 2000 "јуришлија") крене у напад са југа, из правца Грахова и Корјенића, преко Бањана и Билеће, у правцу Планае и Гацачког поља.

Највеће наде полагао је у напад са севера. Своје јединице је разделио у три колоне. "Босански корпус" (прва колона) надирао је преко Зеленгоре и Чемерна; друга колона се кретала од Кифина Села и Фојнице према Гацку, а трећа (њену главнину је сачињавала "Пљеваљска бригада") добила је наређење да продре бочно преко Трусине ка Планају, дакле право према Билећи.

У рано јутро 9. септембра, у договорено време, у напад је прешла једино друга Лукачевићева "колона". Батаљони 11. бригаде били су присиљени да, привремено, узмакну пред надмоћним четницима. Пошто су, из необјашњивих разлога, четнички напади на осталим правцима зајакли за дан, односно два, јединице 29. дивизије уграбиле су довољно времена да преотму иницијативу од непријатеља и крену у – противнапад.

Фронт је био далеко од Гацка и град је живео своје прве дане слободе. Пред само свануће 11. септембра, међутим, на самим прилазима незаштитоног града појавило се око 600 до зуба наоружаних четника. Морало се бар нешто покушати. Али шта?

Вук Драшковић
"Експрес политика",
21. мај 2000. године

ФЕЉТОН ВУКА ДРАШКОВИЋА "ПОСЛЕДЊА ЧЕТНИЧКА ЗАВЕРА" (6)

Ови Невесињци беже као кукавице

Лукачевић је превидео чињеницу да његова "војска" нема ни храбрости ни снаге и да су у стању једино да панично беже

Стражари, најпре, нису могли да поверују. Знали су, речено им је, да се фронт налази далеко од Гацка и није им било јасно како, куда и на који начин су се толики четници појавили пред самим градом. Времена за "одгонетање", међутим, није било.

Недалеко од града, у Гатачком пољу, налазило се око 400 рањеника који су чекали да одатле, савезничким авионима, буду пребачени на лечење у Италију. У граду су се, сем тога, налазиле и савезничке војне мисије, партизанске позадинске установе – коначно и војно-политичка руководства. За све њих, као и за цело становништво, наступили су

крајње критични моменти. Свима одреда, четничка кама била је под самим грлом.

Десет четника на једног партизана

Помоћник начелника Штаба 29. дивизије, Драго Ђукановић, грозничаво је размишљао шта да предузме. У близини, на сву несрећу, није било, макар једне, борбене јединице. А четници су били на видјку – готово да су им се и браде примећивале.

Ђукановић је, на брзу руку, за свега десетак минута, окупио десетину офи-

цира са пиштољима, неколико курира и омладинаца и оно мало бораца што се затекло у разним установама – све у свему њих 70. Четника је, пак, било око – 600.

Другог избора, заиста, није било: браниоци су кренули у – јуриш. Један на десет, али, ипак, јуриш. Четници, вероватно, нису знали да у Гацку нема партизана, нити су, пак, знали колика је и каква их "сила" напада. Мало касније, под оружјем се нашло још 60 Гачана и одмах су похитали у помоћ друговима.

Убеђени, ваљда, да их напада бар половина 29. дивизије, четници су се надали у панично бекство. На бојишту су

оставили седморицу погинулих, међу којима и команданта једног батаљона. Побегли су преко Чемерна и Борча у источну Босну, напустивши заувек Лукачевићеву групацију.

Како су се појавили пред Гацком? Неопажено, кањоном Сутјеске, избили су на Чемерно и ту би их дочекао први батаљон 11. бригаде, да претходног дана није повучен као испомоћ јединицама које су се бориле на фронту према Невесињу. Ови четници (предводио их је командант Романијског корпуса Милорад Момчиловић) нису знали шта се, пре њихове појаве, догодило и били су чврсто убеђени да Гацко бране снажне партизанске снаге. Рачунали су на фактор изненађења, на чињеницу што ће напасти у само свитање, али чим су брањеници припуцали, уверени да изненађење није успело, панично су се разбежали.

Наређење о злочинима

Војислав Лукачевић је, журећи се да што пре оствари свој амбициозни циљ продора на приморје, потпуно занемарио један кључни фактор, који мора бити на уму и сваком подофициру, и без којег још никада, никоме, није успело да добије рат: заборавио је на војника, на живог човека од крви и меса, заборавио је на његов борбени морал, заборавио је да се упита – бори ли се већина тих четника и да ли се, кад је морал војске тако јадан и тако никакав, пошпте и исплати "војевати". Све је то "ађутант његовог краљевског височанства" заборавио.

Заборавили су, тај исти фактор, и сви одреда његови команданти. Јесте, знали су они одавно да се њихови војници, односно велики део не бори "срчано", онако "својски", али су рачунали да ће, у том последњем, "одсудном" тренутку смоћи довољно храбрости и снаге и да неће изневерити своје претпостављене. Поготову што им је речено да иду у Дубровник да дочекају – краља.

Није наодмет, овом приликом, споменути да су, још 1943. године, четнички команданти добили једно "строга поверљиво упутство" за подизање морала својих војника. То "упутство", издато у форми наређења, а потписано руком пот-

Нису крили савезништво – четници са немачким официром августа 1944. године

пуковника Петра Баховића, предвиђало је обавезно увлачење што више четника у – злочине!

"Овакве (колебљивце, примедба аутора В. Д.) – стоји у тој Баховићевој наредби – предлагати команданту корпуса да их распореди у летеће или које друге територијалне бригаде, где им давати најтеже задатке у односу на комунисте". Ако ове задатке буду извршавали са успехом, онда их истицати свуда на зборовима и путем писмених наредби, тако да буду познати као велики противници партизанства, како се у датом моменту не би могли вратити у партизанске редове".

Ни та страшна метода масовног увлачења у злочине, није успела да код већине четника подигне борбени морал. О томе, свакако, сзедочи и писмо четничког команданта Милорада Поповића, срочено 10. септембра 1944:

"Ја не знам шта да радим, ови Невесињци беже као кукавице... Чуди ме да је то све тако наопако".

Пред сломом

Пошто се уверио да напад главнине његове "Групе јуришних корпуса" у правцу Гацка ништа не обећава, мајор Војислав Лукачевић је одлучио да га, благовремено, обустави како не би доживео још теже губитке и потпуни слом.

"У последњим борбама са 29. дивизијом – известили су Дражу Михаиловића

20. септембра Остојић и Баховић – имали смо 50 мртвих од којих четири команданта батаљона".

Лукачевић је, половином септембра, одустао и од последње замисли да ратује са 29. дивизијом. Схватио је сву своју немоћ. Али је, стога, одлучио да "рат" добије без сукоба са партизанима, напросто тако што ће, склањајући се од "јаким комунистичких снага" и "ликвидацијом слабијих", неопажено доћи надомак Требиња, напасти тамошњи ослабљени немачки гарнизон и, одмах потом, превалити преосталих двадесетак километара до мора и Дубровника. Важно му је, дакле, било да, по сваку цену, "савезницима" покаже макар двојицу "заробљених". Немаца, важно му је било да "савезници" чују пуцњаву око Требиња, ето то му је било важно и – ништа више.

Зато он, одмах после неуспеха у "гатачкој операцији", издаје заповест о покрету својих преосталих јединица према Требињу и Дубровнику. Мотиве за тај покрет овако је "образложио":

"У вези спољнополитичке ситуације и по наређењу Врховне команде, има се извршити концентрација националних снага у приморју, од Неретве до Боке Которске..."

Вук Драшковић
"Експрес политика",
22. мај 2000. године

ФЕЛТОН ВУКА ДРАШКОВИЋА "ПОСЛЕДЊА ЧЕТНИЧКА ЗАВЕРА" (7)

„Велика услуга српству” - прозирни четнички маневар

Трик са писмом Дражи Михаиловићу смишљен да би се, када фашисти буду протерани, обезбедило послератно монархистичко уређење Југославије, поредак који им не би судио за сва злодела према свом народу

Након тоталног краха који је доживео у нападу на Гацко и ослобођену територију у Херцеговини, мајор Војислав Лукачевић је, кренувши из Невесињског поља, лукавим маневром поред Стоца и преко Љубиња, избио 16. сеп-

тембра на простор Љубомира. Требиње је било пред њим. Имао је под својом командом око 4.000 четника, а пред собом "само" два циља: да, и то одмах, "ослободи" Требиње и да, такође одмах, јави "савезницима" да га чекају на мору!

Ту, на простору Љубомира, Лукачевић је 18. септембра одржао конференцију са "истакнутим четничким командатима и политичарима". Казао им је: "Другог избора нема, ми морамо, из ових стопа, напасти окупатора". Остојић и

Немачке новине писале су о "херојствима" својих савезника четника

Баховић су подржавали ову Лукачевићеву "одлуку" и одмах су послали кратку депешу Дражи:

Прозирна мајорова игра

"... Ми лично сматрамо да ћемо највећу услугу учинити српству ако успемо да у Херцеговини тучемо окупатора и дочекамо савезнике. У томе правцу радимо".

Лукачевић се пред лицем правде, пред судом народа коме је толико зла нанео, појавио заједно са Дражом Михаиловићем. И један и други проглашени су ратним злочинцима, и један и други су своје злочине платили – властитом главом. Располажемо записницима о саслушању Војислава Лукачевића и није наодмет подсетити на неке његове изјаве. Из њих извири сва препреденост "ађутанта његовог краљевског височанства" и, изнад свега, провидна жеља да се представи као "искрени" противник Драже Михаиловића и "пријатељ" партизански.

На једном од саслушања, он, тако, изјављује како није имао никакве везе са нападом на Гацко и територију коју је контролисала 29. ударна дивизија. Напротив, све је то, наводно, учињено мимо њега, његове воље и његовог знања.

"Ја сам из Калиновика кренуо у правцу Невесињског поља, где је Невесињски корпус (а не његови корпуси, примедба аутора В. Д.) водио борбу против партизана. Сазвао сам команданте, саоп-

штио им да се стављају под моју команду и обавестио их о нашој заједничкој одлуци да се прекине борба против партизана, а да се настави (као да је до тада вођена, примедба аутора В. Д.) борба са Немцима. Ови су команданти били неодлучни и кад су видели да сам ја одлучан и да крећем са својим јединицама у правцу Стопа и Љубиња, један део ми се прикључио, док је други и даље остао заједно са Немцима. Са овог терена упутио сам једно писмо Штабу 29. херцеговачке дивизије и обавестио их да желим ступити у контакт са њима, ради заједничке борбе са Немцима. Одговор нисам добио..."

И не само то, Лукачевић је, на том истом саслушању, изјавио да је он, већ крајем јула 1944, донео "чврсту одлуку" да "приступи" партизанима и да се само због тога "одвоји" од Драже Михаиловића.

"Баховић и Остојић су затезали, говорећи да за то нису спремни.

Ја нисам хтео да чекам него сам преко једне девојке, која је имала брата у мојој војсци, послао усмену поруку, коју је требало да пренесе првој партизанској јединици, штабу дивизије или корпусу и каже им да ја, са својом војском, напуштам Дражу и желим да се прикључим комунистима... Један од оваквих апела упутио сам и у XII корпус НВО, који је августа 1944. пролазио од Таре у правцу Прибоја..."

Војислав Лукачевић, међутим, ни на једном од саслушања није рекао по чијем налогу и са каквим задатком је "желео" да се "прикључи" партизанима. Ваља дабومه, сачекати да сви документи и све шпијунске и политичке "игре" минулог рата буду доступни историчарима и да, тада, буду потврђене многе индиције које упућују само на један закључак: наводно "отцепљене" Лукачевићево од Драже било је замишљено као велики "трик", као маневар да, у часу кад су партизани добили рат, четници изведу неколико операција и, тиме, обезбеде погодну и чврсту тло за уређење у Југославији. И још нешто су том "игром" желели четници: да, у часу кад топови умукну и фашисти буду протерани испод овог неба, осигурају такав друштвени поредак који им не би судио за сва почињена злодела према овом народу, његовој части, његовој судбини и слободи.

Сам Лукачевић, на саслушању, признаје да га је ухватио "силан страх" од

суда народа, па покушава, али опет провидно, да "увери" представнике тог народа како је он, мајор Војислав Лукачевић, за све време рата "коректно" поступао са становништвом и заробљеним комунистима, мада је било и "таквих четничких команданата" који су злостављали партизана и "предавали их окупатору". Он, међутим, нипошто у те злочине није био умешан.

Народ га прозвао рогљашем

"Касније, у 1943. години, почео сам да стичем друкчије мишљење о раду и поступцима партизана. Видео сам да нема разлике према становништву, да је морал јединица на завидној висини, однос према женским коректан, да се жртвују за своје болнице и воде најстроже рачуна о рањеницима. Уверио сам се и да су народни одбори били правилно организовани. Сазнао сам да су партизани наше заробљене рањенике лечили у својим болницама и излечене их пуштали њиховим кућама".

Кад се свега тако лепо "сетио" на саслушању, да ли се, којим случајем, "ађутант његовог краљевског височанства" тада "присетио" да се у Херцеговини, кад би се чуло за долазак његових хорди, није говорило: "Долази Лукачевић", већ – долази "рогљаш". Није, га, тај напаћени народ, тек онако, прозвао "рогљашем". Уобичајавао је мајор Лукачевић да рањене партизана или њихове симпатизере обори на земљу и да им и руке и ноге прикљешти дрвеним штаповима који су се при врху рачвали у два рогља и да их тако беспомоћне и непомичне вуче, све док му се мучење не досади. Њему и људима као он, пак, мучења никада није било доста. Потонули у злочин, они су уживали у злочину.

Нека нам буде допуштено да подсетимо на један догађај који се, баш 1944. године, збио у малом херцеговачком селу Дулићи. Браниоцима села понестало је муниције и четници су то искористили: убијају Мирка, Алексу, Милорада... Пада им у руке тешко рањени скојевац Благоје. Један од "јуришлија" приноси му пушку под грло, а други довикује: "Не пуцај, нек се мучи што више."

Сеоска тужбалица Стана, попут сестре Батрићеве у "Торском вијенцу", цвили изнад погинулих:

"О мој Мирко,
наш делијо,
душмани те погубише,
нама срца извадише
и Алексу преварише,
побише вас, Бог их смео.
Поздравите мог Душана,
куку кућо ископана.
И Недељка момка млада,
и Видака, и два Рада..."

Вук Драшковић
"Експрес политика",
23. мај 2000. године

Британски обавештајац води Чичиног мајора на инструктажу у Лондон

"Реци Дражи нека изведе неке чарке са Немцима, како би изгледало да се бори против окупатора", рекао је Лукачевићу председник избегличке владе Пурић

"Када сам кренуо из Лондона у Југославију" – изјавиће на једном од саслушања мајор Војислав Лукачевић – "састао сам се са председником избегличке владе Пурићем и остао са њим нешто више од 20 минута. Неких нарочитих порука Дражи није по мени послао, сем да он, генерал Михаиловић, буде сигуран у сваку подршку владе и да краљ стоји на истом становишту." Пурић ми је још казао: "Реци генералу Михаиловићу нека, ту и тамо, изведе извесне чарке са Немцима, како би изгледало да се бори противу окупатора".

Пријатељ пуковника Бејлија

Лукачевић је у Лондон кренуо јануара 1944. године. Успут је свратио у Каиро. На пут је, скупа са њим, пошао и енглески пуковник Бејли (S. W. Bailey), који се, као представник савезничке војне мисије, од новембра 1942. године налазио у Врховној четничкој команди.

Војислав Лукачевић и енглески пуковник упознали су се, још пре почетка рата, у Београду. Бејли је, наиме, у то време био шеф мреже Британске обавештајне службе у Југославији, камуфлиран функцијом једног од директора рудника Трелча, који је био власништво енглеског капитала. Одлично је говорио српскохрватски. У рад Обавештајног центра за Југославију поново је укључен половином 1942. у Каиру и одмах је кренуо на "задатак". У чин пуковника унапређен је баш у ратним данима које је проводио у четничкој Врховној команди. Ту се, поново, срео са Лукачевићем и предатно "познанство" је обновљено.

Лукачевић је на свим саслушањима тврдио да Дража, од самог почетка, није "подносио" пуковника Бејлија, пошто је овај енглеску владу редовно обавештавао о правом стању ствари у Југославији. Пуковник, по Лукачевићевом казивању, није у Лондон слао лажне извештаје и није тврдио да се четници боре против окупатора. Због тога га је, наводно, Дража био изоловао од свих команданата и свима је о њему "причао све најружније".

"Када је, негде у јануару 1944, Бејли позван да о стању у Југославији усмено реферире у Лондону, искористио сам то и пошао са њим. Наше укрцавање било је на пустој и неприступачној обали,

на једном месту између Цавтата и Херцег-Новог. На пут су кренули још и пуковников радио-телеграфиста, Баховић, његов ађутант Јовановић и марински поручник Враголов".

Бејли је, наводно, Лукачевића повео са собом само из разлога како би неко посведочио његово "реферисање" о издајничкој и колаборационистичкој улози Драже Михаиловића.

План скован у Лондону

Лукачевић се, кад се нашао у затвору, трудио свим силама да, макар једним жестом, не покаже да је он имао било каквог удела у раду извесних западних обавештајних служби за време рата и да је, са Бејлијем на пример, одржавао једино односе као "антифашистички" официр са "савезничким" официром. На једном од саслушања мајор, ипак, изјављује: "Током 1943. године, пуковник Бејли, а касније и генерал Армстронг, консултовали су поједине команданте, па и мене лично, а колико се сећам и Остојића и Ђуришића, да ли би се међу официрима у земљи могао наћи неко толико способан да замени Михаиловића у вођењу борбе против окупатора. Ја сам одговорио да у земљи нема тако подесног војног руководиоца и да верујем да би се таква личност могла наћи међу нашим официрима у иностранству."

Ову мајорову изјаву ваља, дакако, повезати са његовим боравком у иностранству. Он је, у пратњи пуковника Бејлија, за тих неколико месеци успео да буде свечано примљен и дочекан не само од председника емигрантске владе у Лондону и од најутицајнијих краљевих људи у емиграцији, већ је присуствовао венчању "његовог краљевског височанства" Петра II Карађорђевића. Поврх свега, био је примљен и од Иднана, чак, самог енглеског краља!

У лето 1944. године, он се враћа у земљу са звањем "ађутанта његовог височанства" и са прецизним планом о великој четничкој завери – успостављања "мостобрана" на приморју и у Херцеговини. Дража му, одмах по повратку из Лондона, одређује нову "важну улогу у покрајинама изван Србије", а Лукачевић "проглашава" своје "отцепљење" од

Није подносио оне који су говорили истину о четничком покрету: Дража Михаиловић

Драже и труби о "борби против окупатора". Уз њега, истог часа, пристају Михаиловићеви најоданији команданти – Остојић и Баховић. Мада се, сто, "отцепио" од Драже, он је, до краја, извршавао његова наређења, а Дража је, такође до краја, "толеришао" Лукачевићеву "непослушност".

Све је то, у ствари, била једна велика четничка "игра". Требало је, у последњем тренутку, покушати са спасавањем нечег, што се више није могло да спасе. Лукачевић је у иностранству постављен за човека који ће да "глуми" новог четничког вођу и добио је задатак да поступи баш онако како је и поступио. Ништа се то, наравно, није догађало иза Дражиних леђа и без његовог знања.

"Наивни краљ" у врху квислиншког покрета

Ту последњу, лукаво смишљену, четничку "игру" водили су, изван сваке сумње, западне агентуре и, наравно, екс-краљ Петра II Карађорђевић. И његов говор преко Радио-Лондона, крајем августа 1944, којим се "одрекао" Драже Михаиловића и за јединог вођу "снага отпора у земљи" признао маршала Тита, такође је један од фрагмената те "игре" и тог "сценарија".

Када то тако не би било, испало би да је "сиромах" краљ, ето све до краја августа 1944. године "обмањиван" и да није знао за издајничку и злочиначку улогу његових четника. Историчари, међутим, располажу силним и непобитним доказима да је Петар II за срамну ролу четничку, не само знао од самог почетка рата, већ је он лично стајао на челу и на врху тог квислиншког покрета.

Новембра 1942. године, онда када су иза четника, као неми сведок њихових злочина, стајале стотине и стотине спа-

љених села, хиљаде гробова, у црно завијених мајки, онда када су четници, већ увелико, добијали следовања са немачких и италијанских казана, ето, баш тог новембра, краљ је, као свој став према свим тим злочинцима, потписао указ о додељивању прве заставе одредима "Југословенске војске у отаџбини". А 1. децембра, на дан годишњице стварања старе Југославије, одржао је говор и, дословце рекао:

"Наши животи захтевају да данас будемо више него икада сложни и збијени у јаке и непоколебљиве редове. Мој

министар, генерал Дража, наш понос и херој, коме се диви цео свет, нека нам буде стожер око кога се требате сви прикупити у чврсте редове, без обзира на политичку припадност. Он ће вас повести путем славе и спасења, он ће вам издати наређења када, где и шта треба да радите. Слушајте сви његова наређења, јер он вам наређује у име моје, као и моје владе у Лондону".

Вук Драшковић
"Експрес политика",
24. мај 2000. године

ФЕЛТОН ВУКА ДРАШКОВИЋА "ПОСЛЕДЊА ЧЕТНИЧКА ЗАВЕРА" (9)

Сан о лажном ослобођењу Требиња

Гестапо сарађивао са четницима све до фаталног сумрака Хитлеровог "царства". Злочини према партизанима који су се пробијали из обруча на Сутјесци

Колико ли је само пута, обраћајући се, из Лондона, преко радија, својим четницима, екс краљ Петар II рекао: "Дража ће вас повести путем славе и спасења, он ће вам издати наређења када, где и шта треба да радите".

И, ево, крајем септембра 1944. године, док се јединице Народноослободилачке војске, у незадрживом налету, приближавају Београду, четнички мајор Војислав Лукачевић, краљев ађутант и један од сведока на његовом венчању, добио је "знак шта треба да ради" и стоји са 4.000 својих "брадоња" пред самим Требињем. Сања о сусрету у Дубровнику и великој, својој и четничкој, "слави". Одлучио је, заправо, да нападне Немце у Требињу, јер зна да га, двадесетак километара одатле, код мора, чекају "пријатељи" који ће, читавом свету, јавити да су својим ушима чули четничку борбу за "ослобођење Требиња" и да су својим очима видели убијене и заробљене Немце, а и саме "ослободиоце".

Тумач "победе" трчи у Италију

Победа, размишљао је мајор Лукачевић, неће припасти ономе ко уђе у Београд, већ ономе ко први уђе у Требиње и избије на море. А од њега до Требиња нема ни пушкет, до мора још два-три сата хода.

О наглој и "одглумљеној победи", ту, на сектору Љубомира, пред самим Требињем, снимали су, поред Лукачевића, и Петар Баговић, Захарије Остојић, Данило Салатић, Ристо Ковачевић, Павле Новаковић, херцеговачки четнички политичари Лазар Тркља, Владо Зелевећ, Тодор Перовић... и Лукачевићев новинар – Велимир Кривошић.

Мајор га је позвао и пре него што ће са својом "војском" да крене у "ослобођење" Требиња, наредио му:

Заједно планирали акције против партизана: четници и немачки официри

"Трчи Кривошићу, у Италију. Буди код савезничких команди тумач наше борбе и тражи – помоћ".

Кривошић се, из истих стопа, упутио према мору. Немци су, још увек, држали обалу, али се он, на неки "волшебни" начин, "провлачи" њиховој контроли и плови на другу страну. Многе индиције – мада, за сада, још нема докумената који би их и озваничили – говоре да је Гестапо знао за "мисију" Велимира Кривошића и да му је – обезбедио слободан пут у Италију! Не само да је, изгледа, тих дана, пред коначни и фатални сумрак Хитлеровог "царства", Гестапо сарађивао са четницима у Југославији, већ и са неким западним агентурама.

Четници су, месец дана унапред, тачно знали у колико ће сати Немци добити наређење да се повуку из Дубровника. То је, пак, било познато једино ко-

манданту Балкана фелдмаршалу Вајксу и, наравно, Гестапоу. Баковићев и Лукачевићев представник при немачкој команди, Тодор Перовић, све је "задатке" свршавао са официрима Гестапоа. Они су га, по свему судећи, и известили о "тајнама" које је требало да зна једино командант Балкана.

Било како било, одмах после договора у Љубомиру и Кривошевићевог одласка у Италију, Дражи је послата депеша о одлуци Лукачевића да – "туче окупатора". "Тиме ћемо, стајало је у депешу, учинити највећу услугу српству".

Поповић у црно завио пола Гацка и Невесиња

Једно од "почасних" места онима који ће учинити "највећу услугу српству" Лукачевић је доделио, по злу зна-

ном, четничком команданту, иначе Херцеговцу, Милорату Поповићу. Одредио га је за заповедника "Севернохерцеговачког корпуса", састављеног од Пљевалске и Гатачке бригаде, као и делова Требињске четничке бригаде. У "оданост" Поповићеву мајор уопште није сумњао. Знао је да је капетан у црно завио пола Гацка и пола Невесиња, знао је за његове небројене злочине, затвор у селу Расаднику код Невесиња (у том затвору, по Поповићевом наређењу, партизани, њихове фамилије и симпатизери подвргавани су најстрашнијим мукама и злостављањима), знао је, дакле, Лукачевић да Милорату Поповићу нема другог излаза сем да, у последњем часу, покуша да се, под окриљем "савезника", сачува тешке, неизбежне и заслужне казне народа коме је толико зла нанео.

Поповић је, после битке на Сутјесци, био један од "специјалиста" за проналажење и пресретање изнурених партизана који су се, појединачно или у малим групама, пробијали из обруча. На један од таквих Поповићевих "подвига", становништво Гацка и Херцеговине одмах је реаговало стиховима:

"Крај Сутјеске, у горама,
лежи Драго у ранама.
За пунијех мјесец дана,
хранио се лишћем с грана.

Шћаше Драго да се мане
преко Гацка за Бањане,
Ал га сретe једна тројка
издајница, крволока.
Мјесто лијека и мелема,
челична се кугла спрема.
Поповићу Милорале,
Кукавице тако раде".

Четнички командант је смрћу кажњавао свакога ко би био "на делу" ухваћен да певуши ове стихове или за кога би се "доказало" да су му они – познати. Мислио је, ваљда, да ће забраном једне песме, сакрити своје злочине и то од људи који су ту песму и срочили.

"Требињска операција"

Другу "кључну" улогу у "требињској операцији" Лукачевић је доделио Милорату Видачићу, такође ратном злочинцу и такође Херцеговцу. Веровао је у Видачића из истих разлога као и у Поповића.

Четничке снаге су, уочи самог напада, распоређене у две колоне. Десном је командовао Видачић, а левом Милорат Поповић. Почетак "главног удара" планиран је за 21, али је одложен за 22. септембар. У девет сати увече. Испљивање ракета требало је да сигнализује четнички "јуриш".

У току 21. септембра, четници су успели да разоружају неколико мањих

домобранских и легионарских посада: ушли су, као савезници, у њихова упоришта и тек тада су потегли оружје. Отпора, дакако, у таквој ситуацији и није могло да буде. Такође применом лукавства, четници су "савладали" у Хуму Команду 1. домобранског батаљона, два топа и посаду од 20 војника и око 100 италијанских фашиста у станици Пољшице. Изнудили су и предају немачких посада на Кравици, Арсланагића мосту, Голом брду и жандарма у селу Горици. У свим овим "акцијама" четници су заробили – према њиховим изворима – око 400 домобрана и Немаца, затим три топа, два тенка, један оклопни воз, осам минобацача, 50 аутоматских оруђа и знатне количине муниције.

Охрабрен оваквим наглим "успехом", Војислав Лукачевић је 22. септембра, у 18,30 часова, још једном сазвао своје команданте и договорио се са њима да се, одмах, посади немачког гарнизона у Требињу пошаље – ултиматум о предаји.

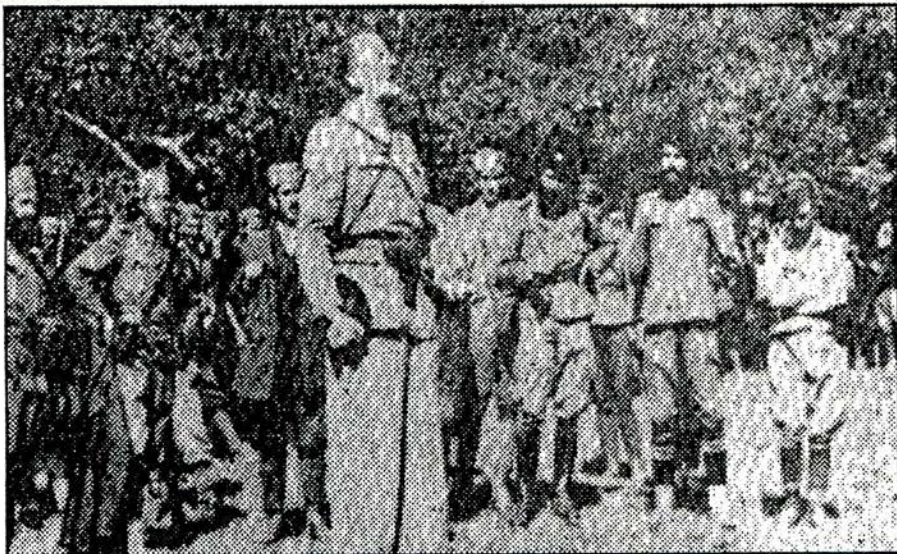
Ултиматум је упућен немачком команданту Требиња, пуковнику Фишеру. Лукачевић је поставио услов: уколико се, у року од два часа, гарнизон не преда, четници ће напасти град.

Вук Драшковић
"Експрес политика",
25. мај 2000. године

ФЕЉТОН ВУКА ДРАШКОВИЋА "ПОСЛЕДЊА ЧЕТНИЧКА ЗАВЕРА" (10)

Пуковник Фишер није се обазирао на пушкарање својих слугу

Четнички снови о томе како ће постати "национални витезови", "понос Српства". Ко је добио 39 Карађорђевић звезда. Успеси партизанске борбе у "Њујорк тајмсу" приписивани четницима. Тражили Павелићеву помоћ

Четнички војвода Добросав Јевђевић био је Дражин емисар код италијанских фашиста: на слици са групом четника и италијанских официра

Два часа времена, која је, 22. септембра 1944. године, четнички командант мајор Војислав Лукачевић оставио на "размишљање" немачком команданту Требиња, пуковнику Фишеру (или ће, у противном, "четници напасти град"), била су сасвим довољна да Лукачевић усни дивну будућност и да се присети, нимало дивне, прошлости.

Убеђен да ће Фишер, без борбе, предати град, дочаравао је својим командантима сву "славу" која их очекује: новине ће објавити њихове фотографије испод којих ће писати да су они "национални витезови", "храбри антифашисти", "понос Српства", шта ли све још... Како ли ће се само, мислио је Лукачевић, краљ обрадовати.

Срамна прошлост

А како и да се не обрадује. Први пут, за све време рата, краљ неће слагати када изјави да су "његови храбри четници

нанели тешке губитке окупатору у до-
мовини". Краљ је ту изјаву – знао је то
добро Лукачевић – давао безброј пута и
увек је лагао: или је измишљао четнич-
ке "подвиге" или је, што се често дога-
ђало, партизанску борбу са окупатором
приписивао свом "ђенералу Михаило-
вићу".

Лукачевић је, чекајући да истекне рок
ултиматума, "пребирао" по својој и чет-
ничкој срамној "прошлости".

Првог септембра 1942. године, пово-
дом "годишњице стварања Југослави-
је", емигрантска влада у Лондону доде-
лила је 39 Карађорђевих звезда "три-
десеторици хероја под командом Драже
Михаиловића, који су убили 500 Нема-
ца и дигли у ваздух један немачки мага-
цин". Нешто пре тога, краљев изасланик
Нешко Дедић предао је на дар ратну
заставу "витезу Белог орла са мачевима,
поручнику Калабићу, који се већ уста-
као на челу гарде, у борби са непријате-
љем".

Баш тада, "Њујорк тајмс" је објавио
да су се четници Драже Михаиловића
борили против Немаца код Србобрана,
Даниловграда и у источној Босни. Ра-
дио-Лондон је јављао да су четници
ослободили читаву западну Босну. Сви
величанствени успеси. Народноосло-
бодилачке војске у то време (ослобође-
ње Приједора, Босанске Крупе и дивов-
ске борбе народа Козаре) били су припи-
сани четницима.

И "Његово височанство" је неште-
димиче делило одликовања. "Височан-
ство" је, лакако, знало да ни једна пушка
"војске у отаџбини" не пуца против оку-
патора, баш као што је и знало да четни-
ци одликовања добијају и на једном дру-
гом месту.

Када су, заправо, под силовитим на-
летом Титових бораца, у Босанској Кра-
јини, током марта и априла 1942, чет-
ници били доведени пред тотални слом,
обратили су се за помоћ Анти Павелићу
и његовој НДХ. Њихову делегацију у
Загребу је примио лично министар уну-
трашњих послова НДХ Андрија Артуко-
вић. У име четника, њихов командант

Урош Дреновић потписао је изјаву да ће
се, заједно са војском НДХ и под њеном
командом, борити до "коначног униш-
тења партизана". Заузврат, Павелић је
четницима обећао помоћ у одећи, обући,
храни и муницији.

И не само то. Четницима је, тим
споразумом са представницима усташке
НДХ, признато право и на одликовање
и награде, уколико се "нарочито истак-
ну у борби против комуниста". Краљ и
Павелић су, истовремено дакле, за исте
"заслуге" одликовали четнике.

"Јуришлије" у заклонима

По тој и таквој, срамној "прошлости",
"пребирао" је пред Требињем мајор Воји-
слав Лукачевић. И није га било стид. Чак
ни страх. Уверен да ће, за који дан, већ
бити у Дубровнику и да ће га "демократ-
ски свет" прихватити за истинског "ан-
тифашисту" и да ће, самим тим, "прош-
лост" бити "сакривена", поглеђивао је
према Требињу и чекао одговор пуков-
ника Фишера.

И, коначно, одговор је стигао: немач-
ки официр је одбио ултиматум.

Иако није очекивао да ће немачки
командант испасти толико "тврдоглав",
мајор се није много узнемирио. Сад је он
био на "потезу" и повукао га је: ракета
је испалена и то је сигнализирало чет-
ницима да крену у "акцију". Не у јуриш
и не у "заузимање града", како је писа-
ло у ултиматуму, већ једино у сложено,
заглушујуће пушкарење. Лукачевићеве
"јуришлије" нису помалале главу из
заклона, али се, стога, њихова "убита-
чна" ватра из пушака, митраљеза, баџача
и топова чула до мора и до Дубровника.

Цотпуковници Захарије Остојић и
Петар Баховић се, у том тренутку, не
налазе пред Требињем, али су већ обаве-
штени о "реализацији" плана. Одмах су
похитали да пошаљу брзојав Дражи:

"Четири хиљаде људи у Херцегови-
ни ангажовано у борби против кому-
ниста. Са три хиљаде људи Лукачевић
напада Требиње и већ је заробио 350 Не-
маца, један тенк, једну батерију и оста-
ли материјал".

Четници су пуцали током целе ноћи.
Такорећи, без минута предаха. Понека
граната погађала је град, а било је и
рафала који су "дубовали" по зидовима
или крововома зграда. Највише се, међу-
тим, пуцало – у небо. Није било баш
лако и баш свеједно, и поред "славе" ко-
ја је обећана, дићи руке на свог четворо-
годишњег господара.

Долазе партизани

Сутрадан, Лукачевић је наредио ма-
ли "предах". С времена на време, одјек-
нуо би покоји четнички хитац. Сву на-
ду мајор је полагао у предстојећу ноћ.
Рачунао је да Немци неће издржати тај
"ватрени" притисак и да ће се – предати.

Преварио се у рачуници. Пуковник
Фишер није придавао нарочиту важност
"пушкарању" својих слугу. Није, из два
разлога. У војној академији је чуо доста
о слугама и савршено је познавао њихо-
ву душу. С друге стране, очекивао је
скору помоћ од гарнизона у Дубровни-
ку.

Ни он ни Лукачевић, међутим, нису
очекивали појаву пролетера. Лукачевић
је знао да га са севера не могу изненади-
ти Билећа и њена површ су били пуни
четника. На југу, пак, мислио је, јачих
партизанских снага и нема. Фишер је,
опет, добио обавештење да се, шездесе-
так километара северно од Требиња,
партизани боре са четничким корпуси-
ма, па на њихов напад није ни помиш-
љао.

У рату се, понекад, ваља и разоноди-
ти. "Опкољеном" немачком командан-
ту је то, одиста, била згодна прилика за
разоноду. Он, газда Лукачевићев, и Лука-
чевић, слуга Фишеров – обојица на из-
дисају, "посвађали" су се и, ето, пушка-
рају један на другог. Па зар то није сво-
јеврсна забава.

Потрајала би, може бити, она и неш-
то дуже да се није пронео глас – долазе
партизани!

Вук Драшковић
"Експрес политика",
26. мај 2000. године

ФЕЛТОН ВУКА ДРАШКОВИЋА "ПОСЛЕДЊА ЧЕТНИЧКА ЗАВЕРА" (11)

Између две ватре

Први и једини пут у току рата догодило се да Немци с леђа нападну четнике у тренутку док се они боре с партизанима. Пролетерски обруч око Билеће.

Чим је чуо да су, 24. септембра, надо-
мак Требиња стигли партизани (Јужно-
херцеговачка оперативна група и три
батаљона 2. далматинске пролетерске
бригаде); Војислав Лукачевић је "дигао
руке" од "опкољеног" немачког гарни-
зона и, одмах, наредио напад на "црвене".
Одлучивши се за ово он није знао да је,
сасвим случајно, баш тих момената,
пуковнику Фишеру из Дубровника у
помоћ приспео један ојачани батаљон

118. немачке дивизије, који је, истог
часа, напао четнике.

Тако се, први и једини пут за време
НОБ-а, догодило да Немци, с леђа, напад-
ну четнике у тренутку док четници во-
де борбу с партизанима. До тада је виђена
и тада се наставила сасвим друкчија
пракса: четници су, с леђа, ударили на
партизана, кад би партизани били бит-
ку са фашистима или су, пак, фашисти
нападали партизана, испомажући одбра-
ну четника.

Лажна депеша

Немци су, зашавши четницима с леђа,
заробили стотинак "непослушних јури-
шлија", одмах их, стражарно, упутили
за Дубровник и ушли у град. Обавеште-
ни су, у међувремену, да су партизани
пред Требињем, па су, знајући да ће пар-
тизани и напасти Требиње, похитали да
учврсте одбрану. Лукачевићеве четни-
ци су се, тако, нашли између "две ватре"
– пролетерске и немачке. Готово да је то
невероватно, али тако је било.

"Јуришлије" је захватила паника. Многи од њих су у очајању похитали према граду и – предали се Немцима. Лукачевић, опет, није помишљао на предају. Имао је у рукама још два "адута". Први – да неком крупном измишљотином подигне "морал" четника, и други – да затражи хитну помоћ својих "јуришних" батаљона из Билеће.

Први "адут" је одмах и употребио. Објавио је да ће, сваког трена, пред Требиње стићи још – десет хиљада четника. Четницима је и прочитао депешу Благоте Бошковића, начелника Штаба четничког Севернохерцеговачког корпуса:

"Баговић са три колоне креће у правцу Требиња. Води 10 хиљада четника. Синоћ је са једном колоном на Поплату, са једном код Плана (Плана се налази надомак Требиња, примедба аутора В.Д.).

Лукачевић је знао да је овај "адут" лажан. Требало је, додуше, али тек по заузећу Требиња и Дубровника, да на "мостобран" пристигне и више од десет хиљада четника: требало је да дође лично Дража Михаиловић са главнином своје "храбре војске".

Сва надања мајор је, тако, поклатио другом "адуту": помоћи билећких четника. Он, на несрећу, у том часу није знао да је остао и без овог "штиха": 12. и 10. херцеговачка бригада већ су биле склопиле обруч око Билеће.

Погибе "Бреда"

Одбрану Билеће четници су припремали и дуго и систематски. Још од 1942. године, говорало се о "згодном тренутку" и успостављању "мостобрана" у приморју. Билећу су и Дража и Лукачевић и Баговић... сви четнички команданти редом сматрали изузетно важним "чвором" у реализацији плана продора према мору и Дубровнику.

Град је, у моменту налета 10. и 12. херцеговачке бригаде, био опасан са неколико правца тих бедема. Из њих је "сипала" ватра их свих оружја.

Штаб 29. дивизије добро је знао за чврстину овог четничког упоришта, па је, припремајући напад, затражио помоћ од Врховног штаба НОВ. Захваљујући аеродрому у Гацку, 25. и 26. септембра ослободиоцима билеће приспела је батерија брдских топова и 40 вештих артиљераца.

Већ увече 27. септембра, баш у тренутку кад мајор Лукачевић беспомоћно мотри према северу и очекује помоћ, Штаб 29. ударне дивизије наредио је – напад на Билећу. Током читаве ноћи вођена је жестока борба. Ослободиоци су успели да продру у један сектор града, али су, ујутру, били принуђени да се повуку. Партизани су те ноћи имали 25 теже и лакше рањених бораца. Политички комесар чете 12. бригаде, Владо М. Стајић, иначе Билећанин, подлегао је ранама.

Напад је обновљен увече 28. септембра. Четничка одбрана била је изузетно жилава. Сви покушаји да се она разбије захтевали су тешке жртве. Међу четницима који су "бранили" Билећу било је веома мало колебљиваца и присилно мобилисаних: све су то, углавном, били овејани злочинци, који су знали да излаза, сем борбе на живот и смрт, више нема. У једном од партизанских јуриша, пао је, 29. септембра, и командант 5. батаљона 10. херцеговачке бригаде, народни херој Никола Н. Бјелица. И он је Билећанин, из села Дивина. Тукао се, безмало, четири године и са Немцима и са Италијанима и са усташама и са четницима. Био је у Босни, на Сутјесци, Неретви... И вратио се у своју Херцеговину, у Билећу, да ту, код своје куће, за да последњи ударац четничкој руљи и окупатору. Код куће је, ето, и пао.

Погибе нам "Бреда", завикали су борци кад су запазили како Никола, јуришајући на четнички бункер, пада. То "Бреда" му је партизанско име. И умро је са тим именом.

Како је партизански ураган бивао све жешћи, тако је и четнике све више хватала паника и, надасве, страх од сусрета са ослободиоцима и становништвом Билеће. Злогласни Милош Куреш, иначе ратни злочинац, из минута у минут, тражио је радио-везом помоћ од Лукачевића и од Баговића. Није, напросто, хтео да верује да је та иста помоћ и њему неопходна.

Злочинац Куреш тражи помоћ

Баговић није знао шта да уради сем да, на брзу руку, напише две депеше и једну пошаље Дражи, а другу Милошу Курешу. У првој је "врховном команданту" саопштио да је, само у ноћи између 29. и 30. септембра, четничка бригада у Билећи имала 32 погинула и 27 рањених.

Друга депеша, упућена Курешу, била је срачуната на то да, ако икако може, овај "посоколи" своје четнике, како би што дуже одољели притиску партизана. Баговић му је јавио:

"Наредио сам Лукачевићу и Салатићу да оставе све (да оставе "заузимање Требиња", примедба аутора В. Д.) и свим снагама крену вам у помоћ. Савезници су се искрцали у Албанији. Слушали сте Черчиллов говор. Врховна команда јавља да ће ускоро престати снабдевање партизана. Политичка ситуација одлична. Руси не долазе на територију Југославије. Баговић".

Вук Драшковић
"Експрес политика",
27. мај 2000. године

ФЕЉТОН ВУКА ДРАШКОВИЋА "ПОСЛЕДЊА ЧЕТНИЧКА ЗАВЕРА" (12)

План пропао - бежи и Лукачевић

Четници, бежећи, тражили помоћ. Партизани се побринули да осујете и тај последњи покушај спасавања

Војислав Лукачевић, прикљештен између партизана са једне и Немаца, на које се дрзнуо да отвори ватру, са друге стране, очекивао је спас и помоћ из правца Билеће. Није му, свакако, било нимало пријатно кад је, уместо помоћи, из Билеће примио депешу да Милош Куреш, тамошњи четнички командант, такође тражи помоћ.

Избора и да је хтео није имао: морао се одлучити на пробој партизанског обруча, не би ли, како, спасао четнике у Билећи. Јужнохерцеговачка оперативна група се постарала да и тај последњи,

очајнички, покушај Лукачевића падне у воду.

Обезглављена војска

Милошу Курешу и његовим четницима није било спаса. Коначни слом почео је 2. октобра у 16 часова и тридесет минута, када су две чете 10. херцеговачке бригаде, обрачуном прса у прса, "провалиле" четничку одбрану код билећке памије и ушле у град. "Јуришлије" је захватила невиђена паника и већ неколико часова доцније ослободиоци су, по

околним брдима, гањали остатке Курешове обезглављене војске.

Четници су, "бранени" Билећу, имали 138 погинулих. У току наредних неколико дана, у планини Видуши, где су се "склонили" након бекства из града, партизани су, што убили, што заробили, још 109 "јуришлија". Јединице 29. ударне дивизије заплениле су, поврх свега, и велике количине најразноврснијег оружја.

У борби за ослобођење Билеће, погинуло је четрнаест бораца из 10. и 12. херцеговачке бригаде, а њих тридесет и

Тројка четничких војвода: Гордић, Кесеровић и Томашевић

осморица су, лакше или теже, рањени. Скупа су, загрљени, пали Срби, хрвати, муслимани... Куд ће већа симболика.

Времена за жаљење погинулих није, међутим, било. Тугу што нису са њима и што више никада неће бити са њима, носили су живи њихови другови у својим срцима, у погледима, и хитали у нове борбе, нове победе, нове разанке са палима. Таква је судбина ратника и ништа се ту не може.

Туга и радост иду, у рату, скупа, руку под руку. Свака победа јесте радост, али је и туга, истовремено. И тог 2. октобра 1944. године, Билећа се веселила и плакала, у исти мах. Болем се, кажу ратници, најупечатљивије може да искаже и сама срећа. Човек, заправо, тада постаје силно пркосан, па и оно што га боли, из пркоса, који је јачи од њега, "претаче" у радост због нечега или у радовање печему.

Стоје, тако, тог 2. октобра, девојке Билећанке и забрањене, углавном у црне мараме, певају, сетније и јаче од својих грла и својих пркоса:

"Десета је пола рода мога, дала сам јој брата и драгога."

А Десета херцеговачка наилази, слуша ту песму девојачку, "упија" је у душу и иде даље, даље... Рат још није завршен.

На реду је ађутант

Сад, када су Гацко и Билећа били слободни, 29. ударна дивизија имала је "одрешене руке" да, преко Требиња, силовито крене према приморју и Дубровнику. Нареду је, дакле, био "ађутант његовог краљевског височанства", мајор Војислав Лукачевић.

Он се, додуше, још надао у "чудо". Његови четници били су запосели пут између Требиња и Дубровника, па је чекао да Немци добију наредбу о повлачењу са приморја и да се он, одмах, упути ка мору. Лукачевић је, ето, толико био уверен у савршеност плана о успостављању "мостобрана" да чак ни у овим часовима није губио наду у своју "победу".

"Чудо" се, дакако, није догодило. Из града је, што мајор није очекивао "иштала" немачка борбена група "Шулце" и, уз пут, нанела тешке губитке четницима. Увидео је да пут према Дубровнику није баш "безбедан" и "осигуран" и да се четници тешко упуштају у борбу са својим дојучерашњим господарима. Сам командант Севернохерцеговачког четничког корпуса записао је 25. септембра:

"Једна колона немачке пешадије са четири тенка и два камиона продрла из Дубровника у 22 часа у Требиње. Поручник Копривица са Вардишким батаљоном и две чете Јуришног батаљона у Мостаћи није ништа предузео. Гутић (Васо, командант Невесињске бригаде, примедба аутора В.Д.) са четири батаљона према Дубровнику није ништа спречио. С њим је и Дубровачка бригада и Гатачки јуришни батаљон."

Лукачевић је 2. октобра примио две, нимало драге, депеше: да је ослобођена Билећа и да су партизани тукући и Немце и његове четнике, већ овладали десном обалом Требишњице. Чим је за то сазнао, мајор је издао наредбу о "повлачењу" (читај: бекству, примедба аутора В. Д.) према северној Херцеговини. Већина четника, међутим, није послушала свог команданта: или су се предали Немцима или су се, напосто, разбежали.

Пролетери надиру

Оно што је чекао, а није дочекао, Лукачевић – дочекали су партизани: око подне 4. октобра, у Требињу су се зачуле експлозије; на неколико места букнула је и ватра. Фашисти су добили наређење да напусте град и повуку се према Дубровнику.

На путу према Дубровнику, међутим, више није било четника: друм су, сада, контролисала три батаљона 13. и два батаљона 14. херцеговачке бригаде. Немци би радо побегли, али им то пролетери нису дозвољавали. Неколико пута су нацисти покушавали да се пробију према Дубровнику и сваки пут – без успеха. Морали су да се врате у град.

На њихову жалост, највећи део Требиња већ је био у рукама далматинских и херцеговачких батаљона. Немачки командант, пуковник Фишер, у таквој ситуацији наређује поновни бег према Дубровнику. Партизани су, напосто, "исекли" фашистичку колону, "поцепали" је на неколико група и принудили да се врати међу градске "зидине". Пуковник Фишер је, ипак, имао срећу. Мада одвојен од главнине својих бораца успео је, некако, да се извуче према мору.

Остатак фашистичког гарнизона налази се у тактичком окружењу седам батаљона Јужнохерцеговачке оперативне групе и 2. далматинске пролетерске бригаде. Предвече 4. октобра у штаб Јужнохерцеговачке групе стигао је и Владо Шегрт, командант 29. ударне дивизије. Наредио је да се "појача" пут према Дубровнику и обавестио борце да им је, као испомоћ, стигао један топ који је "учествовао" у ослобођењу Билеће.

Немцима је, 4. октобра, из Дубровника упућено појачање (око 500 војника). Фашисти су, према замисли, требали да нападну истовремено: из Дубровника према Требињу и из Требиња према Дубровнику. Био је то, рачунали су, једини начин да се "спаси требињски гарнизон".

Вук Драшковић
"Експрес политика",
28. мај 2000. године

ФЕЉТОН ВУКА ДРАШКОВИЋА "ПОСЛЕДЊА ЧЕТНИЧКА ЗАВЕРА" (13)

Немачки легионари боси беже према мору

У ратним документима записи о срамном бежању немачких фашиста из Требиња. Воја Лукачевић кришом, преобучен у енглеску униформу, стигао у Билећу, али су га Британци предали ОЗН-и. Осуђен на смрт стрељањем

Штаб Јужнохерцеговачке оперативне групе и 2. Далматинске пролетерске бригаде донео је одлуку: нипошто не дозволити опколеним немачким легионарима у Требињу да се пробију из обруча и споје са борбеном групом "Шулце", која им је, из правца Дубровника, хитала у помоћ.

У часу када су се Немци, предвођени капетаном Дајнинггером, одлучили на последњи јуриш, највећи део града био је под контролом ослободилаца. Пробој обруча, у таквој ситуацији, био је једина шанса легионара. И зато су кренули силовитије него у било којем претходном покушају.

Немци пуцају на Немце

Борбена група "Шулце" пристигла је 5. октобра до Дражин Дола и ту се зауставила. Фашисти нису желели да ризикују пробој у Требиње – у том случају, својеволно би и сами упали у партизанску клопку. Они су се ту зауставили једино из разлога да, снажном артиљериј-

Срамно су бежали: група четника са Николом Калебићем (у средини)

ском ватром, подрже Дајнингерово извлачење из Требиња и да му, након пробоја, шгите одступницу према Дубровнику.

Догодило се, међутим, нешто сасвим непредвиђено, нешто што је партизане натерало у – смех. Капетан Дајнингер је, радио-везом, саопштио групи "Шулце" да креће у јуриш и група "Шулце" је, по договору, отворила убитачну ватру по "партизанским положајима". Та ватрена "лавина" сручила се, на немачку несрећу, право на Дајнингера и његове војнике. Капетан је, у очајању, молио:

"Прекините, забога, изгибосмо!"

Над Требињем се, полако, спуштала ноћ. Пролетери су већ владали целим градом. Дајнингеру више, дакле, није било повратка. Ни назад, ни напред – па то је најдирњи положај који се, у рату, да замислити.

Под заштитом те ноћи, ноћи која је "загризла" слободни град, тридесетак легионара, међу њима и њихов капетан, успели су да се извуку и, пешице, стигну у Дубровник. У ратним документима је забележено:

"У Требињском пољу, у току ноћи између 5. и 6. октобра, препливали је Требишњицу 18 легионара, међу којима је био и њихов командант Дајнингер, да би, потом босоноги доспели до Ивањице. Истовремено је друга група са подофицером Милером, јачине 12 војника, успела да се пробије према Стоцу".

Архивски материјали кажу да је у борбама за ослобођење Требиња, од 4. до 6. октобра, погинуло осам, а рањено 12 бораца 29. ударне дивизије. Друга далматинска пролетерска бригада имала је четворицу погинулих.

Губици непријатеља били су неуспоредиво већи. Сама чињеница да се из окружења успело да спасе само 30 фашиста упечатљиво сведочи о потпуном слому немачког гарнизона у Требињу. Ослободиоци су заробили 150 Немаца и 80 домобрана. Заплењена је, узгред, велика количина најразноврснијег оружја које је добро дошло 29. ударној дивизији

у њеном непосредном победничком налету према приморју и Дубровнику.

Бенерал киван на мајора

Обилазећи снаге 29. ударне дивизије, Војислав Лукачевић је, са остацима својих разбијених корпуса, стигао средином октобра на Борачко језеро, а затим, преко Трнова, продужио за Фочу. Ту су му се, коначно, распале све јединице.

Желео је да крене у четничку врховну команду, али је обавештен да га због "непослушности", Михаиловић не прихвата у "своје редове". Није се, по свему судећи, радило о било каквој "непослушности", већ, напросто, "ђенерал" је био киван на мајора што је "прокоцкао" јединствену прилику да се на приморју успостави "мостобран" и дочекају "савезници".

Дража је, заправо, сматрао да је "акција" била преурађена и да је требало сачекати још који дан, док се Немци не повуку из Требиња и тек онда "напасти" град у коме не би имао ко да се бори.

Сам Лукачевић није имао довољно куражи да се појави пред Дражом, па се, из Фоче, у пратњи неколико четничких "главешина" поново упутио у Херцеговину. Успело му је да, након месец и нешто лутања, кришом стигне у Билећу и повеже се са Енглезима. У град је ушао у униформи енглеског официра и рачунао је да га нико од становништва, партизана или органа "комунистичке власти" неће препознати.

Неко га је, ипак, препознао. Енглези су били принуђени да га предају официрима ОЗН-е. Судио му је, после рата, Виши војни суд Југословенске армије у Београду. Осуђен је, због кривичног дела "издаје и злочина против народа и отаџбине" на казну смрти – стрељањем. Пресуда је извршена 14. августа 1945. године.

Шта је рекао иследницима

Лукачевић је, у затвору, имао само један циљ: да сачува главу. Том циљу подредио је све. Трудио се, колико је знао и колико је могао, да себе представи као "антифашисту", који за све време рата није "трпео" Михаиловића и који је, "игром ироније", носио четничку униформу.

Објавићемо, овом приликом, неке од тих његових изјава. Из њих извире васколик залах издаје, злочинства и кукавичлука издајничког кад се "суочи" са властитим недељима.

Већ на првом саслушању, на Цетињу, 1. марта 1945. године, Лукачевић говори:

"За капитулацију Југославије криво сам и кривим и данас само ненародне режиме од уједињења па до капитулације, као и само војно вођство, то јест Бенералштаб. Они су припремили капитулацију и помогли окупаторима да сасвим лако и за врло кратко време окупирају нашу домовину".

"... Јуришни батаљони који су потпали под команду Павла Ђуришића добијали су редовно следовање од италијанских гарнизона, а сваки борац добио је, пред покрет за Босну, по један пар ципела, шаторско крило и по 1.200 до 1.500 лира. Моје јединице од Италијана нису добијале ништа, ни у храни ни у новцу, сем оног следовања у Коњицу".

"... У времену кад сам ја почео борбу против окупатора и када сам имао локалних успеха, ове успехе сам објављивао отвореним текстом преко радиостаница, а Врховна команда их је хватала и објављивала, кроз страну штampu, као успехе јединица које стоје под њеном командом, иако је мене била искључила из своје мреже, огласила као издајника и забранила сваком команданту контакт са мном. Ови су се догађаји збивали у јуну и јулу 1944. године."

Вук Драшковић
"Експрес политика",
29. мај 2000. године

Четнички командант глумио антифашисту

Дрина остала крвава након масакра четника над муслиманима у Фочи. Чичина команда добијала доларе, лире и фунте, који су редовно спуштани из авиона, над местима где су се налазили

Четнички командант Војислав Лукачевић, мајор, који је поткрај 1944. повео своју "војску" у "ослобођење" Херцеговине и приморја и који је на том походу фатално разбијен, схвативши да је пропала и последња четничка завера против Народноослободилачке војске, тај мајор Војислав Лукачевић покушао је, кад је ухапшен, да пред иследницима "одглуми" великог четничког непријатеља. Докази против њега били су силни, неми, живи и непобитни.

Силни, јер их је било на сваком кораку куда је Лукачевић пролазио. Неми, јер и чађава згаришта српских и муслиманских села могу да говоре, још свежа вешала, јама, гробови... такође знају да – говоре. Живи, јер није Лукачевић стигао да ликвидира све живе сведоке његових злочина. Они су остали да испричају о злочинима мајоровим. Нарочито у Црној Гори, у Васојевићима, Босни и у – Херцеговини. Дрина је, узгред, била крвава након масакра четника над муслиманима у Фочи.

Злочине није могао да сакрије

Лукачевић у затвору није, наравно, могао да "прескочи" казивање о – злочинима. Али је могао да измишља и да, очинички се борећи за властито постојање, почињене злочине покуша да "умота" у форму "законитости" и "хуманости". Он, тако, на једном од саслушања изјављује:

"... депутације Васојевића тражиле су од мене да се за сваког виђенијег човека стреља по 10 партизана, њихових присталица. При Штабу Корпуса за иследника сам одредио неког Бабића, правника, а за државног тужиоца судију Мила Кастратовића. Наредио сам, исто тако, да се пронађу најосновнији закони и то Кривични закон и Кривични судски поступак, да се при Корпусу формира суд од стручних лица и да се закони у потпуности примењују. Колико је мени познато, овај суд није никада формиран, али сам ја на формирању инсистирао код потчињених..."

За остале мање кривиче наредио сам да се формирају народни судови по селима и општинама и да они изричу и извршавају казне. Како су ови народни судови доносили одлуке о масовним кажњавањима по селима, наредио сам да се број кажњених сведе на најмању меру, а и да се казне смање. У појединим селима нисам могао укинути примењивање ових казни, јер представници села нису дозволили. Казне су биле следеће: саветовање, укор, разоружање и – телесне казне. Телесне казне су, у мом присуству, извршаване у следећим селима: Дансићима, Вучама, Мекулару, Забрђу и Ђулићима. Није ми познато над

којим су све лицима у овим местима казне извршене. Казне су извршавали борци из мог Јуришног батаљона. Телесне казне кретале су се од 3 до 25 батина..."

"Познато ми је да су моје јединице у 1942. години заробиле неколико партизана код Калиновика и да су их Баховић и Јевђевић предали италијанском окупатору у Невесињу. Ја сам овај случај изнео Врховној команди и тражио да се томе најенергичније стане на пут".

Такође на Петинју, Лукачевић, 19. априла 1945, изјављује иследницима: "... Колико је мени познато, Врховна команда је располагала са извесним суммама новца: југословенским динарима, америчким доларима у папиру, италијанским лирама и енглеским фунтама у злату. Новац је спуштан авионима и то редовно у местима где се налазила Врховна команда. Од дана када је новац почео да пристиже, па до мог напуштања Врховне команде, Михаиловић је располагао са око 50.000 златних фунти стерлинга, више од 300.000 америчких долара, 100 милиона италијанских лира, једним шаком (у који може да стане око 50 килограма пшенице) југословенских новчаница у хиљадаркама, као и огромном сумом Недићевог новца. Овај новац дељен је командантима покрајина, а они су га делили својим потчињеним командантима. Захтеви за новцем највише су удовољавали командантима из Шумадије. Колико сам ја могао да приметим, ово су били чисто шовинистички разлози, с обзиром на то да је Шумадија била једна од најбогатијих покрајина и да је најмање пострадала у економском погледу. Од новца који сам ја добијао, десет процената сам давао за унапређење обавештајне службе."

"Не сетих се бомби"

Лукачевићу се, мимо свега, мора признати "мајсторство" у једној ствари: "префињено" и изузетно испрено трудио се да "фабрикује" и фалсификује "доказе" који су – како је мислио – смањивали његову одговорност, а "потенцирали" његово "антифашистичко опредељење", мада је знао да не говори истину и да они који га саслушавају, такође знају шта јесте, а шта није било. Гледајући иследнике у очи, "храбро" је лагао.

Од 22. септембра, када је почео "ударни" четнички напад на Требиње, па до 3. октобра, када је, због појаве партизана, Лукачевић одустао од "ослобођења" града, за тих, дакле, 11 дана, његови "јуришни корпуси" нису успели не само да убију или заробе, већ ни да ране, макар једног, Немца. На саслушању, пак, мајор говори:

"Ја сам преузео напад на немачке гарнизоне у јужној Херцеговини и у првим борбама имао сам успеха. Ликвидирана су упоришта која су држали Немци – Хум, Пољница и низ железничких станица. Осујетио сам покушаје Немаца из Дубровника да помогну опкољеном гарнизону у Требињу, а припремио сам препад и на Цавтат. У овим борбама заробљено је 1.200 Немаца, усташа и италијанских фашиста (свих скупа није било више од 600 – примедба аутора В. Д.), а запленили смо 4 топа, један комплет блиндирани воз, око 40-50 аутоматских оружја, две радио-станице, а око 15 моторних возила је уништено или заробљено".

Испричао је и како је заробљен:

"Када сам стигао на Бијеле Рудине (у близини Билеће) наишао сам на једну енглеску постају, која је била у телефонској вези са партизанском и својом командом у граду. Пријавио сам им се и затражио везу са енглеском командом у Билећи. Официр је позвао своје у граду и обавестио ме да Енглези питају да ли имам што против да њиховом разговору са мном присуствују и партизански представници. Казао сам да се не противим, уколико ми не прети опасност по живот. Речено ми је да ми гарантују и живот и слободу. Стављен ми је на располагање један камион и, пошто сам у тој постаји одложио оружје, кренуо сам у град. Дочекао ме је један енглески мајор. Сутрадан сам лишен слободе и спроведен за Требиње, затим у Никшић, па на – Цетиње! Нисам се сетио да у спољњем џепу шињела имам четири бомбе, које сам носио све до Цетиња, јер ме партизани, уз пут, нису нигде претресали. Мислим да су Енглези некоректно поступили према мени."

Све грозоте светског покоља, а посебно срамно и страшно "коло" излаје, Херцеговина је осетила као мало ко у минулом рату. Издржала је четири тешке године и четири ножа под грлом: усташки, немачки, четнички и италијански.

Међу оним брдима, голим и слободарским, пале су прве жртве усташког оргијања, међу оним брдима одјекнули су први хици свеопштег народног отпора најцрњој и најжалоснијој од свих страховлада које је свет до сада познавао. Међу тим истим брдима, херцеговачким, у пелео је претворена и последња, сулуда, замисао четничка да побегну од суда и од одговорности и да сачувају послератно монархистичко уређење у овој земљи.

Вук Драшковић

"Експрес политика", 30. мај 2000. године
Приредила: Ал. П.
(Крај Фелтона)

ФИКС ИДЕЈЕ ВУКА ДРАШКОВИЋА

"Великомученик Драшковић", "месија", "жртвено јагње које је послато да искупи српске грехе"... разне је атрибуте и надимке добијао, а и сам себи надевао Вук Драшковић, у својим кампањама и беседама, покушавајући да јефтином манипулацијом људима жедним православне традиције и националног духа, добије који политички поен

Ко би данас у овом "намученом вернику", који је присвојио Равну гору (коју је вероватно поистоветио са Синајском) и са ње се позива на Бога и српство и закључио у православље, препознао аутора пљувачких и пиничних текстова о Српској православној цркви, који су седамдесетих година излазили у НИИ-у.

"Месија, Драшковић" се уопште није либио да обрачунава буџет Српске православне цркве, упоређује га са буџетом ондашњих друштвено - политичких организација и јадикје што је у истом периоду објављено чак 706 верских књига, а само 222 марксистичке, и да се вајка што на општини Звездара богомоље могу примити душло више људи него друштвено-политичке организације.

Нарочито га је тешко ујела за срце констатација "Православног мисионара" да је Свети Сава симбол народног јединства свих Срба и пожалио се да тиме Српска православна црква "најдиректније напала основне постулате самоправног социјализма".

Часове веронауке у црквама Драшковић је доживљавао као "активност врбовања и довлачења деце" и забринуо се због података да је све више такве деце заинтересоване за веронауку. Тврдио је да "омладина очигледно није довољно упозната са тим шта се крије иза "доброчинства" религије и у ком је смеру то "доброчинство" усмерено."

Највећи пинизам Драшковић је испољио тврдио да је "изузетно висока стопа религиозности пре резултирала из неукости и нешколованости анкетираних" и да је религиозност у далеко највећој мери "привилегија необразованих и сиромашнијих слојева становништва". Шовинистички се осврнуо и на то да је међу тим "неуким и неписменим верницима" наравно више жена него мушкараца.

У свом писању, Драшковић се позивао на др Стипу Шувара и његове констатације и закључке са саветовања под насловом "Религиозност, клерикализам, омладина и задаци Савеза комуниста"

Вук Драшковић је Српску православну цркву представио као неку секту која врбује и залуђује младе и опакно профитира на њиховој верској "залуђенос-

ти". Своја писанија он завршава тврдио да се са политиком на "верски начин", која постаје све активнија, "већом активношћу мора и супротставити."

И супротстављао се Драшковић толико колико га је памет служила, на сву срећу то, наравно, није донело никакву штету Српској православној цркви, напротив.

"Политика експрес" је, почетком јуна ове године, објавила ова Драшковићева

"мудровања" у целини. Седамдесетих година су ови, онда популарни, текстови афирмисали Драшковића, јер је као права "млада партизанка" безочно пљувао и по Српској православној цркви и по Србима који верују у Бога.

Знао је где треба да удари не би ли се што дубље покљонио владајућим круговима којима српство и православље, наравно, никако нису одговарали.

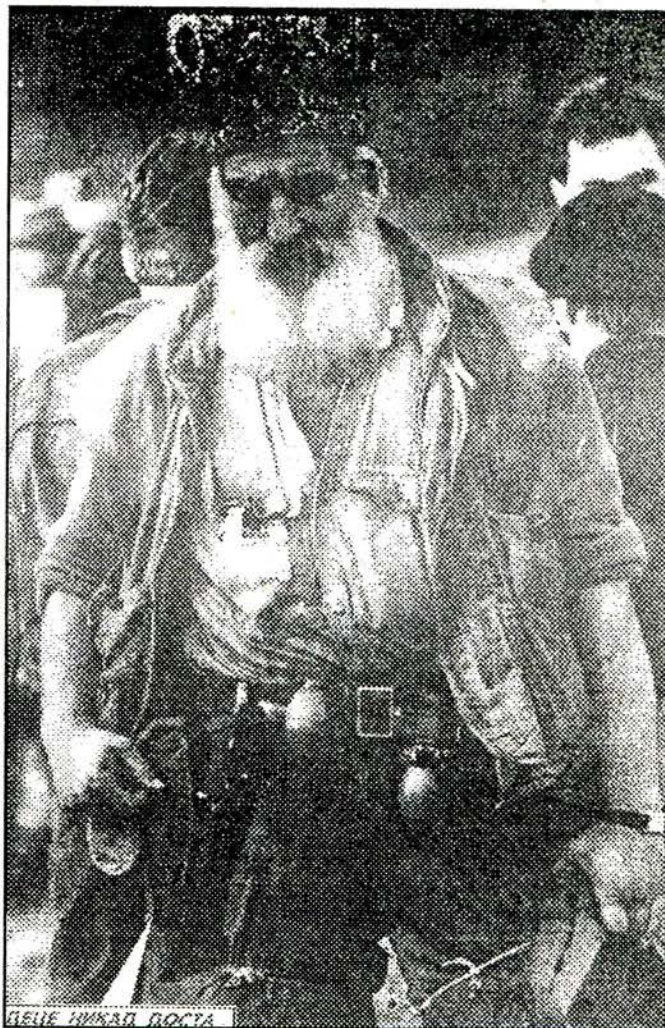
Сви који прате рад Вука Драшковића, сведоци су његових бројних испада у којима показује своју худ. Сетимо се само оне фотомонтаже из "Српске речи" која показује патријарха Павла наоружаног и у униформи. Никако није могао да ололи и да се одупре старим добрим (корисним и исплативим) навикама, тј. вређању српске цркве и верујућих Срба.

Српска православна црква се наравно није променила. Променио се Вук Драшковић, ни први

ни последњи пут у животу, у зависности од користи коју може да извуче из тренутне ситуације.

Данас Драшковић проповеда православље, али још увек на првом месту своје "мучеништво и страдање". Ко зна, можда међу његовим садашњим следбеницима има и оних које је називао заведенном омладином.

Ивана Ђурић

Фотомонтажа патријарха Павла објављена у "Српској речи"

Драшковић: Став да је црква отворена свим људима - излазак изван међа религије

Оштар укор упућен СПЦ зато што је "отворила врата" за ибеовце, четнике, љотићевце. Позивање на ставове идеолога СКЈ

Последњих година, нарочито последњих месеци, црква – како православна, тако и католичка и муслиманска – бива све чешће помињана у "сивој варијанти" на званичним скуповима. Мада та чињеница сама по себи доста говори, права слика стања добија се тек када се хроничар, макар и летимично, подсети на неке ставове и судове о појачаној "активности" верских организација које су прекорачиле овлашћења и уплитале се у послове о којима се, по тексту Устава, стара и брине држава.

Пре неколико дана из Новог Сада стигла је вест да је Покрајинска конференција ССРН Војводине закључила да је мешање цркве у политички живот у Покрајини добило озбиљне размере. Између осталих, поменут је и податак да нису ретки случајеви пропагандног деловања цркве против склапања национално мешовитих бракова, као ни примери да свештеници, и то јавно, процењују наталитет и морталитет појединих националних група.

Нешто пре тога, средином октобра, председник Комисије ЦК СК Србије за међунационалне односе, Велимир Ма-

тић, скренуо је пажњу на неке еклатантне примере националистичког, самим тим и контрареволуционарног деловања извесних кругова Српске православне цркве. Матић је том приликом цитирао септембарски број "Православља" – гласила Српске православне цркве – које је, између осталог, објавило: "Што се тиче информбировача, четника, љотићеваца и осталих политичких грешника, изјављујемо да су врата цркве отворена свим људима, без обзира на њихово политичко убеђење или политичку прошлост." Да овај став "Православља", који очито излази изван међа религије, није случајан, сведочи право мноштво сличних текстова у којима се може наћи и тврдња да је "заједничка држава Јужних Словена остварена снагом светосавских идеала".

Отварајући, пре неку седмицу, у Загребу саветовање под насловом "Религиозност, клерикализам, омладина и задаци СК", др Стипе Шувар је рекао да пажљивија анализа писања новина и часописа, које издају верске организације и институције, проповеди, посланица и надробних говора појединих цр-

квених достојанственика, као и практична понашања дела свештеника свих вероисповести у нас, омогућује закључак о јачању клерикалистичких амбиција. Посебно у окриљу католичке и православне цркве које, у изражено појачаном обиму, испољавају душебрижништво над нацијом, над демократијом и слободом, традицијом и националном културом.

На ова и низ других питања, НИН је покушао да нађе одговоре користећи се резултатима истраживања Института за друштвене науке у Београду, као и једном специјалном анализом коју је, ових дана, завршила Општинска конференција ССРН Звездаре. Ова последња анализа, без обзира што проучава активност цркве само на подручју једне београдске општине, представља, по оштрици многих стручњака, од рата наопамо, најкомплетнију студију о понашању верских заједница.

"Експрес",
3. јун 2000. године

Вук Драшковић

За Вука поражавајућа религиозност 70 одсто Југословена

Потцењивање истраживања о религиозности грађана. Одвратио младе од "добročинства" цркве

Прво озбиљније истраживање односа грађана према религији код нас је извршено тек 1964. године.

Истраживачи су тада, на примеру репрезентативног узорка који је бројао

2.527 испитаника – сачињеног од представника свих националности и вероисповести у земљи, при чему се водило рачуна да пропорционално буду заступљени сви региони и сви слојеви станов-

ништва – дошли до поражавајућег податка: 70,3 одсто анкетираних одговорило је да је религиозно, док је број атеиста једва износио 29,2 процента. Уопште узевши, у свакој републици – изузимајући

Црну Гору – теисти су били далеко бројнији од атеиста.

Ове цифре донекле су ублажили показатељи да је изузетно висока стопа религиозности пре резултирала из неукости и нешколованости анкетираних, него из њихових политичких убеђења. Наиме, иста анкета је показала да је, пре осам година, 91 проценат неписмених Југословена изјавио да "верује у Бога", док их се међу људима са вишом и високом спремом нашло – 15,9 одсто.

Наши социолози, до тада невични с анализама сличне природе, распитали су се како "ствари са Богом" стоје у другим развијеним земљама. Изнашли су да, примера ради, 80 одсто Пољака изјављује да је религиозно, а чак 96,4 процена Американаца.

Резултати анкега, без обзира на њихову репрезентативност нису увек поуздани. Како иначе објаснити чињеницу

да је, неколико година доцније, у једном сличном "интервјуу", сваки други Југословен (њих 51 одсто) изјавио да – није религиозан. Штавише, истраживање које је спроведено у Београду, од 4. до 8. марта ове године, показало је да је само 26 процената житеља главног града афирмативно расположено према религији.

Без обзира на разлике у проценама и процентима, све до сада спроведене анкете дошле су до истог става: религиозност је, у далеко највећој мери "привилегија" необразованих и сиромашнијих слојева становништва. Томе би требало додати и податак да су земљорадници религиознији од становништва у градовима, а жене – и то прилично – одмушараца.

Подстакнута честим критикама упућеним на адресу омладинских руководства и организација, група социолога

је 1967. године поставила младим Југословенима директно питање: сматрају ли позитивним или негативним настојање цркве да окупи омладину? Младићима и девојкама скренута је пажња да црква, све чешиће, приређује игранке, организује излете, приредбе, квизове, дели награде, поклоне и слично. Акцију цркве одобрило је 25 одсто анкетираних, 48 одсто ју је осудило, док се за формулацију "не знам" определило 26 процената. Истраживачи су ову последњу, релативно високу, бројку објаснили чињеницом да омладина, очигледно, није довољно упозната шта се крије иза "доброчинства" религије и у ком је смеру то "доброчинство" усмерено.

"Експрес",
4. јун 2000. године

Вук Драшковић

КАКО ЈЕ ПРЕДСЕДНИК СПО-А СЕДАМДЕСЕТИХ ГОДИНА У НИН-У ОШТРО НАПАО ПРАВОСЛАВНУ ЦРКВУ (3)

Проскрибовао књиге СПЦ, као што је „Религија Његошева”

Чудом се чудило и јадиковао над буџетом СПЦ-а, износећи прецизне рачунице црквених прихода

Комплетна делатност цркве прецизно се показује и на примеру београдске општине Звездара. На подручју ове комуне стациониране су четири православне и по једна католичка, адвентистичка и баптистичка црква. Једино недостаје памија, па су истраживачи – репрезентативности ради, односно како би студије обухватиле све вероисповести у Југославији – у анализу уврстили и Бајракли памију, која се налази на територији општине Стари град.

Све четири православне цркве саграђене су пре Другог светског рата, док је католички Храм светог Антуна завршен 1958. године. Зграда представља изузетно архитектонско остварење и подигнута је од прилога Католичке цркве из Јужне Америке. Истраживачи су пронашли само једну адвентистичку цркву, али су напоменули да се претпоставља да у Београду данас има двадесетак сличних богомоља које је тешко пронаћи, јер се налазе у већим приватним становима или собама, где раде на "тајни начин".

Свака од ових цркава изузетну пажњу посвећује издавачкој делатности. Процењује се да на подручју општине Звездара, годишње, бива продато близу 200 хиљада примерака верских књига, часописа и листова.

Православна црква на терену ове комуне годишње прода близу 100 хиљада часописа и других публикација. Истраживачи су неколико месеци систематски пратили издавачку делатност СПЦ и, у том раздобљу, избројали око – 50 нових наслова верских књига. Поменућемо само неке: "Религија Његошева", "Сатана говори", "Његош и Ловћен", "Српска црква на историјској прекретници", "Истина о његовој последњој вољи и аманету" и низ других.

Процењује се да данашњи буџет централне касе Српске православне цркве износи око 700 милиона старих динара. СПЦ из ових средстава издржава централни апарат цркве, Богословског факултета, четири богословије, монашке школе, Црквени музеј и библиотеке, док се један део издваја као помоћ епархијама и незбринутим свештеничким породицама. Знатан део ових средстава слива се у црквену касу као – помоћ од државе.

Сматра се, међутим, да СПЦ у току године скупи и до пет милијарди старих динара. Примера ради, на Звездари се планира увођење чланских књижица за сваког верника који би 1-1,5 одсто од свог годишњег прихода плаћао цркви. Такав систем већ постоји у Војводини. Сем тога, по угледу на цркву у Бугарској,

СПЦ апелује на вернике да свеће купју само у црквама и, ако би верници ушлили овај апел, црква би остварила нову милијарду прихода годишње, што би јој омогућило проширење свих делатности које се финансирају из централне касе.

Опет примера ради, четири православне цркве на Звездари, годишње, продајом свећа, прилозима, завештањима, верским обредима, сахранама, свадбама и сличним – зараде око 65 милиона старих динара.

Католичка црква, такође, годишње оствари крупан новчани ефекат – око 23 милиона динара. Приходи адвентистичке и баптистичке цркве готово да не заостају за горе поменутих, док су зараде муслиманских и јеврејских верских организација – с обзиром на мали број верника – такође прилично високе.

Све у свему, верске организације на подручју општине Звездара годишње у своје фондове прикупе близу 200 милиона старих динара.

"Експрес",
5. јун 2000. године

Вук Драшковић

Учење да је Свети Сава симбол јединства свих Срба означило као напад на самоуправљање

Јадиковао над неупоредиво већим тиражима књига и публикација СПЦ-а од марксистичке литературе. Тада је часове веронауке за децу називао "врбовањем"

Најпре илегално, а затим потпуно јавно, црква је развила свестрану активност врбовања и довлачења деце на часове веронауке. У општини Звездара, ова настава се обавља у две православне цркве, и то по два сата недељно. Предавања о Старом и Новом завету и Христу седмично похађа око четрдесеторо деце.

Католичка црква нема у Београду своје школе и факултете, али – по речима једног пастора – часови веронауке у цркви веома су посећени и одржавају се сваког дана, према специјалном распореду: часови се најпре одржавају ученицима трећег и четвртог разреда основне школе, затим ученицима од петог до осмог разреда, да би следећу групу сачињавали средњошколци и последњу – студенти.

У адвентистичкој цркви веронаука се одржава суботом и то скупа са децом и омладином. Часови су – тврде истраживачи – прилично посећени. Црква је организовала квиз-такмичење из познавања "Христове науке" и најбољи ђаци добијају привлачне награде. Ову праксу, иначе, увеле су све цркве и, примера ради, прошле године Српска православна црква послала је најбољег познаваоца Светог писма на пут у – Америку.

Сумарно, часове веронауке у јеврејским и муслиманским верским организацијама у Београду похађа 210 деце. Према изјавама самих свештеника са Звездаре број верника се од 1968. године до данас, увећао за читавих – десет процената. Овај податак, наравно, не мора бити истинит (и вероватно није), али је истина да цркве организују атрактивне приредбе, екскурзије, посете знаменитим местима, излете и слично. На та путоштвања и "забаву" она не позива само родитеље него и – њихову децу.

Када је завршено ново стамбено насеље на Коњарнику, сваки станар добио је писмо од Српске православне цркве у коме му је, до детаља, објашњено где се врши "служба божија", распоред богослужења, имена пароха и слично. Писмо је пратило и педантно сročена замолница – да се онај који није верник не наљути.

Факсимил текста Вука Драшковића
објављеног у НИН-у 26. новембра 1972. године

Активисти друштвено-политичких организација, нажалост, посетили су те грађане тек у време епидемије великих богиња, дакле две године по усељењу.

"Православни мисионар", очигледно жалећи за некаквом "Великом Србијом", носталгично закључује: "Неће нам помоћи ни ова уска Србија, у којој смо сада омеђени, и где само из леда да смо јединствени, па тиме себе узалуд заваљавамо." На другом месту се каже – "Свети Сава је симбол народног јединства свих Срба."

На тај начин Српска православна црква – а такве су и остале верске организације и установе – веома често излази изван оквира и надлежности прописаних Уставом и, под фирмом религије, најдиректније напада основне постулате самоуправног социјализма.

НИН је пре две и по године објавио податак да је од 1965. до 1968. године у Југославији штампано 706 верских књига у близу седам милиона примерака, док су – у истом периоду – објављене 222

марксистичке књиге у укупном тиражу од свега – 780 хиљада примерака.

Овом податку ни тада ни сад није био потребан никакав коментар. Покушаћемо само да га, на примеру општине Звездара, мало допунимо. Све богамиље у овој комуни, одједанпут, могу примити 10.000 грађана или дупло више него све просторије друштвено-политичких организација. Верске организације утрошиле су прошле године 190 милиона старих динара за обављање својих "активности", а друштвено-политичке организације опет дупло мање.

Ето, тако изгледа – према дијагнози истраживача из Београда – политика на "верски начин", која очигледно постаје све активнија, па јој се већом активношћу мора и супротставити.

"Експрес",
6. јун 2000. године

Вук Драшковић
(КРАЈ)

ЛИСТ „ДАНАС“ ОПЕТ НА ОПТУЖЕНИЧКОЈ КЛУПИ

Настављајући сопствену праксу објављивања нетачних информација, лист "Данас", једна од перјаница жуте штампе, по ко зна који пут, дошао је под удар Закона о јавном информисању.

Повод за то био је чланак под називом: "Лилић тражи да лидер Српске радикалне странке буде "ургентно истеран", састављен од делова писма Стевана Лилића упућеног декану Правног факултета, Оливеру Антићу. У том чланку, који је објављен 24. маја 2000. године, у броју 967, др Шешел је назван "бескрупулозним плагијатором који се није либио ни да отворено плагира Лењинов текст "Шта да се ради".

Дакле, злонамерно је изнета клевета, чиме је злоупотребљена слобода јавног информисања и повређена личност универзитетског професора и доктора наука, Војислава Шешела.

Др Шешел, коме није било ни на крај памети да полемиче са њаком ресавске преписивачке школе,

Стеваном Лилићем, поднео је захтев за покретање прекршајног поступка против оснивача и издавача листа "Данас", предузећа "Дан граф", директора Душана Митровића и одговорног уредника листа "Данас", Веселка Копривице.

После усменог и јавног претреса одржаног већ 26. маја, градски судија за прекршаје, Мирела Станојловић-Николић, донела је решење да су наведена правна и физичка лица одговорна и да се кажњавају са укупно 570.000 динара.

Од те суме, Предузећу за новинско-издавачку делатност "Дан граф" Д.О.О. разрезано је 300.000 динара, директору предузећа, Душану Митровићу, 120.000 динара и одговорном уреднику листа "Данас", Веселку Копривици, 150.000 динара.

Да би јавност била упозната са овим случајем злоупотребе слободе јавног информисања, објављујемо стенограмске белешке целог тока суђења.

Судија: У смислу чл. 228. Закона о прекршајима Републике Србије отваравам усмени претрес поводом захтева за покретање прекршајног поступка против окривљеног предузећа за новинску и издавачку делатност "Дан граф", друштво са ограниченом одговорношћу из Београда, Улица Алексе Ненадовића број 19-23 као оснивача и издавача листа "Данас", окривљеног Душана Митровића, директора наведеног предузећа и окривљеног Веселка Копривице као одговорног уредника листа "Данас" поднетог од стране оштећеног проф. др Војислава Шешела, а због прекршаја из чл. 69. ст. 1. Закона о јавном информисању.

Судија констатује да су на усмени претрес приступили за представника окривљеног правног лица пуномоћник адвокат Горан Драганић по пуномоћју у списима предмета који заступа окривљено правно одговорно лице и окривљеног Веселка Копривицу. Констатује се да је приступио оштећени проф. др Војислав Шешел са браниоцем адвокатом Надом Котарац Михајловић по пуномоћју у списима предмета.

Судија констатује да су испуњени услови за одржавање усменог претреса, да је предмет претреса захтев за покретање прекршајног поступка поднетог од стране оштећеног проф. др Војислава Шешела и сходно закључку о покретању прекршајног поступка судија доноси решење да се усмени претрес одржи.

Усмени претрес је јаван и почиње читањем захтева за покретање прекршајног поступка.

Да ли је истекло пет минута?

Пошто јесте ја вас молим да искључите мобилне телефоне и диктафоне.

Донели смо решење да се усмени претрес одржи и сада ћемо прочитати захтев за покретање поступка. У дневном листу "Данас" број 967, од 24. маја 2000.

године, на страни број 4 у чланку под називом "Лилић тражи да лидер Српске радикалне странке буде "ургентно избачен"" објављени су делови писма проф. Стевана Лилића упућеног декану Правног факултета, Оливеру Антићу, у коме између осталог пише: "Немам потребе посебно истицати да је Шешел бескрупулозни плагијатор који се није либио ни да отворено плагира ху-

Зграда градског судије за прекршаје у Масариковој 7 у Београду

мани Лењинов текст "Шта да се ради". Тако је објављена неистинита информација из које се јасно види да је проф. др Војислав Шешељ плагијатор, односно да је у својим књигама преписивао Лењинов текст "Шта да се ради?", а у јавности га представљао као свој текст."

Реците ми пун назив правног лица.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Предузеће за новинску и издавачку делатност "Дан граф" из Београда.

Судија: Предузеће за новинску и издавачку делатност "Дан граф" д.о.о. из Београда са седиштем у Алексе Ненадовића 19-23.

Шта имате ви да кажете? Вама дајем реч као пуномоћнику за правно лице.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Др Војислав Шешељ је на основу члана 176. ст. 1. Закона о прекршајима поднео захтев за покретање прекршајног поступка, прогив предузећа "Дан граф", Душана Митровића и Веселка Копри-

Градски судија за прекршаје:
Мирела Станојловић-Николић

више, а на основу чл. 69. Закона о јавном информисању.

Судија: Др Војислав Шешељ је на основу чл. 176 ст. 1. Закона о прекршајном поступку поднео захтев за покретање прекршајног поступка против предузећа "Дан граф", Душана Митровића и Веселка Копривице, а на основу чл. 69. Закона о јавном информисању.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Где се управо каже, да је неко одговоран за злоупотребу слободе јавног информисања објављивањем неистине којом се повређује право личности у средствима јавног информисања.

Судија: Где се каже да је неко одговоран за злоупотребу слободе јавног информисања објављивањем неистине којом се повређује право личности у средствима јавног информисања.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: У захтеву за покретање прекршајног поступка стоје наводи из дневног листа

"Данас", тачније то је навод из писма, такође професора Правног факултета, Стевана Лилића упућено његовом колеги проф. др Војиславу Шешељу.

Судија: У захтеву за покретање прекршајног поступка стоје наводи из дневног листа "Данас" тачније стоје наводи писма професора Правног факултета Стевана Лилића упућено колеги проф. др Војиславу Шешељу.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Тај захтев, ево овде имам примерак, хоћете ли новински оригинал?

Судија: Имам тај текст и имам новински оригинал.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Веома је битно да се прочита цео текст. Зашто? Члан 69, ако можемо да направимо мали увод па да реџимо следи моје објашњење у смислу да није постојало злоупотребе. Дакле, битно је да се прочита цео текст.

Судија: Изјављује да је битно да се прочита цео текст из дневног листа "Данас", а ради утврђивања...

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Ради утврђивања "одговорности" предузећа "Дан граф", тачније листа "Данас" који је објавио текст.

Судија: ... "одговорности" предузећа "Дан граф" и листа "Данас" који је објавио текст.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Јер лист "Данас" у спорном тексту у првом делу објављује део јавне полемике проф. др Војислава Шешеља, а у другом објављује део одговора проф. Стевана Лилића, упућено кроз писмо декану Правног факултета

Судија: ... а у првом делу објављује део јавне полемике проф. др Војислава Шешеља, а у другом објављује део одговора проф. Стевана Лилића, упућено кроз писмо декану Правног факултета.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Ја бих застао, ако дозволите и препустио бих вама да прочитате текст, па бих наставио касније у смилу одбране.

Судија: Цео текст?
Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Да.

Судија: То бих ја оставила за доказни поступак.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Можда ипак за покретање доказног поступка, јер окривљени нису дошли, а моја је улога овде само у смислу одбране. Ја не могу да говорим у име предузећа "Дан граф", ја сам бранилац. Ја имам овлашћења, по Закону о кривичном поступку, да само износим одбране, а не у смислу представљања окривљеног правног лица.

... Схватићете одбрану, схватиће и подносилац прекршајне пријаве да је овде лист "Данас" управо поступио према Закону о јавном информисању и изнео и једну и другу страну, везано за јавну полемику која није вођена тог дана него неколико дана раније.

Судија: Само да чујемо, молим вас. Кажите.

Др Шешељ: Нема овде никакве јавне полемике. Ја никада у животу нисам по-

лемисао са Стеваном Лилићем, нити је он полемисао са мном.

Овде је изнесена клевета. Стеван Лилић је у неком тексту написао да сам ја плагијатор. За једног интелектуалца и универзитетског професора нема теже клевете. Ништа од тога није теже.

Поставља се питање, има ли он заиста доказа да сам ја плагијатор или нема? Када сам ја њега оптужио ја сам изнео доказе, а са њим нисам полемисао ништа нити имам намеру са њим да полемисам.

Судија: Добро, хајде сада да завршимо са правобраниоцем, па ћемо онда да ти вама реч.

Да поставим само једно питање. Дали је вама у име окривљеног правног лица познато да ли је одговорни уредник, пре објављивања текста у дневном листу "Данас", од 24. маја 2000. године, проверио ту информацију пре него што је објављен тај текст?

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Према мојим информацијама, а и документованим овде, као доказ изнесен, правни заступници др Лилића су се писмом обратили листу "Данас" са захтевом да се писмо објави.

Судија: На питање судије, да ли је браниоцу окривљеног правног лица познато да је одговорни уредник проверио информацију пре објављивања у дневном листу "Данас", дана 24. маја 2000. године, бранилац изјављује да према његовој информацији...

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Да је проф. Стеван Лилић, преко својих правних заступника, као што се види у тексту, насловио на предузеће "Дан граф", на редакцију листа "Данас", да се објави писмо везано за спорну ситуацију.

Судија: ... да је проф. Стеван Лилић преко свог заступника упутио писмо редакцији "Дан граф" да се објави писмо а везано за спорну ситуацију.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Одговорни уредник је поступио, односно по члану 3. и 4. Закона о јавном информисању, био дужан да правовремено обавести јавност о наводима из писма.

Судија: Одговорни уредник је био дужан да обавести јавност о наводима из писма, а сходно Закону о јавном информисању.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Из разговора са представницима окривљеног правног лица и најодговорнијим људима овлашћен сам да у том делу изјавим.

Судија: Из разговора са људима из окривљеног правног лица и одговорним људима овлашћен је да у том делу изјави...

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Да ли је лист "Данас" желео и урадио да на најобјективнији начин пренесе и ставове др Војислава Шешеља, а и да пренесе ставове проф. Стевана Лилића.

Судија: ... да је лист "Данас" желео да на најобјективнији начин пренесе и ставове проф. др Војислава Шешеља и ставове проф. др Стевана Лилића.

Деманти: ниједну реч писам преписао од Лењина

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: У том смислу, као правобранилац, желео бих да истакнем да је то само један део који говори да лист "Данас" није имао намеру, нити је то радио да злоупотреби управо износећи и једну и другу страну.

Судија: Као бранилац жели да истакне да је то само један део који говори да лист "Данас" није имао намеру нити је хтео да свесно злоупотреби, а управо износећи ставове и једне и друге стране.

Да ли је то све што сте имали да кажете за данас?

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Да ли желите да прочитамо цео текст?

Судија: Да, у смислу доказног поступка, па ћемо оставити за касније.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Ако утврдимо да је неспорно да је ово писмо др Стевана Лилића...

Судија: Да ли ви ово достављате као доказ?

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Да.

Судија: То ћемо да унесемо као доказ.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Уколико утврдите да је то оригинално писмо упућено на редакцију листа "Данас" и да су наводи из текста преписани у писму, у реду је, лист "Данас" није злоупотребио, па је изменио, па је додао, него је преписао.

Судија: А иначе су смешни докази, да имате да предложите рецимо књигу да је проф. др то плагирао.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Судија, ја овде нисам дошао у име људи да говорим, нити да судим, да ли је повређена личност нити господина др Шешелја, нити господина Стевана Лилића, нити ми то имамо право. За доказивање повреде личности у кривичном смислу, у Закону о ауторским правима постоји надлежна регулатива. Ја сам овде само дошао да кажем да лист "Данас" ни у једном тренутку није повредио слободу

јавног информисања тако што се трудио да изнесе и један и други став не желећи нити да похвали Стеву, нити Лазу, нити подржи нити једну страну.

А ради се о колегама. Ради се о професорима Правног факултета у Београду, о интелектуалцима. Па, према томе, ради се о једној озбиљној новини која је само покушала да у складу са Законом о јавном информисању обави своју и Уставом и законом предвиђену дужност да пренесе правремено и потпуно информацију коју је добила.

Судија: Добро, дајем онда реч оштећеној страни.

Др Шешел: Госпођо судија, овде није било никакве јавне полемике, нити било каквог споја између мене и Стевана Лилића.

Судија: Оштећени изјављује да између њега и Стевана Лилића није било никакве јавне полемике...

Др Шешел: Овде, једноставно, не постоје две стране. Постоји клевета у тексту Стевана Лилића коју је објавио лист "Данас".

Судија: ... да ту једноставно не постоје две стране да постоји клевета у тексту Стевана Лилића коју је објавио лист "Данас".

Др Шешел: Лист "Данас" нема никакву обавезу да објављује сва писма која стижу у његову редакцију.

Судија: Лист "Данас" нема никакву обавезу да објављује сва писма која стижу у његову редакцију.

Др Шешел: Објављује само она писма која одговарају његовој уређивачкој концепцији.

Судија: И објављује само она писма која одговарају његовој уређивачкој концепцији.

Др Шешел: И дужан је по закону да не објави нешто што представља клевету или кривично дело друге врсте.

Судија: А по закону је дужан да не објави нешто што представља клевету или кривично дело друге врсте.

Др Шешел: Ово је била сувише тешка оптужба да би се могла без провере објавити.

Судија: Ово је била сувише тешка оптужба да би се могла без провере објавити.

Др Шешел: За универзитетског професора и интелектуалца нема теже клевете.

Судија: За универзитетског професора и интелектуалца нема теже клевете.

Др Шешел: Поготову, што су људи из редакције листа "Данас" знали да Лилићева изјава није тачна.

Судија: Поготову што су одговорни људи у листу "Данас" знали да Лилићева изјава није тачна...

Др Шешел: Јер, ми се деценијама познајемо. Божидар Андрејић је са мном служио војску у Београду 1980. године...

Судија: ... с обзиром да се познајемо деценијама. Божидар Андрејић је са мном служио војску 1980. године.

Др Шешел: ... на Топчидеру. Грујица Спасовић је са мном радио први интервју у мом животу, 1982. године.

Судија: ... а Грујица Спасовић је са мном радио, 1982. године, први интервју у мом животу.

Др Шешел: Сви су знали, кад се помене "Шта да се ради?" да то није никакав мој плагијат.

Судија: Сви су знали, када се помене "Шта да се ради?", да то није никакав мој плагијат.

Др Шешел: Наравно, назив пројекта "Шта да се ради?" идентичан је са називом једног Лењиновог текста, али ја нисам био руководилац тог пројекта, нити сам смишљао назив том пројекту.

Судија: Назив пројекта "Шта да се ради?" идентичан је са називом једног Лењиновог текста, али ја нисам био руководилац тог пројекта, нити сам смишљао назив том пројекту.

Др Шешел: Реч је о пројекту Душана Богавца "Шта да се ради?" из 1983-1984. године.

Судија: Реч је о пројекту Душана Богавца: "Шта да се ради?" из 1983. и 1984. године.

Др Шешел: Књига је штампана касније. Душан Богавца је направио једну листу питања и упутио многим истакнутим интелектуалцима та питања тражећи на њих одговоре.

Судија: Душан Богавца је направио једну листу питања и упутио многим истакнутим интелектуалцима тражећи одговоре на њих.

Др Шешел: Један од интелектуалаца био сам и ја.

Судија: Један од тих интелектуалаца био сам ја.

Др Шешел: Одговорио сам на та питања, понео сам текст из Сарајева у Београд, у возу ме је претресла полиција, нашла тај текст. Био сам ухапшен и оптужен на осам година затвора.

Судија: Одговорио сам на та питања, понео сам текст из Сарајева у Београд, у возу ме је претресла полиција, нашла тај текст. Био сам ухапшен и оптужен на осам година затвора.

Др Шешељ: Мој текст никада нисам ословио са "Шта да се ради?", него сам га насловио као "Одговори на анкету и интервју 'Шта да се ради?'" . И тако сам га лично објавио по изласку из затвора.

Судија: Мој текст никада нисам ословио са "Шта да се ради?" него сам га ословио као "Одговори на анкету и интервју 'Шта да се ради?'" и тако сам га по изласку из затвора и лично објавио.

Др Шешељ: Тај текст се налази у мојој књизи "Демократија и догма", под насловом "Одговори на анкету и интервју 'Шта да се ради?'"

Судија: Тај текст се налази у мојој књизи "Демократија и догма", на страни 117 под насловом "Одговори на анкету и интервју 'Шта да се ради?'"

Др Шешељ: Та књига је објављена у три издања. Прво издање је забрањено пресудом окружног суда у Београду 1987. године.

Судија: А објављена је у три издања. Прво издање је забрањено пресудом окружног суда у Београду 1987. године.

Др Шешељ: Следећа два издања нису забрањивана. То је последње издање из 1991. године.

Судија: Следећа два издања нису забрањивана. То је последње издање из 1991. године.

Др Шешељ: Иначе, објавио сам комплетан материјал са суђења поводом тог текста, када сам осуђен на осам година затвора.

Судија: Иначе, објавио сам и комплетан материјал са суђења поводом тог текста када сам осуђен на осам година затвора.

Др Шешељ: Из тог судског списка можете видети да и надлежни окружни суд у Београду и служба Државне безбедности увек мој текст ословљавају као "Одговори на анкете и интервју 'шта да се ради?'"

Судија: Из тог судског списка можете видети да и надлежни окружни суд у Београду и служба државне безбедности мој текст објављују као "Одговори на анкете и интервју 'Шта да се ради?'"

Судија: Из тог судског списка можете видети да и надлежни окружни суд у Београду и служба државне безбедности мој текст ословљавају као "Одговори на анкете и интервју 'Шта да се ради?'"

Др Шешељ: Иако када неко има књигу подударног наслова са насловом другог аутора, то не мора одмах да значи да је реч о плагијату.

Судија: Иако кад неко има књигу под насловом који је подударан са насловом другог аутора то не мора да значи да се ради о плагијату.

Др Шешељ: На пример, Толстој је написао роман "Рат и мир", а неки човек може да напише студију "Рат и мир", па да обрађује милитаристичке и пацифистичке теорије и идеологије у тој књизи и нико не може да га оптужи да је плагирао Толстоја.

Судија: На пример, Толстој је написао роман "Рат и мир", а неки човек може да напише студију "Рат и мир", па да обрађује милитаристичке идеологије у тој књизи и нико не може да га оптужи да је плагирао Толстоја.

Др Шешељ: Из мог текста се може видети да ниједну реч нисам преписао од Лењина.

Судија: Из мог текст се може видети да ниједну реч нисам преписао.

Др Шешељ: Нити садржај мог текста има било какве везе са Лењиновим текстом, а што је најважније никада свој текст нисам насловио са "Шта да се ради?" него увек као "Одговори на анкету и интервју 'Шта да се ради?'"

Судија: Нити садржај мог текста има било какве везе са садржајем из Лењиновог текста, а што је најважније никада свој текст нисам насловио са "Шта да се ради?", него увек "Одговори на анкету и интервју 'Шта да се ради?'"

Др Шешељ: И то увек под наводницима "Шта да се ради?" да се види да ја нисам смислио назив те анкете, него неки други аутор.

Судија: И то увек под наводницима "Шта да се ради?" да се види да ја нисам смислио наслов анкете, него неки други аутор.

Др Шешељ: Тако да је у овом случају очигледно да се ради о чистој клевети, клевети најгоре врсте, а редакција листа "Данас" није ни покушала да провери, да ли су ти наводи истинити.

Судија: У овом случају очигледно је да се ради о чистој клевети, клевети најгоре врсте, а редакција листа "Данас" није ни покушала да провери да ли су Лилићеви наводи истинити.

Др Шешељ: Поготово је то морала да уради, с обзиром да су њени уредници знали да сам у јавности познат као прави ловац на плагијаторе.

Судија: Поготово је то морала да уради с обзиром да су њени уредници знали да сам у јавности познат као прави ловац на плагијаторе.

Стари познаници: адвокат Драганић (у тамном оделу) изгубио све "битке" од др Шешеља

Др Шешељ: У два претходна случаја, када сам раскривао Брану Миљуша и Хамдију Поздерца, усталасала се комплетна тадашња југословенска јавност.

Судија: У претходна два случаја, када сам раскривао Бранка Миљуша и Хамдију Поздерца усталасала се тадашња југословенска јавност.

Др Шешељ: А велика политичка афера је била и са Душаном Богавцем и његовим пројектом "Шта да се ради?" Као уредник "Комунист", Душан Богавца је отерао са посла.

Судија: А велика политичка афера била је и са Душаном Богавцем и његовим пројектом "Шта да се ради?", као уредник листа "Комунист", Душан Богавца је отерао са посла.

Др Шешељ: Сви су то знали и Грујица Спасовић и Божидар Андрејић и многи други људи и из редакције листа "Данас", а и из других београдских редакција сигурно.

Судија: Све су то знали многи одговорни из редакције листа "Данас", а сигурно и из других београдских редакција.

Др Шешељ: И на крају, ја сам на 84 куцане стране елабората доказао да је Стева Лилић плагијатор и покренуо поступак на Правном факултету у Београду и у Министарству за високо образовање Владе Републике Србије, а Стеван Лилић написао пола стране, изрекао неколико клевета, без иједног доказа да би редакција "Данас"-а глумила објективност и тврдила како је реч о некој полемици.

Судија: И на крају, на 84 куцане стране елабората сам доказао да је Стеван Лилић плагијатор и покренуо поступак на Правном факултету у Београду и у

Министарству за високо образовање Владе Републике Србије, а Стеван Лилић написао пола стране, изрекао неколико клевета без иједног доказа, да би редакцији листа "Данас" глумила објективност и тврдила да се у овом случају ради о полемици.

Др Шешељ: Полемике ту нема никакве. Реч је о злбном и злонамерном и свесном пласирању клевете и због тога предлажем Суду да се сви тужени најстроже казне у складу са одредбама закона. Хвала.

Судија: Ту нема никакве полемике. Реч је о злбном и злонамерном и свесном лансирању клевете и због тога предлажем Суду да се сви тужени најстроже казне у складу са одредбама закона.

Да ли ви, као бранилац, имате нешто да додате?

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Не, немам шта да додам.

Судија: На питање судије пуномоћнику туженог да ли има шта да дода, пуномоћник изјављује да нема шта више да дода.

Судија је са овим отворио доказни поступак.

Ево, сада ћемо да прочитамо текст, као што тражите.

Значи, ви као бранилац окривљеног предлагате да се прочита писмо Стевана Лилића упућено декану Правног факултета.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Остављам вама да одлучите да ли ћете то прихватити или не.

Судија: И оставља Суду да одлучи да ли ће прихватити тај предлог.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Зато што је писмо пласирано, у оригиналу, на редакцију листа "Данас". Ради

утврђивања одговорности, да ли постоји повреда или не, да ли је поднето верно из писма или од стране редакције листа "Данас", да ли је нешто посебно коменатрисано или на било који други начин искривљено. У том контексту сам предложио вама да прочитате, али оно што је први доказ, кад прочитамо писмо, јесте да се види да је редакција листа "Данас" управо већ у првом делу посветила пажњу у делу који се тиче оштећеног, и за разлику од оштећеног сматрам, бар за мене као адвоката овде, да је постојала ипак нека јавна полемика јер, професоре Шешељ, ако треба да цитирам у уторак је "Политика" објавила на отприлике целој страни ваш текст у вези са Лилићем.

Др Шешељ: Ту нема никакве полемике.

Судија: Добро да прочитамо доказ.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Још само ово можемо да унесемо као доказ, јер тада почиње полемика. Зашто? Зато што оптужба професора Војислава Шешеља, у односу на другог професора отвара једну врсту јавне полемике и као доказ јавне полемике је и то и овде сада четири саопштења која прате, управо ту јавну полемику.

Судија: Прво ћемо да прочитамо доказ.

Писмо декану Правног факултета у Београду. С обзиром на општепознату чињеницу да Војислав Шешељ не испуњава формалне услове који се по закону захтевају за редовног професора, нема ниједан стручни рад као и с обзиром на чињеницу да је Шешељ грубо злоупотребно јавну функцију потпредседника Владе Србије и положај председника Српске радикалне странке да би се

Тим који побеђује: адвокати Нада Михајловић-Котарац и Љиљана Лабан са својим брањеником, др Шешељем

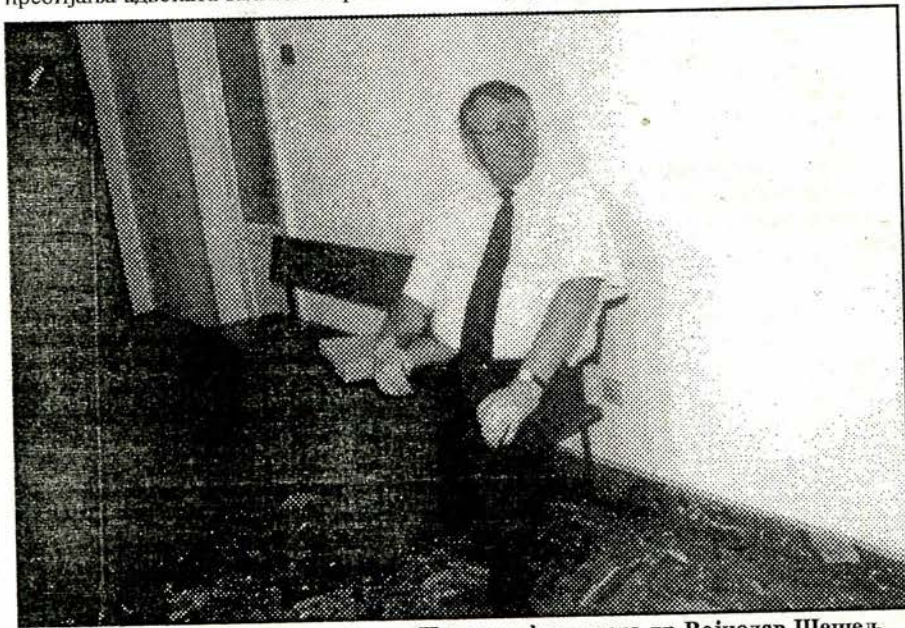
дочепало универзитетске каријере, свега 5 од укупног броја чланова катедре подржало је Шешеља, професор Ратко Марковић, др С. Петровић, др О. Вучић, др С. Јончић и асистент С. Миловановић, подносим у име заштите законитости и одбране достојанства Београдског универзитета захтев да се Шешељ по хитном поступку суспендује из свих наставних активности у одговарајућим органима Правног факултета Универзитета у Београду. Шешељево ургентном суспензијом и удаљавањем са факултета спречио би се настанак и наставак ненадокнадиве штете коју овај човек чини. Разлог више да се Шешељ одмах суспендује је и околност да се ради о лицу које је у више наврата осуђивано по Закону о кривичним делима. Против Шешеља се и у овом тренутку води кривични поступак због насилништва и пребијања адвоката Николе Баровића.

Судија: Да, да се прочита текст.
Пуномоћник адвокат Горан Драганић: То је био мој и основни предлог, а овај је био вама остављен на одлучивање.

Судија: Основни предлог браниоца окривљених јесте да се прочита текст из дневног листа "Данас" од 24. маја 2000. године а на основу тога да ли је између професора др Војислава Шешеља и др Стевана Лилића било јавне полемике.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: А на околност да је објективно пренета јавна полемика између њих као и да није постојала злоупотреба ни намера за злоупотребом јавног информисања.

Судија: А на околност да је објективно пренета јавна полемика између њих као и на околност да не постоји злоупотреба ни намера за злоупотребом јавног информисања.

Ловац на плагијаторе: професор Правног факултета др Војислав Шешељ

Нема потребе посебно истицати да је Шешељ бескрупулозни плагијатор који се није либио ни да отворено плагира чувени Лењинов текст "Шта да се ради?". Одмах суд да обавестим да је доказ прочитан.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Ово управо показује да је ово исти текст, што је овде најбитније. То сам вама оставио.

Судија: Ово сада што сте ми дали.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: А то је у смислу да је постојала једна врста полемике, да је редакција листа "Данас" можда последња реаговала и реаговала на други начин. По њиховом схватању, а и по мом мишљењу, с обзиром да сам прочитао сва саопштења која су врло једноставна, редакција листа "Данас" је у свом тексту изнела пола текста која износи у смислу тврдње професора Шешеља и пола стране у смислу тврдњи професора Лилића. Управо то желим да изнесем ради утврђивања да ли постоји повреда закона или не редакције листа "Данас". Да ли ме разумете?

Ја ћу сад да прочитам текст. Лилић тражи да лидер Српске радикалне странке буде "ургентно избачен". То је наслов текста. Војислав Шешељ лидер Српске радикалне странке...

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Ја се извињавам, али насловни део нисте прочитали.

Судија: Добро. После Шешељевог захтева да Лилић буде удаљен са Правног факултета. Лилић тражи да лидер Српске радикалне странке буде "ургентно избачен". Војислав Шешељ, лидер Српске радикалне странке и редовни професор Правног факултета затражио је прекјуче, како је јавила Радио-телевизија Србије, да се са тог факултета избаци професор Стеван Лилић због "плагијаторства". Као реакцију на овај захтев, Лилић је јуче затражио Шешељево избацивање.

Радио-телевизија Србије је прекјуче јавила да је Шешељ декану Правног факултета, Оливеру Антићу, доставио "обиман елаборат", у којем оптужује Лилића да је "у својим књигама преписивао идеје угледног српског интелек-

туалца у емиграцији Лаза М. Костића и других аутора". Лилић, међутим, у свом јучерашњем писму декану Антићу тражи да се Шешељ "ургентно суспендује и удаљи са факултета да би се спречио настанак ненадокнадиве штете коју овај човек чини".

"Разлог више да се Шешељ одмах суспендује је и околност да се ради о лицу које је у више наврата осуђивано због различитих кривичних дела. Против Шешеља се и у овом тренутку води кривични поступак због насилништва и пребијања адвоката Николе Баровића", наводи Лилић у образложењу свог захтева. Лилић у писму још долаже да "нема потребе посебно истицати да је Шешељ и бескрупулозни плагијатор који се није либио ни да отворено плагира чувени Лењинов текст "Шта да се ради?". И Шешељ и Лилић су своје захтеве доставили председнику Управног одбора факултета, Наставно-научном већу и Катедри за јавно право. Адвокат Градимир Налић који заступа Стевана Лилића, професора Правног факултета, Оливер Антић, коме је данас покушао да уручи захтев свог клијента, избацио из канцеларије. Налић је у изјави за Бету рекао да је декан Правног факултета "одбио да прими писмо" које је он, као Лилићев адвокат, данас покушао да му уручи.

Текст из дневног листа "Данас" прочитан.

Да ли још нешто имате да кажете?

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Покушао бих да сублимирам све наводе које сам рекао у смислу одбране, да редакција листа "Данас"...

Судија: Само мало сачекајте.

Судија доноси решење да је доказни поступак завршен.

У завршној речи бранилац окривљених који изјављује да је редакција листа "Данас"...

Пуномоћни адвокат Горан Драганић: ...апсолутно имала намеру да у свом тексту овде инкриминисаном у вези основног захтева за покретање прекршајног поступка професора др Војислава Шешеља, имала искључиво намеру да претендује, сходно члану 3. и 4. Закона о јавном информисању, јавности једну правремену информацију везану за јавну полемику између два професора Правног факултета.

Судија: ...апсолутно имала намеру и у свом тексту овде инкриминисаном у вези општеног и захтева за покретање прекршајног поступка проф. др Војислава Шешеља имала искључиво намеру да презентује сходно чл. 3. и 4. Закона о јавном информисању јавности једну правремену информацију везану за јавну полемику између два професора Правног факултета.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: А да у свом тексту ни једним словом није ставила акценат нити на страну проф. Стевана Лилића, нити на страну проф. др Војислава Шешеља.

Судија: А да у свом тексту ни једним словом није ставила акценат нити на страну професора Стевана Лилића, ни-

ти на страну проф. др Војислава Шешеља.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Чл. 3. и чл. 4. Закона о јавном информисању, да су јавна гласила слободна да износе чињенице и ставове и да правовремено и потпуно информишу јавност, некада правремена информација ризикује да се тек у другом поступку утврди истинитост, јер ни ја као бранилац нити било ко из редакције листа "Данас" не спори проф. др Војиславу Шешељу право да захтева одбрану своје личности.

Судија: Чл. 3. и чл. 4. Закона о јавном информисању да су јавна гласила слободна да износе чињеничне ставове и да правовремено и у потпуности јавност информишу некада правремена информација ризикује да се тек у другом поступку утврди истинитост јер ни ја као бранилац нити било ко из редакције листа "Данас" не спори проф. др Војиславу Шешељу да захтева заштиту своје личности.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: И зато постоје институције у оквиру Кривичног закона. По закону Републике Србије, а који се односи на два кривична дела, клевету и увреду, по овом истом основу проф. Стеван Лилић, такође може тужити редакцију листа "Данас", јер је лист "Данас" пренео и ставове проф. др Војислава Шешеља.

Судија: И зато постоје институти Кривичног закона. По Кривичном закону а који се односи на два кривична дела клевету и увреду по овом истом основу проф. Стеван Лилић такође може тужити редакцију листа "Данас", јер је лист "Данас" пренео и ставове проф. др Војислава Шешеља.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: На крају, желим да оставим Суду на оцену да ли је лист "Данас" у тексту који је овде презентирани и прочитан извршио злоупотребу слободе јавног информисања не улазећи да ли је у питању одговорност и једног и другог.

Судија: На крају желим да оставим Суду на оцену да ли је лист "Данас" у тексту који је овде презентирани и прочитан извршио злоупотребу слободе јавног информисања не улазећи да ли је у питању овде кривична одговорност једног и другог.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Желим да истакнем и да по Кривичном закону Републике Србије постоји једно поглавље где се чак и лица која би била окривљена у смислу клевете и увреде могу ослободити од казне уколико је одређена увреда или клевета изнета у смислу озбиљног научног, књижевног, рада.

Судија: Желим да истакнем и да по Кривичном закону Републике Србије постоји једно поглавље где се чак и лица која би била окривљена у смислу клевете и увреде могу ослободити од казне уколико је одређена увреда или клевета изнета у смислу озбиљног научног, књижевног рада.

Пуномоћник адвокат Горан Драганић: Аналогно томе, желим да Градски судија за прекршаје који овде утврђује искључиво да ли злоупотреба слободе

јавног информисања од стране јавног гласила постоји или не постоји.

Судија: Аналогно томе желим да Градски судија за прекршаје који овде утврђује искључиво да ли постоји злоупотреба слободе јавног информисања од стране јавног гласила постоји или не постоји.

Судија доноси решење...
Др Шешељ: Могу ли ја да добијем реч.
Судија: У завршној речи оштећени жели да изјави...

Др Шешељ: Госпођо судија, Стеван Лилић не може никога да тужи са успехом. Јер Стеван Лилић је доказани плагијатор.

Судија: ...Стеван Лилић никога не може са успехом да тужи, јер је он доказани плагијатор.

Др Шешељ: А редакција листа "Данас" је перфидно покушала да изједначи мене и њега. Није редакција листа "Данас" покушавала да провери да ли је он заиста плагијатор или није, него је сматрала да ће најуспешније у јавности да брани Лилића, тако што ће мене са њим изједначити.

Судија: А редакција листа "Данас" није покушала да провери да ли је он заиста плагијатор или није, већ је сматрала да ће у јавности најуспешније да брани Лилића тако што ће мене са њим изједначити.

Др Шешељ: Редакција листа "Данас" је вишеструки повратник у прекршајима ове врсте. Ово је само моја трећа тужба против истог лица. Прошли пут је редакција листа "Данас" кажњена, јер је објавила другу клевету, такође грозну, да сам изјавио да ће Црногорци у Београду носити жуту значку уколико дође до отцепљења Црне Горе. Због тога је кажњена у складу са законом.

Судија: Редакција листа "Данас" је вишеструки повратник у прекршајима ове врсте. Ово је моја трећа тужба против истог лица, а прошли пут је редакција листа "Данас" кажњена, јер је објавила такође другу грозну клевету да сам изјавио да ће Црногорци у Београду носити жуту значку уколико дође до отцепљења Црне Горе. Због тога су кажњени у складу са законом.

Др Шешељ: Овакво понашање је њихов стални манир. Они то раде смишљено и тенденциозно и зато треба да одговарају у складу са законом. Овакве клевете се не смеју изнети у јавност због последица.

Судија: Овакво њихово понашање је њихов стални манир. Они то раде смишљено и тенденциозно и зато треба да одговарају у складу са законом. Овакве клевете се не смеју изнети у јавност због последица.

Др Шешељ: Адвокат тужених, нема потребе да мене усмерава против Стевана Лилића. Као доказани плагијатор Стеван Лилић од сада па до краја живота има право да износи клевете и увреде на мој рачун какве год му падну на памет. Он је изгубио академску част и мене више не интересује шта ће он изјављивати.

Судија: Адвокат тужених нема потребе да мене усмерава против Стевана Лилића. Као доказани плагијатор Сте-

ван Лилић од сада па до краја живота има право да износи клевете и увреде на мој рачун какве му падну на памет. Он је изгубио академску част и више ме уопште не интересује шта ће он изјављивати.

Др Шешељ: Али, редакција листа "Данас", ни било која друга редакција не смеју објављивати те Лилићеве клевете. Ја немам намеру да Лилића гоним по Кривичном закону, него редакцију листа "Данас" по Закону о јавном информисању. За мене није проблем кад један појединац клевете, проблем је кад медији модификују његову клевету тако што ће је ширити кроз јавност.

Судија: Али, редакција листа "Данас" ни било која друга редакција не смеју објављивати Лилићеве клевете и немам намеру да Лилића гоним по Кривичном закону него редакцију листа "Данас" по Закону о јавном информисању. За мене није проблем када један појединац клевете, проблем је кад медији мултипликују његову клевету тако што ће је ширити у јавности.

Др Шешељ: Ниједан медиј не сме да објави без провере ниједну оптужбу ове врсте.

Судија: Ниједан медиј не сме да објави без провере ниједну оптужбу ове врсте.

То је све. Реч има пуномоћник оштећеног, а што је једина и искључива обавеза у овом поступку.

Пуномоћник оштећеног Љиљана Лабан: Уз дужно поштовање суда и свих присутних до овог тренутка одговорна страна није показала да оно што су објавили да су претходно проверили и да су се уверили да је то истина.

Судија: Пуномоћник оштећеног изјави да до овог тренутка бранилац окривљених није доказао да је оно што је објављено у дневном листу "Данас" није истина, а што је једна искључива обавеза у овом поступку.

Пуномоћник оштећеног Љиљана Лабан: Добронамерност мог властодавца је само расветлила ову прекршајну ствар, а имајући у виду лични, друштвени, породични статус мог властодавца са једне стране и вишеструки поврат друге стране, тражимо максималну казну за одговорна лица у поступку. Хвала.

Судија: Добронамерност мог властодавца је само расветлила ову прекршајну ствар, а имајући у виду лични, друштвени, породични статус мог властодавца са једне стране и вишеструки поврат друге стране, тражимо и предлажемо максималну казну за окривљена лица.

Да ли ви, као бранилац окривљеног, имате нешто да изјавите?

Бранилац окривљеног правног лица у завршној речи нема шта да изјави.

Судија доноси решење да је усмени претрес закључен у 13 часова и 57 минута. Одлука ће бити донета накнадно, у законском року.

Припремили
Синиша Аксентијевић
и Злата Радовановић

ПРЕСУДА

0 40 Уп. бр. 200027/00

Градски судија за прекршаје у Београду, судија Мирела Ста-нојловић-Николић, у прекршајном поступку против окривљеног правног лица Предузећа за новинско-издавачку делатност "Дан граф" Д.О.О. из Београда, као оснивача и издавача листа "Данас", Душана Митровића, директора наведеног предузећа, као одговорног лица и Веселјка Копривице, као одговорног уредника листа "Данас", због прекршаја из чл. 69. ст. 1. Закона о јавном информисању Републике Србије, а на основу чл. 84, 118, 232. и 235. Закона о прекршајима Републике Србије, после одржаног усменог и јавног претреса, донео је дана 26. 5. 2000. године

РЕШЕЊЕ

1. Окривљено правно лице: Предузеће за новинско-издавачку делатност "Дан граф" Д.О.О., са пословним седиштем у улици Алексе Ненадовића 19-23, оснивач и издавач листа "Данас",
2. Окривљени: Душан Митровић, директор предузећа "Дан граф", као одговорно лице,
3. Окривљени: Веселјко Копривица, одговорни уредник листа "Данас",

Одговорни су

Што су дана 24. 5. 2000. године у дневном листу "Данас", број 967, на страни 4, у чланку под називом "Лилић тражи да лидер Српске радикалне странке буде "ургентно избачен", објавили делове писма професора Стевана Лилића упућеног декану Правног факултета, Оливеру Антићу, у којем, између осталог, пише: "Нема потребе посебно истицати да је Шешел и бескрупулозни плагијатор који се није либио ни да отворено плагира чувени Лењинов текст "Шта да се ради," и на тај начин злоупотребили слободу јавног информисања објављивањем неистините информације, којом се повређује право личности професора др Војислава Шешелја,

– чиме су учинили прекршај из чл. 69. ст. 1. Закона о јавном информисању Републике Србије,
– па се на основу наведеног законског прописа

КАЖЊАВАЈУ

Окривљено правно лице Предузеће за новинско-издавачку делатност "Дан граф" Д.О.О., новчаном казном у износу од 300.000,00 (триста хиљада) нових динара, коју казну је окривљено правно лице дужно да плати у року од 24 часа од доношења решења, под претњом принудног извршења, а сходно чл. 73. ст. 1. и 3. Закона о јавном информисању Републике Србије.

Окривљено одговорно лице, Душан Митровић, новчаном казном у износу од 120.000,00 (сто двадесет хиљада) нових динара, коју казну је дужан да плати у року од 24 часа од доношења решења, сходно чл. 73. ст. 1. и 3. Закона о јавном информисању Републике Србије, у противном иста ће се у износу од 1.800,00 (хиљаду осам стотина) нових динара, заменити казном затвора у трајању од 30 (тридесет) дана, а преостали износ од 118.200,00 (сто осамнаест хиљада две стотине) нових динара, ће се наплатити принудним путем.

Окривљени одговорни уредник, Веселјко Копривица, новчаном казном у износу од 150.000,00 (сто педесет хиљада) нових динара, коју казну је дужан да плати у року од 24 часа од доношења решења, сходно чл. 73. ст. 1. и 3. Закона о јавном информисању Републике Србије, у противном иста ће се у износу од 1.800,00 (једна хиљада осам стотина) нових динара, заменити казном затвора у трајању од 30 (тридесет) дана, а преостали износ од 148.200,00 (сто четрдесет осам хиљада две стотине) нових динара, наплатиће се принудним путем.

Окривљени су дужни да плате трошкове прекршајног поступка у паушалном износу од по 600,00 (шест стотина) нових динара, у истом року као и новчане казне, а под претњом принудног извршења.

Жалба не одлаже извршење решења сходно чл. 72. ст. 8. Закона о јавном информисању Републике Србије.

4 **Danas**

sreda, 24. maj 2000.

Posle Šešeljevog zahteva da Lilić bude udaljen sa Pravnog fakulteta

Lilić traži da lider SRS bude „urgentno izbačen“

Београд - Војислав Шешелј, лидер Српске радикалне странке и редовни професор Правног факултета затражио је прејуче, како је јавила Радио-телевизија Србије, да се са тог факултета избаци професор Стеван Лилић због „плагијаторства“. Као реакцију на овај заhtev, Лилић је јуче затражио Шешелјеву избацивање.

RTS је прејуче јавила да је Шешелј декану Правног факултета Оливеру Антићу доставио „обиман елаборат“, у којем оптужује Лилића да је „у својим knjigama prepisivaо идеје угледног српског интелектуалца у емиграцији Лазе М. Костића и других аутора“. Лилић, међутим, у свом јучерашњем писму

декану Антићу тражи да се Шешелј „urgentно suspendује и удалји са факултета да би се спречио наставак ненадодканавише штете коју овај човек чини“.

Najava talasa represije

Грађанске иницијативе оцениле су јуче да је isterивање професора београдског Правног факултета Стевана Лилића најавом новог таласа репресије против универзитета и опозиције. У саопштењу GI наводи се да је Лилић „dosледно активан“ скоро десет година и да је „to izgleda tren u oku samozvanom profesoru Šešelju“.

„Razlog више да се Шешелј одмах suspendује је i okolnost да се ради о licu које је у више наврата осудивано због различитих krivičnih de-

la. Protiv Šešelja се i u ovom trenutku vodi krivični postupak zbog nasilništva i prebijanja advokata Nikole Barovića“, navodi Lilić u obrazloženju svog zahteva.

Lilić u pismu još dodaje da „nema potrebe posebno isticati da је Šešelј i beskrupulozni plagijator koji се nije li-bio ni da otvoreno plagira

čuvени Lenjinov tekst Šta da се radi“. I Šešelј i Lilić su svoje zahteve dostavili predsedniku Upravnog odbora fakulteta, Nastavno-naučnom veću i Katedri za javno право. Advokat Gradimir Nalić koji zastupa Stevana Lilića, profesora Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu izjavio је da ga је dekan Pravnog fakulteta Oliver Antić kome је danas pokušao да uruči zahtev svog klijenta izbacio iz kancelarije. Nalić је u izjavi за Betu rekao да је dekan Pravnog fakulteta „odbio да primi pismo“ које је on, као Lilićev advokat, danas pokušao да mu uruči.

R. D.

Факсимил спорног текста објављеног у листу "Данас", 25. маја 2000. године

Образложење

По захтеву за покретање прекршајног поступка поднетог дана 25. 5. 2000. године, од стране проф. др Војислава Шешеља, покренут је прекршајни поступак против окривљених због прекршаја ближе описаног у изреци решења.

На усмени јавни претрес, по позивима се одазвао бранилац окривљеног правног и окривљеног одговорног лица адвокат Горан Драганић из Београда, по пуномоћју приложеном у списима предмета, а уредно примљеним позивима који се налазе у списима предмета, нису се одазвали представник окривљеног правног лица, окривљено одговорно лице и окривљени Веселјко Копривица.

Усменом претресу одазвао се оштећени проф. др Војислав Шешељ, са пуномоћником адвокатом Надом Котарац-Михајловић, по пуномоћју приложеном у списима предмета.

Судија је, након што је објавио предмет усменог претреса, донео решење да се одржи усмени јавни претрес по захтеву оштећеног проф. др Војислава Шешеља, а сходно закључку о покретању прекршајног поступка.

Др Војислав Шешељ, редовни професор
Правног факултета у Београду

Универзитетски професор Стеван Лилић
као подли и прљави плагијатор

Сенарат из часописа
„Српска слободарска мисао“ бр. 3/2000.

Београд, мај 2000.

Докази да је проф. Стеван Лилић
бескрупулозно покراо текстове др Лаза М. Костића

Бранилац окривљеног правног лица и окривљеног одговорног лица је изјавио да је проф. др Војислав Шешељ, на основу чл. 176. ст. 1. Закона о прекршајима, поднео захтев за покретање прекршајног поступка против Предузећа "Дан граф", Душана Митровића и Веселјка Копривице, на основу чл. 69. Закона о јавном информисању, где се каже да је неко одговоран за злоупотребу слободе јавног информисања објављивањем неистине, којом се повређује право личности у средствима јавног информисања. У захтеву за покретање прекршајног поступка стоје наводи из дневног листа "Данас", наводи писма професора Правног факултета Стевана Лилића, а чији делови се односе на колегу проф. др Војислава Шешеља. Бранилац истиче да је битно да се прочита неог текст из дневног листа "Данас", а ради утврђивања одговорности Предузећа "Дан граф" и листа "Данас", који је објавио спорни текст, јер лист "Данас" у спорном тексту, а у првом делу, објављује део јавне полемике проф. др Војислава Шешеља, а у другом делу објављује део одговора проф. др Стевана Лилића, упућено кроз писмо декану Правног факултета.

На питање судије, да ли му је као браниоцу познато да ли је одговорни уредник проверио информацију коју је објавио у дневном листу "Данас", дана 24. 5. 2000. године, а пре штампања текста, бранилац окривљеног правног и одговорног лица изјави да је према његовој информацији проф. Стеван Лилић преко свог заступника упутио писмо редакцији "Дан граф" да се објави писмо, а везано за спорну ситуацију, да је одговорни уредник био дужан да обавести јавност о наводима писма, а сходно Закону о јавном информисању, и да је из разговора са људима из окривљеног правног лица и одговорним људима из истог овлашћен да у том делу изјави да је лист "Данас" желео да на најобјективнији начин пренесе и ставове проф. др Војислава Шешеља и ставове проф. др Стевана Лилића. Као бранилац жели да истакне да је то само један део који говори да лист "Данас" није имао намеру, нити је хтео да свесно злоупотреби, а управо износећи ставове и једне и друге стране.

Оштећени проф. др Војислав Шешељ је изјавио да између њега и проф. др Стевана Лилића није било никакве јавне полемике, да ту једноставно не постоје две стране, да постоји клевета у тексту Стевана Лилића, коју је објавио лист "Данас". Лист "Данас" нема никакву обавезу да објављује сва писма која стижу у њихову редакцију, очигледно је да објављују само она писма која одговарају њиховој уређивачкој концепцији, а по закону је дужан да не објави нешто што представља клевету и кривично дело друге врсте. Ово је била сувише тешка оптужба да би се без провере могла објавити за универзитетског професора и да за интелектуалца нема теже клевете. Поготово што су одговорни људи у листу "Данас" знали да Лилићева изјава није тачна, с обзиром да се познајемо деценијама. Божидар Андрејић је са мном служио војску 1980. године, Грујица Спасовић је са мном радио, 1982. године, први интервју у мом животу и сви су знали када се помене "Шта да се ради", да то није никакав мој плагијат.

Назив пројекта "Шта да се ради" идентичан је са називом једног Лењиновог текста, али ја нисам био руководилац тог пројекта, нити сам смишљао назив том пројекту. Реч је о пројекту Душана Богавца "Шта да се ради" из 1983. и 1984. године. Душан Богавец је направио једну листу питања и упутио многим истакнутим интелектуалцима тражећи одговоре на њих. Један од тих интелектуалаца био сам ја. На та питања сам одговорио, понео сам текст из Сарајева у Београд, у возу ме је претресла полиција, нашла тај текст, био сам ухапшен и осуђен на 8 година затвора. Мој текст никада нисам насловио са "Шта да се ради", него сам га насловио као "Одговори на анкету-интервју 'Шта да се ради?'", а по изласку из затвора сам га и лично објавио.

Тај текст се налази у мојој књизи Демократија и догма на страни 117, под насловом Одговори на анкету-интервју "Шта да се ради", а књига је објављена у три издања. Прво издање је забрањено пресудом Окружног суда у Београду 1987. године. Следећа два издања нису забрањивана. То је последње издање из 1991. године. Иначе, објавио сам и конкретан материјал са суђења поводом тог текста када сам осуђен на 8 година затвора, а из тог судског списка можете видети да и надлежни Окружни суд у Београду и служба Државне безбедности увек мој текст ословљавају као "Одговори на анкету-интервју 'Шта да се ради?'", иако кад неко има књигу под насловом који је подударан са насловом другог аутора то не мора да значи да се ради о плагијату. На пример, Толстој је написао Рат и мир, а неки човек може да напише студију Рат и мир, па да обрађује милитаристичке идеологије у тој књизи и нико не може да га оптужи да је плагирао Толстоја.

Из мог текста се може видети да ниједну реч нисам написао, нити садржај мог текста има било какве везе са садржајем из Лењиновог текста, а што је најважније никада свој текст нисам насловио са "Шта да се ради?", него увек "Одговори на анкету-интервју 'Шта да се ради?'", да се види да ја нисам смислио наслов анкете него неки други аутор. У овом случају, очигледно је да се ради о чистој клевети, клевети најгоре врсте, а редакција листа "Данас" није ни покушала да провери да ли су Лилићеве наводи истинити. Поготово је то морала да ради с обзиром да су њени уредници знали да сам у јавности познат као "прави ловац на плагијаторе".

У два претходна случаја, када сам раскринкавао Бранка Миљуша и Хамдију Поздерца, усталисала се тадашња југословенска јавност, а велика политичка афера била је и са Душаном Богавцем и његовим пројектом "Шта да се ради". Као уредник

листа "Комуниста", Душан Богавић је отеран са посла. Све су то знали многи одговорни људи из редакције листа "Данас", а сигурно и из других београдских редакција. И на крају, на 84 куцане стране елабората доказао сам да је Стеван Лилић плагијатор и покренуо поступак на Правном факултету у Београду и у Министарству за високо образовање владе Републике Србије, а Стеван Лилић је написао пола стране и изрекао неколико клевета без иједног доказа да би редакција листа "Данас" глумила објективност и утврдила да се у овом случају ради о полемици. Ту нема никакве полемике, реч је о злобном, злонамерном и свесном лансирању клевете, и због тога предлажем суду да се сви тужени најстроже казне, у складу са одредбама Закона.

Пуномоћник оштећеног се у свему сложила са изјавом оштећеног.

У доказном поступку бранилац окривљеног правног и окривљеног одговорног лица, приложио је у списе предмета писмо проф. др Стевана Лилића упућено декану Правног факултета Универзитета у Београду, дана 23. 5. 2000. године.

Судија је наведено писмо, као писмени доказ, прочитао. Даље је бранилац окривљеног правног и окривљеног одговорног лица предложио као основни предлог за извођење доказа да се прочита текст из дневног листа "Данас", од 24. 5. 2000. године, а на основу чињенице да је било јавне полемике између проф. др Војислава Шешеља и проф. др Стевана Лилића, а на околност да не постоји злоупотреба јавног информисања.

Судија је и текст, као писмени доказ, такође прочитао. Након што је судија донео решење да је доказни поступак завршен, оштећени је изјавио да Стеван Лилић никога не може са успехом да тужи, јер је он доказани плагијатор, а редакција листа "Данас" је перфидно покушала да изједначи њега са Стеваном Лилићем. Редакција листа "Данас" није покушала да провери да ли је он заиста плагијатор или није, већ је сматрала да ће у јавности најуспешније да брани Лилића, тако што ће са њим њега изједначити. Редакција листа "Данас" је вишеструки повратник у прекршајима ове врсте, јер је ово његова трећа тужба против истог листа, а прошли пут је редакција листа "Данас" кажњена јер је објавила такође другу грозну клевету да је он изјавио да ће Црногорци у Београду носити жуту значку, уколико дође до отцепљења Црне Горе. Дошао је да је овакво понашање њихов стални манир, а то ради смишљено и тенденциозно и да за то треба да одговарају у складу са законом.

Навео је још да се не смеју изнети у јавност овакве клевете, због последица и да бранилац тужених нема потребе да га усмерава против Стевана Лилића јер он, као доказани плагијатор, од сада па до краја живота има право да износи клевете и увреде на његов рачун какве му падну на памет. Он је изгубио академску част и више га уопште не интересује шта ће он изјављивати, али редакција листа "Данас", ни било која друга редакција, не смеју објављивати Лилићеве клевете, па у вези са истим је истакао да нема намеру да Лилића гони по кривичном закону, него редакцију листа "Данас" по Закону о јавном информисању. Дошао је и то да за њега није проблем када један појединац клевете, већ када медији мултипликују његову клевету, тако што ће је ширити у јавност и ниједан медиј не сме да објави без провере ниједну оптужбу ове врсте.

Пуномоћник оштећеног је изјавила да бранилац окривљених није доказао да је оно што је објављено у дневном листу "Данас" истина, а што је једина искључива обавеза у овом поступку, и да је добронамерност њеног властодавца, проф. др Војислава Шешеља, само расветлила ову прекршајну ствар и да, имајући у виду личност, друштвени, породични статус њеног властодавца, са једне стране, и вишеструки поврат, с друге стране, предлаже максималну казну за окривљена лица.

У завршној речи, бранилац окривљених је изјавио да редакција листа "Данас" апсолутно није имала намеру и у свом тексту, ове инкриминисаног члана из захтева за покретање прекршајног поступка проф. др Војислава Шешеља, злоупотребе, већ искључиво намеру да презентује сходно чл. 3. и 4. Закона о јавном информисању јавности једну правремену информацију везану за јавну полемику између два професора Правног факултета, а да у свом тексту ниједним словом није ставила акценат нити на страну професора Стевана Лилића, нити на страну проф. др Војислава Шешеља. Чл. 3. и 4. Закона о јавном информисању каже да су јавна гласила слободна да износе чињеничне ставове, да правремено и у

Рекордери по броју кршења Закона о јавном информисању

потпуности јавност информисању, мада некада правремена информација ризикује да се тек у другом поступку утврди истинитост, јер ни он као бранилац, нити било ко из редакције листа "Данас" не спори проф. др Војиславу Шешељу право да захтева заштити своје личности. Дошао је да постоје за то институти Кривичног закона и да по Кривичном закону, а који се односи на два кривична дела – клевету и увреду, по овом истом основу Стеван Лилић може тужити редакцију листа "Данас", јер је лист "Данас" пренео и ставове проф. др Војислава Шешеља. Истакао је да по Кривичном закону Републике Србије постоји једно поглавље где се чак и лица која би била окривљена у смислу клевете или увреде, могу ослободити од казне, ако је одређена увреда или клевета изнета у смислу озбиљног научног и књижевног рада. На крају је оставио суду на окену да ли је лист "Данас" у тексту ове презентације и прочитаном извршио злоупотребу слободу јавног информисања не улазећи да ли је овде у питању кривична одговорност једног и другог.

Пошто је прочитао захтев за покретање прекршајног поступка, судија је испитао браниоца окривљених, саслушао оштећеног, а извршио је увид и ценио и исечак из дневног листа "Данас" на страни број 4, од 24. 5. 2000. године, у тексту "Лилић тражи да лидер Српске радикалне странке буде 'ургентно избачен,'" писмо проф. др Стевана Лилића декану Правног факултета Универзитета у Београду, од 23. 5. 2000. године, као и страну 1, 2, 3. и 4. из дела преноса Радио Телевизије Србије, а који је објавила "Бета" 22. и 23. 5. 2000. године.

Оценом резултата изведених доказа, судија је нашао да су окривљени на начин описан у изреци решења учинили прекршај из чл. 4. и чл. 11. ст. 1. и 2. Закона о јавном информисању Републике Србије, јер су објављивањем предметног чланка у дневном листу "Данас" злоупотребили слободу јавног информисања и на тај начин повредили право личности оштећеног проф. др Војислава Шешеља.

Судија је ценио наводе одбране, али налази да они не олобађају од прекршајне одговорности окривљених, јер је утврдио да на основу чињенице да у доказном поступку нису пружили правно релевантни докази којима би се потврдила истинитост објављених информација у односу на неповредивост људског достојанства и права личности оштећеног проф. др Војислава Шешеља, па их је огласио одговорним и казнио по закону.

Код одлучивања о висини новчане казне, судија је ценио све околности из чл. 37. Закона о прекршајима Републике Србије, узео је у обзир све околности које утичу на висину казне, па је у односу на тежину извршених прекршаја изрекао новчане казне као у изреци решења, сматрајући да су изречене новчане казне адекватне тежини извршених прекршаја и да ће се њима у потпуности остварити сврха кажњавања.

У односу на окривљено правно лице, решење је донето применом чл. 72. Закона о јавном информисању Републике Србије.

Одлука о трошковима прекршајног поступка донета је на основу чл. 150. и 151. ЗОП-а Републике Србије, чл. 43. Закона о изменама и допунама ЗОП-а Републике Србије и чл. 1. ст. 2. Уредбе о допуни Уредбе о накнади трошкова у судским поступцима.

Правна поука: Против овог решења може се изјавити жалба Већу за прекршаје у Београду, у року од 8 дана од дана пријема решења, а преко овог судије, на адресу Масарикова број 2/III, Београд.

Жалба не задржава извршење решења.
Решено код Градског судије за прекршаје у Београду, дана 26. 5. 2000. године, под 0 40 Уп. бр. 200027/00.

Градски судија за прекршаје
Мирела Станојловић-Николић

САОПШТЕЊА ЗА ЈАВНОСТ

ПРЕДСЕДНИЧКОГ КОЛЕГИЈУМА СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

РУЖЕЊЕ НАРОДА

Београд, 27. 6. 2000. године

Председнички колегијум Српске радикалне странке разматрао је на својој редовној седници актуелну политичку ситуацију у отаџбини.

Српски народ на свим српским територијама, налази се у изузетно тешком положају. Притисци америчких и западноевропских окупатора усмерени на потпуно уништење свих српских земаља свакодневно се интензификују. Непријатељи српског народа су после изведене агресије на Републику Српску Крајину, Републику Српску и Савезну Републику Југославију кренули у политичку офанзиву уништења заједничке државе Србије и Црне Горе.

Злочинци, при томе, покушавају на сваки начин да понизе целокупан српски народ и наметну му кривицу за све оно што су српски непријатељи, Американци, хрватске усташе и сви остали чинили већ деценијама покушавајући да униште Србе. У тим покушајима свесрдну помоћ имају у појединцима у нашој отаџбини, који су само пореклом Срби, а основни политички идеал им је сервилност и понизност према српским непријатељима.

Најдаље у понижавању српског народа, посебно народа Црне Горе, отишао је актуелни председник ове републике Мило Ђукановић. У намери да отпепи Црну Гору и дистанцира се од свега што је српско, Мило Ђукановић покушава да некакву црногорску делегацију укључи у рад органа Уједињених нација али у оквиру делегације Републике Словеније. Овим чином Мило Ђукановић је показао да му ни понос ни част Црне Горе нису свети, односно да је његово виђење будућности ове републике као другоразредне државе која ће бити у сенци чак и банана република попут Словеније.

Желећи да се докаже као перјаница америчке антисрпске хистерије на овим просторима, Мило Ђукановић на највишем државном нивоу прима злочинца Карлу дел Понте, прогонитеља и тужиоца српских родољуба. Да ли се Мило Ђукановић у свом слуганству бар на тренутак сетио породица утамничених и убијених бораца за српску слободу, који су по мишљењу злочинца Карле дел Понте криви само зато што су Срби? Или је Милу Ђукановићу услед толиког чланкољубља образ до те мере одр-

венео и срце охладнело да нема ни мало стиде нити емоција, осим према зеленим новчаницама зарађеним на муци и срамоћењу сопственог народа?

Ипак, највећа срамота коју је могао да нанесе јуначком српском народу Црне Горе је поклоњење новом усташком поглавнику и извињење због храбре одбране наше отаџбине од насртаја разуларених усташких хорди. За ту одбрану, које се Мило Ђукановић и њему слични изроди стиде, само у Никшићу двадесет три мајке је остало без својих синова јединаца. Ти јунаци нису пали да би данас Мило Ђукановић, заједно са својим усташким истомишљеником, охол сеирио над њиховим сенима, проглашавајући их целатима, а усташке злочинце жртвима. Можда Мило Ђукановић овим гестом наставља традицију црногорских усташа, попут Секуле Дрљевића, Савића Марковића Штедимлије и Јеврема Брковића, желећи да се докаже као већи србомрзак од усташког поглавника. Или као ревносан Броз

ученик, у маниру свог идола, амнестира усташке злочине, тежећи некој новој државној заједници са усташким крвницима коју цинично назива интеграцијом у европске токове?

Председнички колегијум Српске радикалне странке истиче да идеје на којима почива политичко деловање Мила Ђукановића никада нису имале упориште у српском народу Црне Горе. Сви досадашњи покушаји да се народ Црне Горе расрби и окрене против сународника из Србије нису успевали, без обзира на војну, политичку и финансијску моћ центара који су стајали иза таквих идеја. Стога, српски радикали су уверени да ће и овај покушај са Милом Ђукановићем пропасти, а да ће српски народ сачувати заједницу Србије и Црне Горе као основе остварења вековног сна – уједињење и снажне српске државе.

Председнички колегијум
Српске радикалне странке

Високо место у историји бешчашћа:
Мило Ђукановић са свитом

ИЗВРШНИ ОДБОР СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ ЗЕМУН РАСПИСУЈЕ ЈАВНИ КОНКУРС

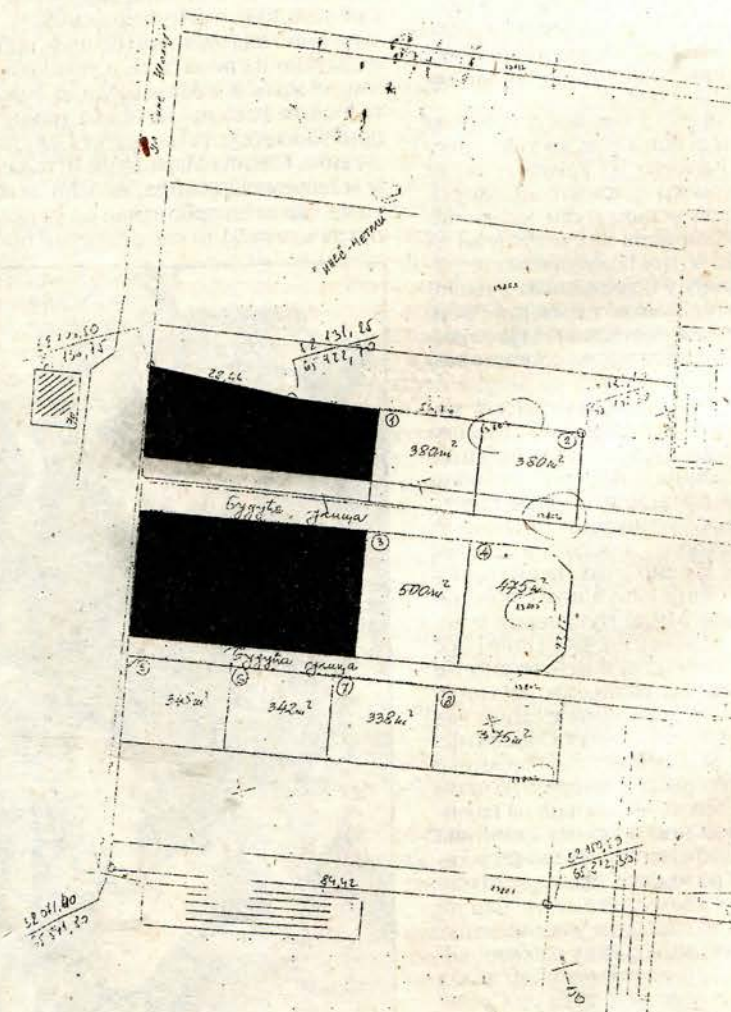

ЗА ДОДЕЛУ ПЛАЦЕВА ЗА ИНДИВИДУАЛНУ СТАМБЕНУ ИЗГРАДЊУ У ЗЕМУНУ

Предмет конкурса су 8 плацева који се налазе на деловима катастарских парцела:
13803, 13804, 13805, 13896, 13807 и то:

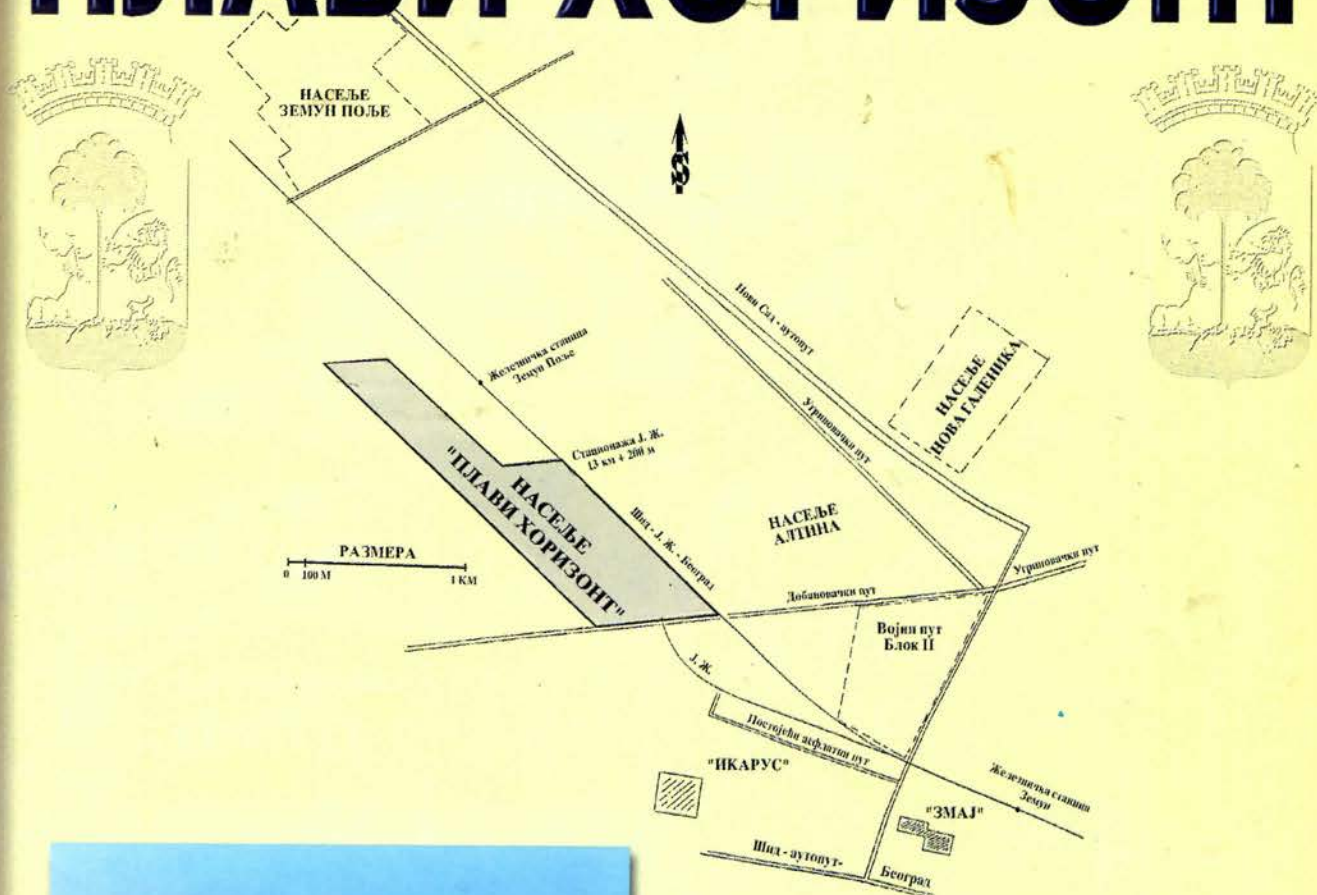
- Парцеле се уступају уз накнаду од 1.000,00 динара по м².
- Све парцеле су су изделене у појединачне плацеве за индивидуалну стамбену изградњу, површине од 338м² до 500м².
- Право учешћа на конкурсима имају сва правна и физичка лица.
- Сваки учесник конкурса дужан је да на име трошкова оглашавања уплати износ од 1.000,00 динара, на жиро-рачун број: 40805-743-0-2671 ЈП ЗИПС "Земунске новине".
- Пријаве на конкурс се достављају Одељењу за имовинско-правне и стамбене послове, соба број 65, на другом спрату у општини.
- Све информације могу се добити на телефон: 198-3323, локал 36.

интерни број плаца	површина плаца ум ²
1.	380
2.	380
3.	500
4.	475
5.	345
6.	342
7.	338
8.	375

ПЛАВИ ХОРИЗОНТ

**ИЗВРШНИ ОДБОР
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ ЗЕМУН
РАСПИСУЈЕ
КОНКУРС
ЗА ДОДЕЛУ ПАРЦЕЛА У НАСЕЉУ
ПЛАВИ ХОРИЗОНТ**

- Парцеле се налазе у продужетку насеља Алтина, са леве стране пруге Београд-Батајница, од Добановачког пута до насеља Земун Поље.
- Право учешћа на конкурсима имају сва правна и физичка лица.
- Парцеле се додељују уз надокнаду од 300 динара/м².
- Сваки учесник конкурса дужан је да на име трошкова уплати износ од 300 динара на жиро рачун бр. 40805-601-1-178255 "Земунске новине".
- Пријаве се подnose у Одељењу за имовинско-правне и стамбене послове, соба 65, а информације на телефон: 198-323 локал 36.

ПЛАВИ ХОРИЗОНТ

У НАЈСУНЧАНИЈЕМ ДЕЛУ ЗЕМУНА
НАЈМЛАЂЕ ОПШТИНСКО НАСЕЉЕ

НАСЕЉЕ ОД БЛИВУ 900 ПЛАЦЕВА ВЕЛИЧИНЕ ОД 5 ДО 8 АРИ

ИДЕАЛНА САОБРАЋАЈНА ВЕЗА

ИНФРАСТРУКТУРА ВЕЋ НА ОБОДУ НАСЕЉА

ДО САДА ЈЕ ПРОДАТО
452 ПЛАЦА

ЦЕНА ПЛАЦЕВА:
300 ДИН/М²

ЦЕНА ВАЖИ ДО
31. АВГУСТА 2000. ГОДИНЕ

